

Katolícke noviny ²

TRADIČNÉ NOVINY SÚČASNÉHO KREŠŤANA

ZALOŽENÉ V ROKU 1849 ■ ROČNÍK 131

■ WWW.KATOLICKENOVINY.SK

■ CENA 0,50 € ■ 17. JANUÁRA 2016

Sv. Terézia, vitaj u nás

Slovensko privítalo počas uplynulého víkendu relikvie sv. Terézie z Lisieux, ktoré budú putovať po celej našej krajine.

VIAC NA STRANE 3 >>

SNÍMKA: VLADIMÍR ČUVALA

DRUHÁ NEDELA V CEZROČNOM OBDOBÍ C

PRVÉ ČÍTANIE
(Iz 62, 1 – 5)

RESPONZÓRIOVÝ ŽALM
(Ž 96, 1 – 2a. 2b – 3. 7 – 8a. 9 – 10ac)

DRUHÉ ČÍTANIE
(1 Kor 12, 4 – 11)

EVANJELIUM
(Jn 2, 1 – 11)

TÉMA

Dobrodružné dobývanie severného pólu

Celé stáročia sa ľudia pokúšali nájsť severnú cestu, ktorá ich mala ľahšie a kratšie do viesť k bohatstvám Číny a Indie. Keď v roku 1848 zmizla expedícia sira Johna Franklina, mnoho lodí ju vyplávalo hľadať. Začali sa robiť prvé výskumy v Arktíde a Franklina katastrofa spustila polárny boom.

VIAC NA STRANE 12 – 13 >>

MISIE

Kliniku bl. Zdenky v Iraku otvorili pre utečencov

V jubilejnom roku bl. Zdenky Schelingeovej nachádzame zariadenia, ktoré nesú meno tejto krížovej sestry. V irackom meste Erbil, v jeho okrajovej štvrti Ozal, je Klinika bl. Zdenky, kde ordinuje slovenská lekárka Zuzana Dudová. Denne tam vyšetří 30 – 50 pacientov.

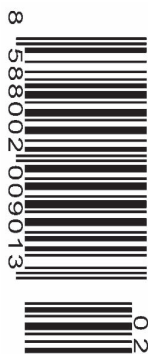
VIAC NA STRANE 32 >>

REPORTÁŽ TÝŽDŇA

Svetlo sveta v kláštore Sambata de Sus

Najvýznamnejšie pútnické miesto Pravo-slávnej cirkvi v Sedmohradsku, na úpäti rumunského pohoria Fagaraš, má za sebou turbulentnú históriu. Kláštor, ktorý sa za čias Rakúsko-Uhorska stal ruinou, začal rekonštruovať miestny metropolita. A to v čase, keď boli pri moci komunisti.

VIAC NA STRANE 16 – 17 >>

2 | Z DOMOVA

EDITORIÁL

Pomníš lova

Tušila som, že keď si v nedeľu prídu zástupy ľudí uctiť relikviu sv. Terezky Ježiškovej, prestane mrholiť a zasvieti slnko. Skutočne to tak bolo, pred svätou omšou sa obloha rozjasnila. Je milé objavovať takéto „malé“ Božie zázraky. Chvíľu predtým mi priateľka zvestovala novinku, že čakajú bábätko. Povedala mi, že si celá rodina prešla nebezpečnou infekciou, no jej sa zázračne vyhla. Ešte pred Vianocami zrazilo chlapca z našej rodiny auto – on však prežil len so silne narazenými svalmi, žiadnu inú ujmu nemal – hovorili sme o zázraku. Na Štedrý deň už bol doma s rodičmi a súrodencami.

Boh koná zázraky každú chvíľu, len si to neuvedomujeme, nevidíme, uzavrieme to často len slovami: „Mám šťastie.“ Nový rok znamená nový začiatok. Aj Margita Šlachťová, ktorú vám predstavujeme (s. 10 – 11), začala na začiatku 20. storočia niečo nové, zázračné. Založila Spoločnosť sociálnych sestier, ktorých kláštrom sa stala ulica. Až dodnes vnímajú sestry potreby doby a idú tam, kam ich Boh volá.

Naše riadky venujeme i zosnulému kňazovi Antonovi Srholcovi (s. 2). Aj on podával núdzny svoju pomocnú ruku, videl Ježiša práve v ľuďoch na okraji spoločnosti.

Ako naše deti a vnukov naučiť vnímať tieto Božie zázraky v každom dni a vo vzťahoch vám napovieme v rubrike *Deťom* (s. 22). Oddnes si môžu s nami vytvárať svoju zbierku láskavostí.

A ešte jedna zaujímavá téma na vás čaká. Dobré sa však zababušte, lebo dobývanie severného pólu (s. 12 – 13) môže spôsobiť aj omrzliny.

ANNA POSPÍŠILOVÁ

Anton Srholec odišiel do večnosti

SALEZIÁN ANTON SRHOLEC ZOMREL PO VÁŽNEJ CHOROBE. ZNÁMY BOL VĎAKA SVOJIM SOCIÁLNYM A PASTORAČNÝM AKTIVITÁM NA POMOC CHUDOBNÝM A BEZDOMOVCOM

Vo veku 86 rokov zomrel 7. januára salezián Anton Srholec. Posledné mesiace ho trápilo vážne onkologické ochorenie, ktorému napokon podľahol. Srholec zomrel po 68 rokoch rehoľného a 45 rokoch kňazského života. „S úctou a vďakou spomínam na všetko dobré, čo vykonal pre Cirkev a celú spoločnosť. Osobitne si vážim jeho prácu s ľuďmi, ktorí sa ocitli v ťažkých životných situáciách, na okraji záujmu ostatných,“ uviedol predseda KBS Stanislav Zvolenský.

„Odišiel kňaz hlboké viery, ktorý sa stal najmä pre mladú generáciu majákom na ceste trvalých hodnôt – v zápase proti totalitnému režimu, v boji za slobodu či v úsilí postarať sa o chudobných a trpiacich,“ vyjadril sa predseda Ústavu pamäti národa Ondrej Krajčák. Srholec patril medzi najväčších spolupracovníkov ústavu.

Desať rokov vo väzení

Anton Srholec sa narodil 12. júna 1929 v Skalici. Pochádzal zo siedmich detí. V roku 1944 ako pätnásťročný prišiel do saleziánskeho domu v Šaštíne. Po absolvovaní noviciátu zložil v Svätom Beňadiku 9. augusta 1947 svoje prvé rehoľné sľuby. Po barbarskej noci bol internovaný do tábora v Podolínci. Keďže patril medzi najmladších, poslali ho domov.

Bol účastníkom tretej výpravy pod vedením Titusa Zemana, ktorá 9. apríla 1951 tajne mierila cez rieku Moravu za hranice. Pre rozvodnenú rieku sa však prechod nepodaril a účastníkov chytili zložky štátnej moci. Srholec bol 22. februára 1952

Anton Srholec zomrel vo veku 86 rokov.

SNÍMKA: PETER ZIMEN

v procese Titusa Zemana a spoločníkov odsúdený na dvanásť rokov väzenia za trestný čin pokusu o nepovolené prekročenie štátnych hraníc. Vo väzení strávil desať rokov, z toho prevažnú časť v uránových baniach v Jáchymove. Z väzenia ho prepustili 9. mája 1960. Zamestnal sa ako robotník na stavbách, v továrni na výrobu betónových prefabrikátov a neskôr pri vysokých peciach v Ostravských oceliarniach. Tajne popritom študoval teológiu.

Kňaz pre mladých

Večné rehoľné sľuby zložil 9. augusta 1964. Na Pápežskej saleziánskej univerzite v Turíne dokončil teologické štúdiá a 17. mája 1970 ho v Ríme za kňaza vysvätil pápež Pavol VI.

Ako novokňaz sa Anton Srholec vrátil domov, pretože chcel byť užitočný vo vlasti pre Cirkev aj pre národ. Zamestnal sa ako kostolník v blu-

mentálskom kostole v Bratislave, kde mu neskôr tamjší dekan vybavil štátny súhlas pre kňazskú službu. Počas nej kládol dôraz na kázne, kultúru slova a venoval sa najmä mladým. Pre jeho aktivity s mládežou mu komunistická moc odobrala štátny súhlas na duchovnú správu.

Porevolučné obdobie

Po nežnej revolúcii, keď ho ani rehoľa, ani diecéza nezapojili do pastoračie, využil priestor novonadobudnutej slobody na rozvíjanie sociálnych i pastoračných aktivít pre ľudí na pokraji spoločnosti. Stal sa činným v Slovenskom Helsinskem výbore na ochranu ľudských práv. Bol predsedom Konfederácie politických väzňov Slovenska.

V roku 1995 zriadil v Bratislave útulok pre bezdomovcov pod názvom Resoty a stal sa jeho správcom.

RASTISLAV HAMRÁČEK, –TK KBS–

Subkomisia KBS pre bioetiku hodnotila

Pod vedením predsedu Milana Lacha a za účasti predsedu Teologickej komisie KBS Petra Rusnáka sa zišla ešte 12. decembra 2015 v Bratislave subkomisia pre bioetiku. Na slávnostnom rokovaní si pripomenuli významné momenty a výsledky práce subkomisie za viac než dve desaťročia jej činnosti. Účastníci si spo-

menuli na osobnosti, ktoré sa zaslúžili o zriadenie subkomisie v roku 1994. Stalo sa tak v nadväznosti na aktivity v oblasti bioetiky a ochrany ľudského života na Slovensku, ktoré zaznamenali medzinárodný ohlas (napríklad Medzinárodný kongres o humanizácii modernej zdravotnej starostlivosti v apríli 1991 a 2. sve-

tový kongres pro-life v máji 1992). Za viac než dve desaťročia svojej existencie sa subkomisia stala významným poradným orgánom KBS a vypracovala viaceré stanoviská k aktuálnym bioetickým problémom. Výsledky jej práce v oblasti presadzovania „kultúry života“ sa stali pozitívnym a trvalým prínosom pre Cirkev na Slovensku i pre celú slovenskú spoločnosť. –JG–

Uctime si relikvie sv. Terezky, s vôňou ruží

NA SLOVENSKO PRIŠLI RELIKVIE SV. TERÉZIE OD DIEŤAŤA JEŽIŠA. V PRIEBEHU DVOCH TÝŽDŇOV POPUTUJÚ RELIKVIE OBLÚBENEJ SVÄTICE DO 28 MIEST SLOVENSKA, KDE SI ICH BUDÚ MÔČŤ VERIACI UCTIŤ

Ostatky sv. Terézie z Lisieux sme viac ako symbolicky privítali na záver Roka zasväteného života. Na Slovensku ich privítali veriaci 10. januára v bratislavskom Kostole Sedembolestnej Panny Márie v Petržalke-Lúkach.

Príchod relikvií sprevádzal veľký záujem veriacich. Počas prvého dňa si ich prišlo uctiť približne 30-tisíc ľudí. Po celonočnej adorácii a svätých omšiach v petržalskom kostole relikvie previezli do Katedrály sv. Martina. Bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský uviedol, že svätá Terézia je pre nás vzorom tým, ako vedomím Božej lásky prekonávala najťažšie skúšky.

Z Bratislavy putovali relikvie do Močenka a druhý deň púte ich previezli do Nitry. Relikvie budú do 24. januára putovať po 28 miestach Slovenska. Program púte nájdete na stránke terezka.kkp.sk.

Oblúbená svätica na Slovensku

„Sv. Terézia z Lisieux má na Slovensku veľa duchovných priateľov,“ povedal pre KN oratorián Juraj Vittek. „Mnohí ju dôverne poznajú z jej spisov a dávajú sa ňou viesť. Sme s ňou spojení v Duchu Svätom v spoločnosti svätých, ale prítomnosť jej relikvií ešte umocní toto spoločenstvo,“ uviedol Vittek a dodal, že pre Slo-

Putovanie relikvií po Slovensku sa začalo v Bratislave v Kostole Sedembolestnej Panny Márie. V priebehu prvého dňa si ich prišlo uctiť 30-tisíc ľudí.

vensko je radosť privítať relikviár, ktorý už prešiel kus sveta.

„Svätú Teréziu nazval pápež sv. Pius X. najväčšou svätou moderných čias. Ona bola presvedčená, že po smrti bude môcť efektívnejšie vyprosovať „dážd“ ruží Božích milostí. Aj na Slovensku už dávno zažíva-

me tento dážd v duchovnom spoločenstve. Jedným z plodov jej spirituality je aj naša bl. Zdenka Schellingová,“ priblížil Vittek. Podľa neho bude sv. Terézia aj u nás zosielať „dážd“ duchovných ruží“ na konci Roka zasväteného života a začiatku Svätého roka milosrdenstva.

Úcta k relikviám

Na Slovensko prišiel relikviár storočnice, ktorý nahradil vzácny brazílsky relikviár. Relikviár z dreva a pozláteného striebra obsahuje významnú časť pozostatkov sv. Terézie. Slovensku ho na dva týždne darovali bosé karmelitánky z francúzskeho Lisieux. „Úcta k relikviám nie je tmárstvom ani mágiou. Úcta k relikviám je prejavom ‚zdravej materiálnosti‘ kresťanstva, ktorý má základ v tom, že ‚Slovo sa stalo telom‘. Úcta k relikviám je autentickým vyjadrením nášho spoločenstva so svätými a je prítomná v celých dejinách Cirkvi. Prostredníctvom relikvií môžeme mimoriadnym spôsobom vstupovať do duchovného spoločenstva so svätými. Úctou k nim – jednoduchou prítomnosťou a modlitbou, dotykom, bozkom, procesiou – môžeme od svätých, ktorí nás milujú v Božej láske, čerpať milosti a uzdravenie tela i duše,“ vysvetlil Vittek význam úcty relikvií.

–MAJ–, –JL–

SNÍMKY: VLADIMÍR ČUVALA, JOZEF BIELY

SV. TERÉZIA Z LISIEUX

Civilným menom Mária Františka Terézia Martinová sa narodila 2. januára 1873 v Alençone vo Francúzsku. Vo svojich nedovršených 15 rokoch vstúpila do karmelitánskeho kláštora. Svoj životopis zaznamenala v knihe *Dejiny duše*. Zomrela 30. septembra 1897 vo veku 24 rokov. Pápež Pius XI. ju v roku 1923 vyhlásil za blahoslavenú, o dva roky neskôr za svätú a za patrónku misii; pápež Ján Pavol II. jej 19. októbra 1997 udelil titul učiteľka Cirkvi.

Druhý deň púte si relikvie sv. Terézie uctili v Nitre.

4 | NÁZORY

NAPÍSAĽI VO SVETE

Nádej s bolesťou

Pre katolíkov bude nádej v najbližších rokoch spojená s bolesťou. Cirkev si stále zachováva svoju vážnosť. Aj zarytí sekularisti vedia, že s Katolíckou cirkvou treba rátať. Ale politici aj novinári si začínajú uvedomovať, že už nie je tou silnou inštitúciou, ktorou kedysi bola.

Čakajú nás ťažké časy, keď protikatolícke sily pochopia, akú moc nadobudli... Napríklad nebude dlho trvať a postoj Cirkvi k sexualite sa bude považovať za neprijateľný a nehodný akejkoľvek podpory. Sociálny konsenzus sa už zjavne posúva...

Katolíci by nemali podceňovať mieru nenávisťi sekularistov, ktorí neberú vážne ústavou deklarovanú slobodu vierovyznania.

To spôsobí v najbližších rokoch Cirkvi bolesť a jej verní budú trpieť, ale cez bolesť príde aj nádej. Cirkev je totiž najsilnejšia práve vtedy, keď ju tlačia k múru; keď byť katolíkom niečo stojí; keď každý jej člen musí urobiť rozhodnutie, či ostane verný a zároveň prinesie obeť.

Ak niečo stratíme pre Boha, budeme viac túžiť spoznať ho a budeme si viac vážiť to, čo nám ponúka. A to je radostná vízia budúcnosti, aj keď ju nesprevádzajú výkriky radosti.

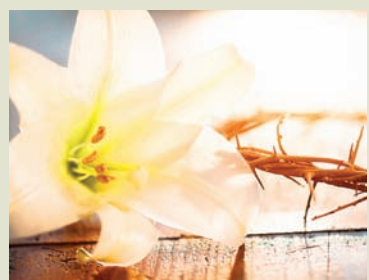
Boh stvoril Cirkev tak, aby dokázala prežiť a zreformovala sa, keď ju sily sveta pretlacia. Bude nás to stáť ešte veľa bolesti. Veci sa budú zhoršovať, ale práve to je podmienkou, aby sa mohli zlepšiť.

DAVID MILLS, ALETEIA.ORG

PRÍSPEVOK JE KRÁTENÝ

PREKLAD: -RED-

ILUSTRACNÁ SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Máme mať strach putovať?

ĽUDOVÍT MALÝ

Po nedávnych teroristických útokoch si mnohí kresťania uvažujú o púti do Ríma či iných miest kladú otázku o bezpečnosti novým spôsobom. Krátko po útokoch v Paríži som sprevádzal pútnikov v rámci celoslovenskej púte železničiarov do Ríma. Mesto žilo svoj život tak ako inokedy. Okrem početnejšej prítomnosti členov bezpečnostných zložiek pri staniach metra, na námestiach alebo pri kostoloch sme nepostrehli žiadne obmedzenia, ale ani strach miestnych alebo pútnikov z celého sveta, ktorých sme stretávali.

Otázka bezpečnosti je jednou z najdôležitejších pre každého z nás. Obavy z možných nebezpečenstiev tu sú a nechceme ich podceňovať. Myslenie väčšiny ľudí

však v nemalej miere formujú médiá a sociálne siete. Ak ide o vyvážené spravodajstvo, je to správne a potrebné. Niekedy sú to však práve médiá, ktoré – v snahe zaistiť si sledovanosť – rozsievajú strach a nemiestne zveličujú.

Teror násilia plodí teror strachu. Ale len tam, kde ľudia dovoľia, aby ich strach ovládol.

Do toho všetkého, čo o týchto veciach počujeme, zaznieva hlas Svätého Otca Františka. Veľmi na mňa zapôsobila jeho reakcia pred cestou do Afriky na otázku, či nemá strach z terorizmu. Nemám, znela jeho odpoveď. Jediný strach mám z komárov... Keď si uvedo-

míme bezpečnostnú situáciu krajín, ktoré pápež navštívil, a to, že jeho osoba púta pozornosť nielen ľudí dobrej vôle, jeho odpoveď nepotrebuje komentár. Lepšie povzbudenie nato, aby ste sa nebáli putovať nepoznám. Vlastne áno. Sú to slová nášho Pána, v ktorého rukách je náš život: Nebojte sa! Ja som s vami! Vždy je to Boh, ktorý bude mať posledné slovo. Teror násilia plodí teror strachu. Ale len tam, kde ľudia dovoľia, aby ich strach ovládol.

Aká bude teda naša odpoveď na nedávne udalosti? Môže to byť strach, alebo – v dôvere v Božiu ochranu, povzbudení príkladom iných odvážnych ľudí – snaha o normálny život. V mimoriadnom Svätom roku milosrdenstva Pán iste pripravil mnohé milosti pre tých, čo sa rozhodnú putovať.

AUTOR JE KŇAZ SPREVÁDZAJÚCI PÚTNIKOV

Písmo a Tradícia

JÁN DUDA

Od detstva si pamätáme, že Katolícka cirkev má dva pramene Božieho zjavenia: Sväté písmo a Tradíciu. Knihy Písma svätého sú nám jasné, pretože ich počet a obsah bol definovaný naposledy na koncile v Tridente (1545 – 1563). Už menej jasné je, čo je vlastne Tradícia. Ak opäť siahneme po príručkách katechizmu, nájdeme tam, že „Tradícia je Božie slovo, ktoré nebolo napísané, ale tradované“. Avšak jasne vygenerovať, čo je „tradované Božie slovo“, nie je vôbec jednoduché. Skrátka, tradícia alebo tradície s malým „t“ ešte neznamenajú a nevytvárajú samo osebe Tradíciu s veľkým „T“. A iba Tradícia s veľkým „T“ je tradovaným Božím slovom. O tom už teológovia popísali veľké traktáty.

Jedno z najlepšie a najvýstižnejšie napísaných vyjadrení, aké som čítal o Tradícii, je článok nemeckého historika a kardinála Brand-

müllera. Napísal ho v rámci diskusie o možnosti prijímania Eucharistie rozvedenými a znovuzosobášenými. Kardinál najprv opísal viaceré historické fakty, v ktorých svetskí panovníci vyvinuli obrovský tlak na pápežov a biskupov, aby zrušili ich prvé manželstvo a uznali za legitímne to druhé.

Azda najznámejšie z nich sú prípady Lotára II. a Henricha VIII. Ale ani vtedy pápeži, hoci boli pod obrovským tlakom svetských mocipánov, nepodľahli, a to ani za cenu veľkých obetí, ba ani za cenu cirkevného rozkolu (Henrich VIII. sa vyhlásil za hlavu Anglikánskej cirkvi, ktorú odtrhol od Ríma).

Kardinál Brandmüller nádherne nazval Tradíciu „genetickým kódom Cirkvi“, ktorý sa tiahne jej dejinami ako „červená niť“ a nie je to nič iné, ako „prítomnosť a pôsobenie Ducha Svätého“, ktorý riadi Cirkev vždy a v každých dejinných okolnostiach tak, aby sa zachovala správne. To znamená, že Tradícia je Božím darom pre

Tradícia je Božím darom pre Cirkev, ktorý ju chráni od prípadných omylov, aby sa neodchýlila od pravej doktríny a mravov.

Cirkev, ktorý ju chráni od prípadných omylov, aby sa neodchýlila od pravej doktríny a mravov. Napokon kardinál uzatvára príkladom mučeníkov, ktorí sú azda najjasnejším svedectvom tejto Tradície ako Božieho daru, čiže prítomnosti a pôsobenia Ducha Svätého v Cirkvi.

Máme rôzne zaužívané zvyky a tradície, na ktoré sme si navykli aj v náboženskej oblasti. Ale naše ľudské zvyky ostávajú vždy iba ľudskými tradíciami. Tie sa môžu meniť. Ale Tradícia ako „genetický kód Cirkvi“ je schopnosť i dar Ducha Svätého zachovať sa vždy verne v Kristovej náuke a mravoch, aj keď v zmenených historických podmienkach a okolnostiach.

Stretnutie s Ježišom znamená plnosť času

CIRKEV VSTÚPILA DO NOVÉHO ROKA SLÁVENÍM SVIATKU PANNY MÁRIE BOHORODIČKY. SVÄTÝ OTEC SLÁVIL SVÄTÚ OMŠU V BAZILIKE SV. PETRA A OTVORIL SVÄTÚ BRÁNU MILOSRDENSTVA BAZILIKY SANTA MARIA MAGGIORE

V prvý deň roka 2016 v Svätopeterskej bazilike na svätej omši účinkovali detské a mládežnícke spevácke zbory z 18 krajín sveta.

Počas slávenia Eucharistie pri oltári nad hrobom sv. Petra pápež František v homílii zdôraznil: „Čo znamenajú slová, že Ježiš sa narodil v plnosti času (porov. Gal 4, 4)? Vo chvíli, v ktorej Boh stanovuje, že prišiel moment naplnenia prísľubu, sa pre ľudstvo uskutočňuje plnosť času. A tak nie dejiny rozhodujú o Kristovom narodení, ale je to skôr tak, že jeho príchod na svet umožňuje dejinám, aby dosiahli svoju plnosť.

Práve preto sa narodením Božieho Syna začína počítať nová éra, tá, ktorá je svedkom naplnenia dávneho prísľubu. Ako píše autor *Listu Hebrejom*: „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril aj svet. On je odlesk jeho slávy a obraz jeho podstaty a udržiava všetko svojím mocným slovom“ (Hebr 1, 1 – 3). Plnosť času je teda Božou prítomnosťou v prvej osobe v našich dejinách. Aj náš osobný čas nájde svoju plnosť v stretnutí s Ježišom Kristom, Bohom, ktorý sa stal človekom.“

„Zdravas, Matka milosrdenstva, Matka odpustenia,“ povedal pápež František pri otvorení Svätej brány milosrdenstva rímskej Baziliky Santa Maria Maggiore.

Napoludnie pred modlitbou *Anjel Pána* sa Svätý Otec František prihovril veriacim slovami pozhennania z *Knihy Numeri*: „Nech ti Pán ukáže jasnú tvár a nech ti je milostivý! Nech Pán obráti svoju tvár k tebe a daruje ti pokoj“ (Nm 6, 25 – 26). Aj ja vám to prajem: kiež na vás Pán zhladne a môžete sa tešiť vo vedomí, že jeho milosrdná tvár, jasnejšia než slnko, sa každý deň nad vami rozžiari a nikdy nezapadne! Objaviť tvár Boha robí život novým.“

V deň sviatku Panny Márie Bohorodičky pápež František otvoril Svä-

tú bránu milosrdenstva hlavnej mariánskej Baziliky Santa Maria Maggiore na rímskom Esquiline. Urobil tak pri vstupe na slávenie svätej omše, v rámci ktorej v homílii pozval prítomných tri razy nahlas zvolať: „Svätá Matka Božia!“ V závere slávenia sa v tichu pomodlil pred milostivým obrazom Panny Márie *Salus Populi Romani* (*Záchranu rímskeho ľudu*). Uctil si ju incenzom a podľa svojho zvyku položil na oltár kyticu kvetov.

PODLA –VRSK–
SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Kláštor trapistov v alžírskom Tibhirine ožije

Dvadsať rokov od zavraždenia siedmich trapistických mníchov v alžírskom Tibhirine sa tamjší Kláštor Notre Dame (na snímke) opäť stane domovom modliacej sa komunity. V rozhovore pre francúzsky denník *La Croix* to naznačil Paul Desfarges, biskup diecézy Constantine a Hippo. Po únose a barbarskom zavraždení rehoľníkov na jar 1996 nezostal kláštor v horách Atlasu opustený. Hoci už nie je domovom rehoľnej komunity, od roku 2001 sa oň stará páter Jean-Marie Lassausse z francúzskeho kňazského misijného združenia spolu so

zasväteným laikom. Okrem toho priestory slúžia na pravidelné návštevy kňazov a rehoľníkov žijúcich v Alžírsku. Pôdu kláštora obrába niekoľko miestnych roľníkov. Podľa slov biskupa Desfarges je spomienka spojená s 20. výročím smrti mníchov z Tibhirine príležitosťou na stretnutie ich rodinných príslušníkov a pravdepodobne sa kláštor stane aj cieľom pešej púte z hlavného mesta Alžíru. O zavraždených trapistoch vypovedá aj film režiséra Xaviera Beauvoisa *O bohoch a ľuďoch* (*Des hommes et des dieux*).

–VRSK–, SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Z POSOLSTVA

Pokoj a solidarita

Svetový deň pokoja, ktorý Cirkev slávila 1. januára, podporil pápež František posolstvom *Premôž lahostajnosť a vydoby pokoj*.

V posolstve Svätý Otec okrem iného zdôraznil: „Bohu záleží na ľudstve. Boh nás neopúšťa! Na začiatku nového roku by som chcel toto svoje hlboké presvedčenie spojiť so želaním hojného pozhennania a pokoja, ako znak nádeje na lepšiu budúcnosť pre každého muža a ženu, každú rodinu, národ a krajinu sveta a tiež pre hlavy štátov, vlád a náboženských predstaviteľov... Pokoj je Božím darom a zároveň ľudským dielom.

Minulý rok bol od začiatku až do konca poznačený vojnami a teroristickými útokmi s ich tragickými následkami, únosmi osôb, prenasledovaním z etnických a náboženských dôvodov, násilím. Tieto črty sa v mnohých častiach sveta bolestne znásobili, až tento stav možno označiť za „rozškúskovanú tretiu svetovú vojnu“. Nestrácajme však nádej v schopnosť človeka s pomocou Božej milosti prekonať zlo a neupadnúť do rezignácie a lahostajnosti.

Počas Svätého roku milosrdenstva vyzývam Cirkev, aby sa modlila a usilovala formovať pokorné a súcitné srdce, ochotné hlásať milosrdenstvo a svedčiť o ňom, odpúšťať a dávať, otvorí sa tým, ktorí žijú na perifériách. Existujú mnohé dôvody nato, aby sme verili v schopnosť ľudstva konať spoločne a solidarne a pritom dbať o najzraniteľnejších členov a zachovať spoločné dobro – uznávajúc našu vzájomnú prepojenosť a závislosť. Tento postoj solidarnej spoluzodpovednosti je koreňom povolania k bratstvu a spoločnému životu. Dôstojnosť a medziludské vzťahy nás utvárajú ako ľudské bytosti, ktoré chce Boh mať na svoj obraz a na svoju podobu. Milosrdenstvo je Božím srdcom.“

–VRSK–

6 | Vatikán

Misiou Cirkvi je odrážať svetlo Ježiša Krista

NA SLÁVNOSŤ ZJAVENIA PÁNA 6. JANUÁRA SVÄTÝ OTEC V BAZILIKE SV. PETRA VO Vatikáne slávil Eucharistiu za účasti členov rímskej kúrie, kardinálov, biskupov, kňazov a veriacich. Zdôraznil potrebu dešifrovať znamenia čias, pochopiť a plniť božiu vôľu

Sviatok Troch kráľov pápež František symbolicky vyjadril slovami sv. Ambróza: „Cirkev, podobne ako mesiac, odráža svetlo slnka.“ Tajomstvo zjavenia Božej spásy všetkým národom počas liturgie zvýraznila aj pestrosť jazykov, v ktorých zazneli prosby veriacich – po francúzsky, čínsky, swahilsky, kurdsy a sinhálsky.

Múdrost' v tvári Dieťaťa

V homílii počas svätej omše pápež František okrem iného povedal: „Slová proroka Izaiáša, ktorými sa obracia na sväté mesto Jeruzalem, nás volajú, aby sme vstali a vykročili. Aby sme vyšli von zo svojej uzavretosti a uznali nádheru svetla, ktoré osvetľuje našu existenciu: „Vstaň, zasvieť, veď prišlo tvoje svetlo a sláva Pánova sa zaskvela nad tebou!“ (60, 1).

Potrebuje svetlo pochádzajúce zhora, aby sme dôsledným spôsobom odpovedali na povolanie, ktoré sme dostali. Ohlasovanie Kristovho evanjelia nie je iba jednou z mnohých možností, ktoré si môžeme vybrať, a nie je to ani zamestnanie. Pre Cirkev, byť misionárskou' znamená prejavovať svoju vlastnú identitu, dať sa rozžiariť Bohom a odrážať jeho svetlo. Misie sú povolaním. Koľko ľudí od nás očakáva toto misionárske úsilie, lebo hľadajú Krista, chcú poznať Otcovu tvár.

Mudrci predstavujú ľudí z každej časti zeme, ktorí sú prijatí v Božom dome. Pred Ježišom už neexistuje ni-

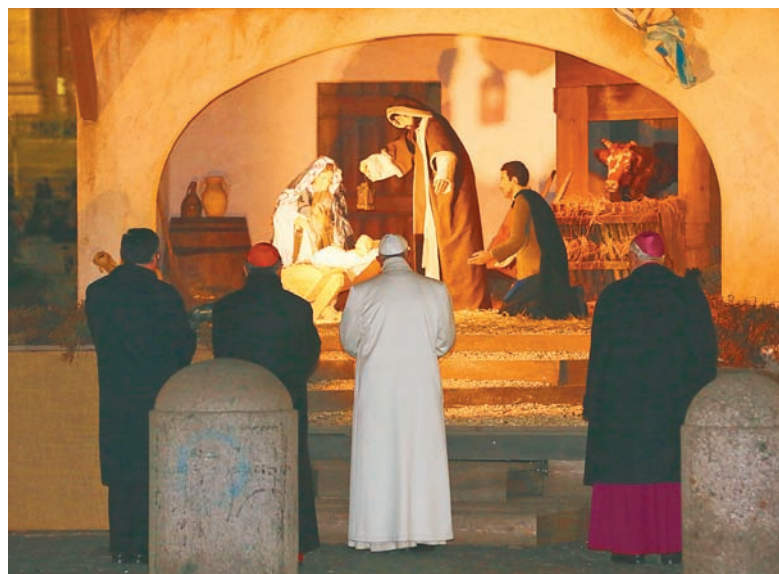
jaké rozdelenie podľa rasy, jazyka a kultúry. V Dieťati sa celé ľudstvo zjednocuje. Koľko hviezd je na nebi! Napriek tomu mudrci nasledovali jednu, odlišnú, novú, ktorá žiarila oveľa viac (porov. Mt 2, 2). Dlhý čas skúmali oblohu ako knihu nebies, aby našli odpoveď na svoje otázky. Poslúchli hlas, ktorý ich vnútri pobádal nasledovať svetlo. Je to hlas Duha Svätého, ktorý pracuje v každom človeku a ktorý ich viedol, až kým našli židovského kráľa v chudobnom dome v Betleheme.

V dnešných časoch sme vyzývaní, aby sme hľadali znamenia, ktoré Boh ponúka, dešifrovali ich a pochopili Božiu vôľu. Aj nám treba púťovať do Betlehema, aby sme našli Dieťa a jeho Matku. Svetlo, ktoré vyžaruje z Kristovej tváre, je plné milosrdenstva a vernosti. A keď príde pred Pána, klaňajme sa mu celým srdcom a predložme mu naše dary: svoju slobodu, svoju inteligenciu, svoju lásku. Pravá múdrosť sa ukrýva v tvári Dieťaťa. V jednoduchosti Betlehema nachádza život Cirkvi svoju syntézu. Tu je zdroj svetla, ktoré k sebe priťahuje každého človeka a usmerňuje kroky národov na cestu pokoja.“

Termín Veľkej noci

Počas svätej omše diakon tradičným spevom oznámil termín tohtoročnej Veľkej noci, ktorá pripadne na 27. marec.

-VRSK-

Pápež František pohrúžený v modlitbe pred betlehemom na Svätopeterskom námestí vo Vatikáne
SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Malí misionári chcú byť chudobní ako Ježiš

Tohtoročná téma Svetového dňa misijného diela detí, ktorý pripadá na 6. januára, znela: *Chudobní ako Ježiš*. Malí misionári sú pozvaní, aby šírili solidaritu a evanjelium medzi svojimi rovesníkmi. Cirkev vo viacerých krajinách sveta pri tejto príležitosti robí zbierku, aby finančne podporila dobročinné projekty po celom svete.

„Tento svetový deň, ale aj všetky ostatné aktivity, ktoré sa uskutočňujú počas roka, majú za úlohu vychovávať deti a mladých v ich misionárskej identite. Samotné deti sú tiež vychovávateľmi dospelých, aby otvorili okná svetlu: to je naša identita kresťanov,“ povedal národný riaditeľ Pápežských misijných diel v Taliansku kňaz Michele Autuoro.

Svetový deň misijného diela detí má pôvod v polovici 19. storočia, keď sa istý francúzsky biskup rozhodol založiť misijné dielo. Podnetom nato boli početné listy misionárov z Číny, ktoré prinášali informácie o hrozných podmienkach života tamjších detí.

-VRSK-

ANJEL PÁNA

Znamenie a posolstvo

Po eucharistickej slávnosti vo Svätopeterskej bazilike vo Vatikáne 6. januára sa pápež František z okna Apoštolského paláca pomodlil *Anjel Pána*.

Pred poludňajšou modlitbou Svätý Otec veriacim na Námestí sv. Petra okrem iného povedal: „Evanjeliové rozprávania o mudrcoch od východu, ktorí išli do Betlehema pokloniť sa Mesiášovi, dodáva slávnosti Zjavenia Pána všestran-

ný rozmer. Taký rozsah má Cirkev, ktorá si želá, aby sa všetky národy sveta mohli stretnúť s Ježišom a zakúsiť jeho milosrdnú lásku.

Vo svätej noci sa Ježiš ukázal pastierom – prostým a opovrhovaným ľuďom. Práve oni ako prví vniesli trochu tepla do chladnej betlehemskej jaskyne. Z ďalekých krajín prichádzajú aj mudrci, ktorých tiež Dieťa tajomne priťahu-

je. Pastieri a mudrci sa veľmi líšia, avšak jedno ich spája – nebo. Betlehemskej pastieri ihneď bežali za Ježišom nie preto, že by boli výnimočne dobrí, ale preto, že v noci bdeli a keď pozdvihli zrak k nebu, uvideli znamenie, pochopili jeho posolstvo a nasledovali ho. To isté urobili mudrci – pozorovali oblohu, zbadali novú hviezdu, vyložili si toto znamenie a vydali sa na cestu.

Pastieri i mudrci nás učia, že na stretnutie s Ježišom je nevyhnutné

pozdvihnúť zrak k nebu, mať srdce a myseľ otvorené voči Bohu, ktorý nás neustále prekvapuje, prijímať jeho posolstvo a odpovedať naňho pohotovo a s veľkorysťou. Neuspokojme sa s priemernosťou, ale hľadajme zmysel vecí a skúmajme tajomstvo života.“

Po udelení požehnania pápež František pozdravil bratov a sestry kresťanského Východu, katolíkov i pravoslávnych, ktorí v týchto dňoch slávil sviatky Narodenia Pána.

PODĽA -VRCZ-, -VRSK-

František: Odovzdávajte deťom vieru

V nedeľu Pánovho krstu, 10. januára, Svätý Otec František slávil v ranných hodinách Eucharistiu spojenú s udeľovaním sviatosti krstu. Za asistencie dvoch diakonov František vykonal plnú formu krstného obradu pre 13 chlapcov a 13 dievčat, všetko deti vatikánskych zamestnancov.

Svätú omšu, počas ktorej František pokrstil 26 novorodencov, koncebrovali štyria biskupi: Georg Gänswein, Konrad Krajewski, Giampiero Gloder a Fernando Vérgez Alzaga.

Na slávnosti Svätý Otec v krátkej homilii hovoril o odovzdávaní daru viery z generácie na generáciu. Rodičom a krstným rodičom pripomenul ich úlohu starať sa o vieru detí, ako to naznačuje symbol odovzdania zapálenej sviece. „Nezabudnite, že tým najväčším dedičstvom, ktoré môžete dať vašim deťom, je viera. Dbajte o to, aby sa nestratila, ale rástla a zostala ako dedičstvo,“ zdôraznil opakovane.

Podľa svojho zvyku ubezpečil maľmy pokrstných detí, že ak by im dieťa začalo plakať od hladu, bez obáv ho môžu nakŕmiť priamo v kostole.

O význame krstu Svätý Otec hovoril aj v poludňajšom príhovore k veriacim pred modlitbou *Anjel Pána*, ktorý predniesol z okna Apoštolského paláca na Námestí sv. Petra vo Vatikáne. Prítomných hneď v úvode vyzval na modlitbu za novorodencov, ktorých pokrstil ráno v Sixtínskej kaplnke. Potom pripomenul, že prvá nedeľa v Cezročnom období, ktorú Cirkve slávi ako nedeľu Krstu Pána, je dňom, keď slávime Ježišov krst a súčasne si s vďakou pripomíname vlastný krst.

O Ježišovom krste povedal: „Evanjelium nám predstavuje Ježiša vo vodách rieky Jordán, v strede úchvatného Božieho zjavenia. Svätý Lukáš píše: *„Keď bol pokrstený aj Ježiš a modlil sa, otvorilo sa nebo, zostúpil na neho Duch Svätý v telesnej podobe ako holubica a z neba zaznel hlas: Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám záľubenie“* (Lk 3, 21 – 22). Týmto spôsobom bol Ježiš zasvätený a zjavený Otcom ako Mesias – Spasiteľ a Vysloboditeľ.“ Dodal, že v tejto udalosti, dosvedčenej všetkými štyrmi evanjeliami, sa udial prechod od krstu Jána Krstiteľa, založeného na symbole vody, k Ježišovmu krstu „*Duchom Svätým a ohňom*“ (Lk 3, 16). „Duch Svätý je totiž v kresťanskom krste hlavným

V Sixtínskej kaplnke Svätý Otec vykonal pre 13 chlapcov a 13 dievčat plnú formu krstného obradu. Zahŕňa to znak kríža na čele dieťaťa, vyzvanie orodovania svätých, modlitbu exorcizmu s predkrstným pomazaním olejom katechumenov, požehnanie vody, zrieknutie sa diabla a vyznanie viery zo strany rodičov a krstných rodičov, samotný krst liatím vody, následné pomazanie krizmou, odovzdanie bieleho rúcha a zažatej sviece a napokon rítus zvaný *effeta*, pri ktorom sa kňaz prstom dotkne uší a pier dieťaťa. Otcovia krstených detí držali v rukách zažaté sviece až do úplného záveru svätej omše. SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

aktérom: on je ten, kto odstraňuje dedičný hriech a prinavracia pokrstnému krásu Božej milosti. Je tým, kto nás vyslobodzuje z moci temnot, čiže z hriechu a dáva nám prejsť do kráľovstva svetla, čiže lásky, pravdy a pokoja,“ zdôraznil Svätý Otec a vyzval: „Pomyslime, k akej dôstojnosti nás krst pozdvihuje! *Akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme!*“ (1 Jn 3, 1).

Úžasná skutočnosť, že sme Božími deťmi, podľa slov Svätého Otca so sebou nesie aj zodpovednosť nasledovať Ježiša, poslušného služobníka a prebrať na samých seba jeho črty: miernosť, poníženosť a láskavosť. „Toto nie je ľahké,“ povedal, „zvlášť, ak je okolo nás toľko netolerantnosti, povýšenectva a tvrdosti. Ale so silou, ktorú dostávame od Ducha Svätého, sa to dá.“ Objasnil, že Duch Svätý, ktorého sme prijali prvý raz v deň nášho krstu, otvára naše srdce pravde, podnecuje nás kráčať životom náročnou, ale radosťou cestou lásky a solidarity voči bratom, udeľuje nám Božie odpustenie a preniká nás nepremožiteľnou silou Otcovho milosrdenstva. „Nezabudnime, že Duch Svätý je živo a oživujúco prítomný v tom, kto

ho prijme, modlí sa v nás a naplňa nás duchovnou radosťou.“

Svätý Otec veriacich vyzval, aby v deň sviatku Ježišovho krstu mysleli aj na deň svojho vlastného krstu a poďakovali za tento dar. Potom prítomným položil otázku: „Kto z vás pozná deň svojho krstu?“ Tých, ktorí to nevedia, nabádal, aby si v priebehu nasledujúceho týždňa jeho dátum zistili, vyhľadali ho, prípadne sa naň opýtali svojich rodičov, starých rodičov či krstných rodičov alebo zašli s touto otázkou na faru. Podľa Svätého Otca je totiž veľmi dôležité poznať dátum vlastného krstu, „pretože je to dátum nášho znovuzrodenia ako Božích detí“. Oslavovať tento deň podľa jeho slov znamená „potvrďovať našu príslušnosť ku Kristovi a úsilie žiť ako kresťania, členovia Cirkvi a nového ľudstva, v ktorom sú všetci bratmi“.

Svätý Otec svoj príhovor ukončil slovami modlitby: „Nech nám Panna Mária, prvá učeníčka svojho Syna Ježiša, pomáha žiť s radosťou a apoštolským zápalom náš krst, denne prijímajúc dar Ducha Svätého, ktorý nás robí Božími deťmi.“

-VRSK-

Blýska sa na lepšie vzťahy s Čínou

V priestoroch Vatikánskeho rozhlasu predstavili 8. januára novú knihu čínskeho katolíckeho teológa Kin Sheung Chiarretto Yana *Evanjelium za Veľkým múrom – výzvy a perspektívy kresťanstva v Číne*. Na prezentácii vystúpil aj predseda Pápežskej rady pre spoločenské komunikačné prostriedky Claudio Maria Celli, ktorý kedysi pôsobil na Štátnom sekretariáte ako vedúci pre ázijskú oblasť: spomínal na prvé kroky v dialógu s Čínou za pápeža Jána Pavla II. Podľa autora knihy za pontifikátu Františka došlo k významnej zmene tónu komunikácie zo strany čínskeho ministerstva zahraničných vecí. Čína totiž prvýkrát umožnila prelet pápežovho lietadla cez svoje územie a navyše na pápežov list zaslaný pri tejto príležitosti prvýkrát v histórii reagoval aj čínsky prezident.

Biskupi putovali do Svätej zeme

Zástupcovia biskupských konferencií z Európy, Severnej Ameriky a Južnej Afriky sa 7. – 14. januára 16. raz zišli vo Svätej zemi. Štrnásť biskupov navštívilo malú kresťanskú komunitu v Gaze, viaceré miesta Jordánska a oboznámili sa so situáciou utečencov najmä zo Sýrie a Iraku. Navštívili aj Beit Jala pri Betleheme, aby upozornili na naliehavý problém kresťanov v údolí Cremisan po zhabaní ich pozemkov a výstavbe izraelského oddeľovacieho múru. Biskupi sú odhodlaní vplývať vo svojich krajinách na verejnú mienku v prospech ohrozených kresťanských komunít.

Etiópii hrozí hladomor

Podľa Etiópskej biskupskej konferencie najmä pre sucho hrozí vyše 10 miliónom ľudí v krajine hlad. Píše sa to v dokumente, ktorý biskupi vydali počas nedávneho zasadania v Addis Abebe. Z obavy nad osudom chudobných rodín a mnohých mladých, ktorí sú vystavení riziku ilegálneho opustenia krajiny, biskupi žiadajú dodávky jedla, medicínsku pomoc a presun dobytky. Organizácia *Pomoc Cirkvi v núdzi* už pre 13 etiópskych diecéz vyčlenila 460-tisíc eur, čo má pomôcť vyše 1 400 rodinám.

-VRSK-

8 | **DUCHOVNÁ OBNOVA**

Drahí veriaci, úsmev, prosím

Nepotešila ma. Moja sesternica bola so mnou iba pár hodín a dovolila si povedať mi v pravde a láske pre mňa nepríjemné slová: „Jožino, odkedy si kňazom, zosmutnel si. Takéhoto ťa nepoznám. Čo sa deje? Si šťastný alebo si zistil, že si sa zle rozhodol?“ Zaskočila ma. Vôbec som sa takto nevidel. Bol som pár mesiacov kňazom a zdalo sa mi, že som sa vôbec nezmenil.

JOZEF KOZÁK

Aj po kňazskej vysviacke sa mi zdalo, že som stále taký istý, veselý chlapec, s tou istou iskrou humoru, ktorého v škole neraz vykázali za dvere len preto, že sa smial. Ale sesternica sa nedala. Opäť zopakovala pokojne a jasne: „Zosmutnel si!“

Všetko sa vo mne vtedy vzbúrilo. A hoci som svoju sesternicu mal rád, začal som namiesto hľadania dôvodu, ktorý ju viedol k takému výroku, zdôrazňovať dôležitosť svojho momentálneho poslania.

Dnes by som chcel povedať: „Prepáč mi, mala si pravdu! Stratil som svoju iskru aj úsmev. Ale nie preto, že som sa stal kňazom, lež preto, že som seba a svoje povolanie bral príliš vážne a dôležito. Bál som sa, že urobím chybu, že svojím ‚voľným‘ správaním, úsmevom či humorom znevážim svoje kňazstvo.“

Sloboda a nespútaná radosť

Pred pár dňami som si na sociálnej sieti pozrel jedno video a okamžite som ho dal zdieľať na svojom profile. A hneď som sa aj modlil: „Bože, daj aj mne takúto slobodu a radosť.“ Na tom videu boli biskupi a prezident Kene, ktorí sa, čakajúc na štadióne pápeža Františka, zapojili do tanca mladých, ktorí tam boli s nimi zhromaždení. Z tých „dôležitých ľudí“, nástupcov apoštolov, išlo čosi krásne a príťažlivé zároveň – radosť. Bol to neskutočne silné a nákazlivé súčasne.

Pápež Benedikt XVI. napísal: „Radosť je ústredným prvkom kresťanskej skúsenosti.“ Je zároveň najprekvapivejším prejavom samého Boha. Boha, ktorý nám bol predstavený neraz iba ako Sudca, Spravodlivý a Neomylný. Ten istý Boh však stvoril radosť, smiech a humor. To on nám slovami Pavlova *Listu Filipanom* odkazuje: „Ustavične sa radujte v Pánovi! Opakujem: radujte sa!“ (Flp 4, 4).

Lenže ako sa môžeme tu a teraz ustavične radovať uprostred tohto

Cirkev a každý kresťan katolík v nej je pozvaný prinášať do sveta radosť.

hriechom poznačeného sveta? Aby sme si mohli dať uspokojivú odpoveď, pozrime sa najprv na čas a priestor, v ktorom apoštol Pavol písal svoj *List Filipanom*.

Pavol káže radosť sa, hoci je vo väzení

Pavol sa nachádza vo väzení. A aj keď na jednej strane počíta so svojím skorým prepustením na slobodu (porov. Flp 1, 26 a 2, 24), predsa len priesťator, v ktorom apoštol sa nachádza, prirodzene podnecuje skôr myšlienky na utrpenie, bolesť, nepochopenie a mučenie. Pavol sa však nedá strhnúť prostredím, ktoré je samo osebe podnetom na skleslosť, a nedovolí, aby mu zabránilo mať nádej v živého Boha. Nepodľahne myšlienkam, ktoré by mu zatemnili zrak ako emauzským učeníkom, aby nevidel, že Ježiš kráča s ním. Priznajme si, že my sme isto v oveľa slobodnejšej situácii, než v akej bol Pavol, no nedokážeme sa povzniesť nad svoje trápenia a povinnosti.

Na margo takéhoto duchovného rozpoloženia ľudí našich čias ktosi raz veľmi výstižne povedal: Naše znechutenie je nespokojnosť s minulosťou, nechuf na súčasnosť a nedôvera v budúcnosť. Je to dôsledok nášho

nevďaku za požehnanie včerajška, ľahostajnosti k príležitostiam dneška a neistoty o našej sile na zajtrajšok. Vyplýva z neznalosti prítomnej krásy, z nezáujmu o potreby nášho blízkeho a z neviery v naplnenie starých sľubov. Je za tým netrepezivosť s časom, nezrelosť myslenia a nezdvorilosť k Bohu.

Cirkev a každý kresťan katolík v nej je však pozvaný prinášať do sveta radosť. Toto je ten okamih, ako píše pápež František vo svojej exhortácii *Evangelii gaudium*, keď Kristovi treba povedať: „Pane, dal som sa oklamať, tisícmi spôsobmi som utekal pred tvojou láskou, ale znova som tu, aby som obnovil spojenie s tebou. Potrebujem ťa. Znovu ma vysloboď, Pane, prijmi ma ešte raz do svojho zachraňujúceho náručia.“ Práve toto stretnutie s udalosťou, s osobou, ktorá ponúka životu nový horizont, nás premieňa, oslobodzuje od izolovaného svedomia a zameranosti na seba samých, ktorá nám v konečnom dôsledku berie radosť zo seba samých.

Radosť závisí od viery a dôvery v Boha. Ona sama potom priťahuje iných ľudí k Bohu. Kresťanská radosť je Boží dar, ktorý plynie z dobrego svedomia. A nielen z neho.

Radosť vychádza zo služby a spoločenstva

Jezuita James Martin píše: „V dnešných časoch sa príliš sústreďujeme sami na seba. Pri službe iným však vychádzame sami zo seba. Služba nám tak obracia nielen pohľad, ale aj myseľ a srdce na iných. Bráni nám tak skončiť v zapozieraní sa do svojho individuálneho prežívania. Rozširuje nám to svet nášho ‚porovnávaní sa‘. V službe málokedy ostávame vo svojom autonómnom svete. Skôr naopak. Cítíme a vnímame, že sa navzájom potrebujeme, že sa nejakým automaticky delíme s inými nielen o svoju prácu, ťažkosť, ale aj o úspechy a radosť. A je prirodzené, že ak hovoríme o službe, rátame, že ruka v ruku s ňou ide láska. Nedá sa slúžiť bez lásky.“

Agnes Repplierová, americká esejistka, napísala, že nie je možné naozaj milovať niekoho, s kým sa nikdy nesmejeme. V službe a spoločenstve sa však dá zažiť nemálo situácií, v ktorých jasne vidíme znaky radosti.

V súvislosti s tým môžeme citovať aj pápeža Benedikta XVI., ktorý mládeži napísal: „Radosť z viery si nemôžeme nechávať pre seba: ak si ju chceme uchovať, musíme ju odovzdávať ďalej. Apoštol Ján hovorí: ‚Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami... A toto píšeme, aby naša radosť bola úplná‘ (1 Jn 1, 3 – 4).“

Mojou osobnou, krásnou a naplňajúcou službou a spoločenstvom, ktoré ma vedú k radosti, je vyučovanie náboženstva v škole. Aby som bol presnejší, na základnej škole. Áno, decká dajú zabrať. No zároveň mi prinášajú takmer na každú vyučovaciu hodinu vždy novú príležitosť na smiech a radosť. Uvedomujem si, že keď sa s nimi smejem, dávam im asi najrozumiteľnejšie najavo, že ich mám rád; že mám blízko nielen k ich humoru, ale aj ich životu. Asi aj preto Ježiš chcel, aby deti mali k nemu vždy „otvorený priestor“. Ony nás dospelých vytrhávajú z nášho sivo-čierneho sveta a pripomínajú

jú a odhaľujú nám farby Božej krásy a života.

Radosť sa rodí z vďačnosti a lásky

V knihe *Radosť, humor, smiech a ich miesto v (duchovnom) živote* jej autor James Martin píše: „Každá čnosť podporuje ostatné. Modlitba vzbudzuje vďačnosť, vďaka vedie k radosti. A radosť zas pohýna k modlitbe.“

Vďačnosť je jedným z najrýchlejších spôsobov obnovenia zmyslu pre optimistickú radosť. Ona je kľúčom k zdravému duchovnému životu.

Naplniť si srdce vďačnosťou neznamená len to, že človek si uvedomuje dobrá v živote, ale i to, že spoznáva ich pôvodcu, Boha. V blízkosti Boha si človek uvedomuje nielen svoju krehkosť, ale aj jeho veľkosť v dare odpustenia. A táto skúsenosť Božej milosti a milosrdenstva nás opäť volá nielen k radosti, ale zároveň aj k vďačnosti. To som si všimol aj na sebe samom. Zistil som, že svoju dobrú svätú spoveď ľahko rozpoznam podľa toho, že sa po nej vždy zľahka usmejem. Mám radosť z odpustenia. Mám radosť, keď po svätej spovedi počujem slová kňaza: „... odpúšťajú sa ti hriechy.“ Naozaj „z ničoho nič“ sa mi kútiky úst zrazu samy od seba uvoľnia k úsmevu. Zažívam vtedy kúsok Božej lásky ku mne hriešnemu.

Potvrdzujú to aj slová pápeža Benedikta XVI. v posolstve k 27. svetovému dňu mládeže z 15. marca 2012: „Drahí priatelia, radosť je úzko

Boh miluje toho, kto rozdáva radosť, povedala blahoslavená Matka Tereza z Kalkaty.

spätá s láskou: sú to dva neoddeliteľné plody Ducha Svätého (porov. Gal 5, 23). Láska plodí radosť a radosť je jednou z podôb lásky. Blahoslavená Matka Tereza z Kalkaty v ohlase na Ježišove slová – „*Blahšie je dávať ako prijímať!*“ (Sk 20, 35) – povedala: „Radosť je ako sieť lásky, ktorou môžete zachytiť duše. Boh miluje toho, kto rozdáva radosť.“

A kto dáva s radosťou, dáva viac.“ Kto zažil alebo zažíva lásku, dobre tomu rozumie. Láska vždy volá po láske. Ona nás ženie ďalej. Povedané inak: vďačnosť za lásku je láska sama.

Radosť z prítomnosti Boha

Benedikt XVI. vo svojom posolstve k 27. svetovému stretnutiu mláde-

že dodáva: „V skutočnosti všetky autentické radosti, tie malé každodenné i tie veľké radosti života, majú svoj pôvod v Bohu – aj keď sa to na prvý pohľad nezdá –, pretože Boh je spoločenstvom večnej lásky, ktorá neostáva uzatvorená v sebe samej, ale sa šíri v tých, ktorých on miluje a ktorí milujú jeho. Boh nás stvoril na svoj obraz z lásky a vyliatím svojej lásky na nás, aby nás naplnil svojou prítomnosťou a svojou milosťou. Boh chce, aby sme mali účasť na jeho božskej a večnej radosti a aby sme objavili, že hodnota a najhlbší zmysel nášho života spočíva v tom, že on nás akceptuje, prijíma a miluje.“

No nie nestálym prijatím, aké môže byť to ľudské, ale bezpodmienečným prijatím, aké je to Božie: ja som chcený, mám vo svete a v dejinách svoje miesto, som osobne milovaný Bohom.“

Boh je ten istý včera, dnes i naveky. Preto sa môžeme ustavične radosť. Boh iný nebude! Je zaľúbený do nás, je starostlivý o náš dnešok i zajtrajšok. Chodí s nami a medzi nás. Je s nami vo väzení i pri dobrom víne v spoločnosti priateľov. Je s nami, keď sa smejeme na dobrom vtipke i keď máme radosť z dobre vykonanej služby. A čo keď sa nebudaj zasmejeme v kostole alebo na „vážnej“ udalosti? Páter James Martin vo svojej knihe píše: „Je možné, že Boh nám chce poslať neraz niečo smiešne, aby nás zachránil od smiešnej vážnosti.“

AUTOR JE KŇAZ

ILUSTRÁČNÉ SNÍMKY: PROFIMEDIA.SK

Tip na obohatenie

„Dvakrát do roka odchádza do švajčiarskych Álp do Walissu. Žije vysoko v horskej chate v susedstve jedného karpatickeho kňaza, ktorý tu žije pustovníckym životom už vyše dvadsať rokov. S ním slávi svätú omšu, k nemu si chodí po rađu, dáva sa ním duchovne viesť. Počuje od neho napríklad, že „pustovník je miestom, z ktorého môže v horách vytrysknúť prameň. Avšak mnohokrát treba sedieť celé dni (niekedy aj roky) na suchu a len čakať a modliť sa. Jedného dňa ale z hlbiny vytryskne prameň a prerazi si cestu tým tvrdým kamením človečiny. Nie je však na mne sledovať, kam sa tá voda potom dostane! V tom

sa totiž vždy skrýva pre pustovníka veľké riziko. Mnohí si potom povedia: Tej vody je potrebné tam a tam. Nie! Voda si sama nájde cestu.“ (s. 43)

Vo svojej knihe *Jak se žije poustevníkům* nemecká novinárka Maria Anna Leenenová približuje život súčasných pustovníkov a vo svojich úvahách vyjadruje nevyhnutnosť tohto spôsobu života aj v dnešnej dobe. Kniha je rozdelená do dvoch častí. V prvej autorka prináša

portréty pustovníkov, pustovníčok,

ktorí sa podelili o svoju skúsenosť pustovníckeho života či už formou korešpondencie, interview alebo jej osobnej návštevy v pustovni. V druhej časti autorka prináša historický sumár pustovníctva od jeho počiatku až po súčasnosť. Približuje podstatu tejto spirituality, ako aj vznik novodobých foriem pustovníckeho života. Nechýba ani súvislosť

s učeníom Katechizmu Katolíckej cirkvi a Kódexom kánonického práva, ktorý vo svojej obnovennej podobe upravuje podmienky života pustovníkov a ich pevné a nezameniteľné miesto v Cirkvi. Snahou autorky bolo tiež opraviť pokrivený obraz o pustovníkoch, ktorých život mnohí vnímame ako exotický či romantický, alebo keď im už dopredu pridávame svätožiariu. „Každý a každá z nich má svoje charakteristické črty, celkom osobitý životný štýl a vlastnú predstavu o svojej úlohe a službe,“ tvrdí autorka.

Kniha vyšla vo vydavateľstve Karmelitánske nakladateľstvá v Kostelním Vydří.

EMANUELA MAJDOVÁ CSSS

10 | TÉMA

Spoločnosť sociálnych sestier žije apoštolským životom

Spoločnosť sociálnych sestier založila Margita Šlachtová začiatkom 20. storočia. Jej zámerom nebolo vytvoriť rehoľnú kongregáciu v zmysle kánonického práva. Mali to byť sestry so súkromnými sľubmi, aby mohli slobodne odpovedať na potreby doby. Sestry nenosili habit, len jednoduchú sivú rovnošatu, strihom prispôsobenú oblečeniu svetských žien.

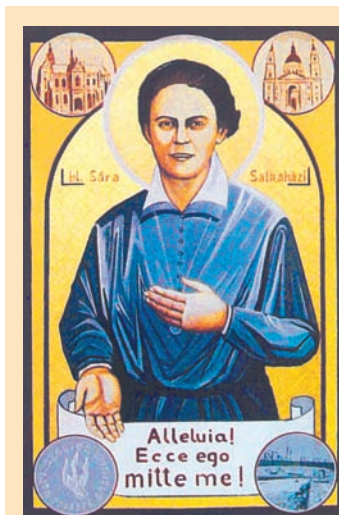

MÁRIA PACEKOVÁ SSS

Zrod Spoločnosti sociálnych sestier siaha k počiatkom 20. storočia. Jej zakladateľka Margita Šlachtová sa narodila 18. septembra 1884 v Košiciach. Vyštudovala dejiny a jazyky na učiteľskom ústave v Kallocsi a nadchlo ju Hnutie katolíckych žien, ktoré sa inšpirovalo encyklikou *Rerum novarum*. Encykliku s podtitulom *O robotníckej otázke* vydal 15. mája 1891 pápež Lev XIII. Ženské katolícke hnutie, ktoré sa ňou inšpirovalo, sa zaslazovalo za sociálnu spravodlivosť, osobitne žien a detí. Práve ony boli totiž vo vtedajšom Rakúsko-Uhorsku na okraji záujmu spoločnosti.

Margita sa stala najprv dobrovoľníčkou v tomto hnutí, neskôr, v rokoch 1920 – 1922, sa však prostredníctvom neho stala prvou – a jedinou – ženou v budapeštianskom parlamente.

V politickej činnosti Margita presadzovala kresťanskú politiku založenú na princípoch sociálneho učenia Cirkvi. Odvážne sa zaslazovala

SÁRA SALKAHÁZIOVÁ
– prvá blahoslavená

Najvyššie svedectvo lásky vydala prvá blahoslavená sociálna sestra Sára Salkaháziová. Narodila sa v Košiciach 11. mája 1899. Pôvodom učiteľka, neskôr novinárka viedla životný štýl umelcov, s ktorými sa denne stretávala. Boh však vložil do jej srdca sociálny cit, zvlášť k chudobným a trpiacim. Po stretnutí so sociálnymi sestrami pocítila volanie zanechať kariéru a život novinárky, tuhej fajčiarky a vstúpiť do Spoločnosti sociálnych sestier. Počas druhej svetovej vojny ponúkla svoj život Bohu ako obeť, aby ochránil jej spolusestry od nebezpečenstva, ktoré im hrozilo za ukrytie prenasledovaných, najmä Židov. Boh jej obeť prijal. Dovršila ju krátko pred ukončením vojny, 27. decembra 1944, keď ju nacisti odhalili, ako ukrýva Židov v dome v Budapešti, kde bola vedúcou.

–DK–

za zníženie pracovného času žien, za dovolenku pre ženy a zabezpečila im aj nárok na materskú dovolenku. V povojnovom období sa zaslazovala za pomoc vojnovým vdovám a sirotám. Jej hlavným cieľom však bola mravná obroda vojnou zruinovanej spoločnosti.

Založenie Spoločnosti sociálnych sestier

Margita si uvedomila, že znamenania čias si vyžadujú vytvoriť spoločenstvo žien, ktoré bude považovať za svoje životné poslanie sociálne poslanie Cirkvi a ktorého členky budú ochotné obetovať celý svoj život služ-

be chudobným a vylúčeným. Jej víziou bolo, aby sa priekopníkmi novej doby stali sestry zasvätené Bohu a zakorenené v modlitbe a kontemplácii, ktoré by chudobným a utláčaným preukazovali nielen priamu službu, ale všímali si aj legislatívu; hodnoty evanjelia – spravodlivosť a dôstojnosť každého človeka – mali chrániť dokonca i politickou službou. V tomto duchu založila v roku 1923 v Budapešti Spoločnosť sociálnych sestier. Z Maďarska sa čoskoro rozšírila do Rumunska a na Slovensko.

Aj počas ďalších rokov pôsobenia v parlamente – v rokoch 1945 – 1947 a 1947 – 1948 sr. Margita prispela k prijatiu viacerých zákonov, ktoré napomáhali riešiť sociálnu nespravodlivosť. Uvedomila si hrozbu nacizmu a komunizmu a nasadila všetky schopnosti a sily do boja proti týmto škodlivým ideológiám: prednášala, publikovala v tlači a dokonca aj prostredníctvom filmu. Počas vojny požiadala všetky domy sestier, aby ukrývali prenasledovaných, najmä Židov. Vystavovala im falošné pasy a pomáhala k úteku. V júni

Spiritualita a životný štýl sociálnych sestier

Pri voľbe štýlu života členiek Spoločnosti sociálnych sestier (SSS) sa ich zakladateľka Margita Šlachtová inšpirovala myšlienkami sv. Vincenta de Paul, ktoré uplatnil pri vzniku Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. Uviedla ich v jednej zo svojich prvých publikácií *Z púšte do centra života*, kde verejnosť oboznamovala so Spoločnosťou sociálnych sestier.

DANIELA KIMLIČKOVÁ SSS

V publikácii *Z púšte do centra života* Margita Šlachtová píše: „Vy nie ste rehoľníčky... rehoľný život vyžaduje aj kláštor. Museli by ste sa uzavrieť pred svetom. Vaším kláštorom bude dom chorých, kaplnkou farský kostol, chodbou kláštora ulice mesta, klauzúrou svätá poslušnosť, závojom svätá skromnosť.“ Situácie, v ktorých sestry pôsobili, boli totiž úplne nové. Sociálne poslanie si vyžadovalo pohyblivosť a veľkú prispôbivosť. Bolo bezpodmienečne po-

trebné, aby zostali vo svete, neboli nápadné svojím oblečením ani spôsobom života. Nemali byť cudzie tým, ku ktorým boli poslané. Sestry preto nenosili habit, ale jednoduchú sivú rovnošatu podobného strihu ako oblečenie svetských žien.

Inšpirované sv. Benediktom, zasvätené Duchu Svätému

Sestry oslovila duchovnosť zakladateľa západného mníšstva sv. Benedikta, ktorý modlitbou a prácou obnovil morálne zruinovanú Európu. Keďže pre ne predstavovala pôvodný, čistý prameň radikálne-

ho evanjeliového života, rozhodli sa, že práve z nej chcú čerpať silu a vnášať ju do súdobých podmienok.

Sestry si boli vedomé, že pre svoju priekopnícku činnosť naliehavo potrebujú inšpiráciu, silu a lásku Ducha Svätého. Podstatou spirituality sociálnych sestier sa preto stalo zasvätenie Duchu Svätému. Sr. Margita to vyjadrila slovami: „Úcta k Duchu Svätému má vnútorný súvis s našim pracovným povolaním. Keďže naše sestry sú posielané na nevyčodené cesty, poverené riešením problémov dneška, ba viac, problé-

mov zajtrajška, sú postavené zočivoči nepriateľom Cirkvi. Neustále sú nútené voľiť si, rozhodovať, obhajovať, rozlišovať, obstať, odolávať, vytrvať, dávať podnety. V oblasti ich práce nie sú paragrafy, opakovania, frázy, zákopy, kde by sa mohli ukryť. Musia veľa rozmyšľať, ešte viac pochopiť a najviac vycítiť, lebo každá vidí svoje vlastné nedostatky a denne prežíva, že bez Ducha múdrosti, rozumu, rady, sily, poznania, zbožnosti a Božej bázne nemôže mať život.“

Charizmu, ktorou Boh obdaril sr. Margitu, vyjadrujú konštitúcie spoločnosti takto: „... spoločnosť bola založená, aby vzdávala Bohu slávu a spolupracovala na Kristovom vykupiteľskom diele svedectvom o Božej posväcujúcej láske.“

Sociálne sestry majú byť teda apoštolkami posväcujúcej lásky, lebo prá-

Provinciálny dom

1948 ju však po prejave proti poštátneniu škôl vylúčili z parlamentu a zbavili imunity. V dôsledku politickej situácie v roku 1949 ilegálne opustila Maďarsko. Odcestovala do USA, kde v rokoch 1949 – 1974 žila v komunite sestier v Buffale, N. Y. Odtiaľ sa Spoločnosť sociálnych sestier (SSS) rozšírila aj na Kubu.

Margita Šlachtová zomrela 6. januára 1974 v Buffale.

Založenie slovenskej provincie

História založenia slovenskej provincie siaha do roku 1927. V tomto roku sociálne sestry z Budapešti

usporiadali v Košiciach kurz o organizovaní sociálnej práce. Odpoveďou na žiadosť kňazov i veriacich bolo pozvanie sociálnych sestier do Košíc. Biskup Jozef Čársky (1886 – 1962) im tam 2. októbra 1927 slávnostne posvätil dom *Regina pacis* s kaplnkou. Dom a jeho verejne prístupná kaplnka sa čoskoro stali duchovným centrom pre okolitých veriacich a mnohé mladé ženy do spoločnosti vstúpili. Činnosť sestier sa tak mohla rozšíriť aj do iných miest Slovenska (Komárno, Bratislava, Ilava, Podunajské Biskupice, Topoľčany). Sestry slúžili najmä v so-

Sociálne sestry na stretnutí s mladými

ciálnej oblasti, venovali sa charitatívnej činnosti a výučbe.

Z rozhodnutia štátnej moci však v roku 1949 museli opustiť miesta svojho pôsobenia. Dve sestry dokonca prechodne uväznili za protištátnu činnosť a vlastizrada. Spoločnosť sociálnych sestier oficiálne zrušili a dom *Regina pacis* v Košiciach prepadol štátu. Až do roku 1989 sestry preto pôsobili ilegálne v civilných zamestnaniach. Na rôznych pracoviskách vtedajšej socialistickej spoločnosti však v duchu *Konštitúcií Spoločnosti sociálnych sestier* vydávali svedectvo evanjeliových hodnôt. Ich

obety priniesli úrodu: v období totality počet sestier, paradoxne, dokonca stúpol.

Po zmene politickej situácie sestram v roku 1990 na žiadosť vtedajšej provinciálnej predstavenej vrátili dom *Regina pacis*, čo napomohlo obnoveniu komunitného života. Dom sa stal sídlom slovenskej provincie a činnosť sociálnych sestier sa rozšírila do viacerých miest Slovenska. Dnes pôsobia v Košiciach, Bratislave, Banskej Bystrici a Žiline.

Celosvetovo je SSS zastúpená v Maďarsku, na Slovensku, v Rumunsku, na Kube a v USA. SNÍMKY: ARCHÍV SSS

ve nedostatok lásky je najväčším problémom doby; stojí aj v pozadí všetkých sociálnych problémov. Boh sestry povolal, aby láskou predchádzali a liečili rany spoločnosti, a to aj v dnešných časoch.

Zakladateľka Spoločnosti sociálnych sestier vyslovila dokonca veľmi odvážne pranie: „Nech potiaľ žije naša spoločnosť, kým je nositeľkou lásky.“ Toto je pre sestry obrovská výzva, ktorú by bez milosti Ducha Svätého nemohli nikdy naplniť.

Poslanie ako pyramída

Posväcujúcu lásku sociálne sestry vyjadrujú konkrétnou činnosťou, ako im to ukladajú konštitúcie spoločnosti, kde stojí, že Spoločnosť sociálnych sestier dáva Cirkvi a spoločnosti: „Bohu zasvätené a odborne pripravené ženy na službu v sociál-

nej oblasti, spoločenskej etike, hospodárstve, zdravotníckej starostlivosti, kultúre, ženských hnutiach a v politickej službe.“ Prostredníctvom týchto rozmanitých služieb sa sestry venujú evanjelizácii a angažujú sa za lepšie životné podmienky žien, detí a rodín.

Margita rada vysvetľovala poslanie sociálnych sestier ako pyramídy. Základ (teda najširšiu časť tejto pyramídy) má predstavovať charitatívna práca, ktorá si vyžaduje čo najširší okruh ľudí – to možno zabezpečiť pomocou pridružených členov a spolupracovníkov Spoločnosti sociálnych sestier. Ďalšou vrstvou tejto pyramídy má byť sociálna práca v konkrétnej sociálnej oblasti, kde môže aj menší počet sestier pomôcť väčšiemu počtu ľudí. Tretiu časť pyramídy predstavuje práca v hnutiach, kde sa sestry za-

sadzujú za sociálnu spravodlivosť a dôstojnosť človeka na širšej úrovni. Vrchol pyramídy predstavuje politická činnosť – hoci v nej sa uplatní len niekoľko sestier, pomoc sa poskytne na najširšej úrovni ovplyvňovaním zákonov.

Sr. Margita vo svojich príchovoroch a spisoch často opakovala, že každá zmena spoločnosti, ktorú chceme dosiahnuť, sa začína vnútri nás samých, našou vlastnou obnovou; bez vnútorného znovuzrodenia neexistuje skutočné znovuzrodenie.

Na rozdiel od sociálnych a rôznych humanitárnych pracovníkov cieľom sociálnych sestier nie je vyriešiť všetky sociálne problémy, ale prinášať do všetkých týchto prostredí evanjelium – radostnú zvesť o vykúpení človeka, a v mnohorakých službách priblížiť nádhernú Božiu víziu o nich.

Komunita utvrdzuje svedectvo

Benediktínske dedičstvo vedie sestry k tomu, aby si vážili komunitu a navzájom sa povzbudzovali do života podľa evanjelia, lebo osobné svedectvo je omnoho účinnejšie, ak je to svedectvo spoločnej posväcujúcej lásky.

Celý vnútorný život Spoločnosti sociálnych sestier preniká hľadanie a úcta k Duchu Svätému. Sestry to vyjadrujú v modlitbách, zasvätením svojich kaplniek Duchu Svätému, nosením odznaku so symbolom hoľubice Ducha Svätého a slávnostným slávením Turíc, pri ktorom skladajú sľuby na evanjeliové rady čistoty, chudoby, poslušnosti a vernosti charizme. Praktický rozmer svojej charizmy žijú tým, že upevnené vo vzťahu k Bohu rastú vo vzájomných vzťahoch v komunite.

AUTORKA JE PROVINCIÁLNA PREDSTAVENÁ SSS

Dobrodružné dobývanie severného pólu

CELÉ STÁROČIA SA ĽUDIA POKÚŠALI NÁJSŤ SEVERNÚ CESTU, KTORÁ ICH MALA LAHŠIE A KRATŠIE DOVIEŠŤ K BOHATSTVÁM ČÍNY A INDIE. V DRUHEJ POLOVICI 19. STOROČIA VŠAK UŽ VELA VÝPRAV NEMALO CIEĽ IBA OBJAVIŤ SEVEROZÁPADNÚ CESTU. IŠLI DOBYŤ PÓL

JÚLIA POSPÍŠILOVÁ

Jedna z výprav s cieľom nájsť severozápadnú cestu do Číny a Indie vzbudila vo svete neobyčajný ohlas. Keď v roku 1848 zmizla expedícia sira Johna Franklina, mnoho lodí ju vyplávalo hľadať. Začali sa robiť prvé výskumy v Arktíde a do polárnych vôd plávalo čoraz viac lodí. Franklinova katastrofa spustila polárny boom.

Spolu s ľadom

Nór Fridtjof Nansen vždy túžil stať sa polárnikom. Jeho vedecké poznatky ho dovedli k revolučnému nápadu. Usúdil, že naprieč Arktídou vedie silný morský prúd, drift, ktorý posúva ľad cez pól. Rozhodol sa ho využiť – vmrzol do ľadu a nechal sa ním unášať. Sám si navrhol špeciálnu loď s oblými bokmi, ktorú ľad nemohol rozdrviť, ale vyniesol ju na povrch ľadového poľa. Nansen nazval svoju loď Fram – čiže Vpred.

Výprava vyplávala do polárnych morí v roku 1893. Na sever od Novosibírskych ostrovov Fram vmrzol do ľadu a spolu s ním začal v septembri drift. Trinásť účastníkov expedície zatiaľ robilo vedecké pozorovania. Uplynuli dva roky, výprava dosiahla 82. stupeň severnej zemepisnej šírky. Nansen zo svojich výpočtov zistil, že prúd neženie ľad priamo cez pól, ale v malej vzdialenosti od neho. Rozhodol sa opustiť loď a spolu s Hjalmarom Johansenom dosiahnuť pól po ľade. „Za sprievodcu som si vybral v každom ohľade Johansena. Je dobrý lyžiar, vytrvalý ako málo kto, a skvelý chlapík,“ napísal neskôr Nansen.

Vyrazili 14. marca 1895. Po dvadsiatich štyroch dňoch došli na 86° severnej zemepisnej šírky, najďalej ako sa dalo. Vyčerpaní a za nedostatku potravín sa museli vrátiť. Spiatočný pochod bol oveľa namáhavejší; šli proti pohybu ľadových krých. Polárne leto vrcholilo

Na severnom póle prevláda nízka oblačnosť s extrémnymi mrazmi až -40°C . Najväčšie starosti robia polárnikom trhliny, ktoré sa vytvárajú na plávajúcom ľade. Prví Slováci dobyli pól v roku 1993.

a tvorili sa široké vodné kanály. Po mnohých mesiacoch konečne dorazili k neznámej pevnine. Z kameňov a naplaveného dreva si postavili búdu, ktorá bola taká malá, že sa v nej nevedeli ani posadiť. Strávili v nej polárnu noc – asi deväť mesiacov. Poľovali na medvede a mrože, ktorých tukom si kúrili a svietili. Z lampy potom vyškrabávali „medvedie oškvarky“, ich obľúbenú pochúťku.

Koncom zimy sa polárnici pripravovali na namáhavý návrat domov. Plavili sa popri pobreží, pochodovali celé týždne až dosiahli svoj cieľ – mys Flora. Šťastnou náhodou tam narazili na anglickú polárnu výpravu, ktorá ich vzala domov. O pár dní nato, 20. augusta 1896, prišla správa, že Fram šťastne dorazil do Tromsø na severe Nórska. Celá krajina ich oslavovala ako hrdinov. V tom čase tam zakotvila aj Andréeho loď Birgo.

V balóne na sever

Švéd August Salomon Andrée bol presvedčený, že keď sa pól nedarí dosiahnuť saňami ani loďou, dá sa to iba vzduchom. Rozhodol sa pre

let balónom. Uvedomoval si nemožnosť jeho ovládania, preto vynášiel záťažové laná. Dala sa nimi riadiť výška letu a do určitej miery aj smer. Hrubé ťažké laná sa vliekli po zemi a aj keď fúkal vietor, vedeli balón smerovať. Balón Örnen bol vtedy najväčší na svete. Odletieť mal v lete 1896 so svojimi spoločníkmi Fraenkelom a Strindbergom. Pre nepriaznivé vetry vyrazili až o rok, čím vyvolali vlnu pobúrenia.

Žiaľ, hneď na začiatku sa im záťažové laná zasekli v pobrežných skalách, museli ich odstrániť, a tak úplne stratili možnosť riadiť smer. Andréeho let netrval ani tri dni. Katastrofu zapríčinil nepriaznivý vietor a ľadová škrapina na balóne. Pod jej váhou začali klesať, museli preto vyhodiť záťaž, kotvu, jedlo, len aby nabrali výšku. Podarilo sa, no nie nadsť. Nakoniec sa uchýlili k zúfalému rozhodnutiu vypustiť balón a pristáť.

Pešo nezamierili k bližším Špicbergom, ale na polostrov Flora na zemi Františka Jozefa ako Nansen. S ľadom, snehovou kašou a chôdzou proti driftu nerátali, mali má-

lo potravy. Počasie im neprialo, tvorilo sa veľa trhlín. Z astronomických výpočtov vyplynula hrozná skutočnosť: ich drift sa vrátil vždy naspäť. Blížila sa polárna zima. Otočili to predsa na Špicbergy, priotrúvali sa však jedovatou medvedou pečienkou. Pevnú zem dosiahli 7. októbra 1897 a o pár dní podľahli vyčerpaniu. O tridsať rokov ich našla nórska polárna expedícia, ktorá robila v tých končinách výskum.

Na póle ako prvý

Najvytrvalejším polárnikom bol určite Robert Edwin Peary. Tento Američan sa pokúšal dobyť severný pól šesťnásť rokov, pričom dlhé roky žil v Grónsku s Eskimákmi, ktorí mu boli v jeho zámere neoceniteľnou pomocou.

V Amerike sa tešil veľkej popularite, jeho priaznivci založili Peary Arctic Club, ktorý mu hradil väčšinu nákladov. Pri poslednej deviatej výprave na loď Roosevelt sa doplavil v auguste 1908 na severné pobrežia Grónska, kde naložil niekoľko eskimáckych rodín a 246 psov.

Peary chcel dosiahnuť pól s podporou pomocných skupín, ktoré mu niesli veľkú časť potravín. Tie sa postupne odpájali od hlavnej skupiny s Pearym, štyrmi Eskimákmi a svojím sluhom Mattom. Mal 40 psov, 4 sane a zásoby na 40 dní. Ráno 6. apríla 1909 Peary dosiahol ako prvý severný pól. Zahrabal tam pruh americkej zástavy, ktorý mu ušila manželka. Krátko to oslávili a po 30 hodinách sa vydali na spiatočnú cestu.

Na pobreží Grónska ich už čakali hotové iglu a zásoby potravín. Na loď sa dostali za 16 dní. Celá výprava trvala 53-ročnému Pearymu 53 dní. Radosť mu doma skazila správa, že za objaviteľa severného pólu bol uznaný Frederic Albert Cook, ktorý ho o rok predbehol. Roky sporov napokon prisúdili prvenstvo Pearymu, lebo Cookovi sa stratili doklady, denník, astrono-

mické merania a samotní Eskimáci prezradili, že z miesta, ktoré Cook označil ako pól, videli pobrežie. Od pólu boli teda vzdialení asi 900 kilometrov.

Na krídlach lietadla

Ani ďalší Nór Roald Amundsen sa nevzdal nádeje vidieť severný pól. Mal už 52 rokov a víťazstvo nad južným pólom: „Nemôžem povedať, že by som dosiahol cieľ svojho života. Chcem byť úprimný a rovno vyhlásiť, že žiaden človek ešte nikdy nestál v takom protiklade k cieľu svojho života ako ja. Severným pólom som bol od mladosti očarovaný, a teraz som stál na južnom póle.“

Amundsen si kúpil dva hydroplány N24 a N25. Rozložené lietadlá doviezli na Špicbergy loď. Kurz severný pól nabrali 21. mája 1925. Pre nepriazň počasia spálili veľa paliva, preto museli núdzovo pristáť na vodnej pukline, N24 sa však poškodilo. Vzdialenosť medzi oboma lietadlami bola až 5 kilometrov, posádka sa niekoľko dní len hľadala. Napokon si z pokazeného lietadla vzali ťažké batohy a palivo. Funkčné lietadlo vytlačili na vysokú kryhu a tri týždne upravovali vzletovú dráhu. Na pól sa nedostali, ale v júni zamierili domov. K odvahe im blahoželal aj nórsky kráľovský pár.

Éra vzducholodí

Málo spomínanou skutočnosťou je fakt, že už Amundsen doletel na pól vzducholodou Norge v roku 1926. Dva roky potom tento odvážny pokus zopakoval Talian Umberto Nobile. Vzducholod' Italia letela z Talianska cez Československo až na Špicbergy. Posádku tvorili významní vedci, medzi nimi aj Čech František Běhounek. Počas celého letu vykonali mnohé významné merania s použitím špičkových dobových technológií.

Na začiatku vykonali pokusné lety, aby si zvykli na fungovanie v polárnych oblastiach. Vyštartovali 23. mája 1928 a ešte v ten istý deň dosiahli severný pól. Na póle zhodili taliansku vlajku a veľký kríž od pápeža Pia XI.

Pri návrate však padla hmla, fúkal silný vietor a vzducholod' narazila o ľadovec. Z Italie vypadol No-

bile a osem ďalších členov posádky aj s Běhouнком. Kolegovia im stačili v poslednej chvíli zhodiť aspoň potraviny. Nikdy viac sa už nestretli. Viacerí strokotanci utrpeli zlomeniny. Postavili si stan, kde prežili dlhý čas. Pokazenú vysielačku sa im podarilo spojzduňiť, nik ich však nepočul. Vyslali teda troch prieskumníkov, ktorí sa mali dostať k najbližšej pomoci.

Pár dní nato zachytil ich volanie o pomoc ruský rádioamatér, ktorý zburcoval celý svet. Na pomoc im vyšiel ruský ľadoborec Krasin. Pomoc vyslala napokon aj pomocná loď Citta di Milano – ich lietadlá však nemohli stan nájsť, Nobile ho preto nafarbil. Z červeného stanu sa zachránili všetci, z putujúcich strokotancov jeden zahynul. V Nórsku sa všetci stretli a vlakom sa vydali naspäť do Talianska. Na každej stanici ich vítali davy ľudí kvetmi a ováciami. Zvyšok posádky ani trosky vzducholode sa nikdy nenašli.

Pod ľadovcom

Najbizarnejšou dopravou na pól bola ponorka. Georga Huberta Wilkinsa, austrálskeho letca, ktorý veľakrát nad pólmi preletel, lákala najmä podmorská cesta. Skonstruoval ponorku Nautilus (inšpirovanú Julesom Vernom) určenú najmä na vedecké účely. Pri pokusnej plavbe sa na nej pokazilo, čo sa dalo. Po oprave v roku 1931 si určili cestu od Špicbergov cez pól až na Aljašku. Cez kanály medzi kryhami však nebolo nič vidno, po ponorení stratili aj hĺbkové kormidlo. Wilkins ostal zbierať aspoň oceánografické merania, vzorky vody. Išlo o prvé výskumy v týchto zemepisných šírkach.

Neskôr to skúšali popod ľad aj iné ponorky – napríklad tajná výprava Sunshine ponorkou s rovnakým názvom Nautilus, ktorá bola na atómový pohon. Tá bola v roku 1958 úspešná. Na skúšobnú jazdu pozvali aj Wilkinsa, ktorý bol z komfortu a moderného fungovania prekvapený: „Preplávate pod ľadom pól bez najmenšieho rizika, ja som takej istoty nemal. Ale na jedno nezabúdajte – technické prostriedky, ktorými disponuje človek, sa zmenili, ale Arktída sa nezmenila.“

SNÍMKY: PROFIMEDIA.SK

Italia bola polovystužená vzducholod', sestra Norge – vzducholode, ktorá úspešne s Nobilem a Amundsenom v roku 1926 zdolala severný pól. Katastrofu Italie prežili zo šiestich mužov ôsmi. Nobileho fena Titina bola zachránená tiež.

Američan Peary si pripísal prvenstvo za dobytie severného pólu. Dosiahol ho na ľahkých saniach, zahrabal tam americkú vlajku a plechovú škatuľu s odkazom, ktorá sa však vplyvom pohybu ľadovej masy stratila. Objavil aj Bahamy.

Roald Amundsen sa narodil v rodine lodiarov a námorných kapitánov. Keďže jeho sen dobyt' ako prvý severný pól vyšiel Pearymu, rozhodol sa najprv pokoriť južný pól. Po tomto prvenstve sa mu podarilo zdolať aj severný. Zahynul pri záchranej akcii v Severnom ľadovom oceáne.

SPÝTALI STE SA

■ Vlni sme boli svedkami povýšenia Chrámu sv. Jakuba v Levoči na baziliku. Aký je teda rozdiel medzi bazilikou a katedrálou a čím si vyslúžia takéto povýšenie?

JAROSLAV, SPIŠSKÁ DIECÉZA

Milý Jaroslav, názvy bazilika a katedrála označujú najvýznamnejšie kresťanské sakrálne stavby. Ide o také kostoly, ktoré svojou históriou, duchovným významom a zázemím vynikajú medzi inými cirkevnými stavbami.

Bazilikami sú chrámy, ktoré vznikli najprv v kresťanskom staroveku a stali sa prototypmi iných kresťanských kostolov. Ide najmä o pápežské baziliky v Ríme a iných mestách. Baziliky sú zvyčajne trojloďové stavby (zachovali sa však i päť a viacloďové baziliky), často vyzdobené vzácnymi mozaikami, freskami a s oltárom, ktorý bol rezervovaný pápežovi. V súčasnosti titul bazilika menšia (*basilica minor*) získavajú významné, najmä pútnické kostoly. Udeľuje ho Svätý Otec. Baziliky týmto titulom nadobúdajú rozličné duchovné privilégia pre svojich návštevníkov: ide predovšetkým o možnosť získať úplné odpustky či dostať rozhrášenie od niektorých vážnych previnení, ktoré sú inak rezervované biskupovi. Baziliky, ale i katedrály sa vyznačujú aj vzorovou liturgiou, je v nich pravidelná spovedná služba, konajú sa v nich púte.

Katedrálou sa z architektonického hľadiska označujú kostoly postavené v gotickom, prípadne i románskom slohu. Katedrálny chrám je titul kostola, ktorý prináleží diecéznemu biskupovi a je to hlavný kostol diecézy. Jeho názov je odvodený od slova katedra (stolec), z ktorého sa vyučuje. Každá katedrála má preto sedadlo, na ktorom sedáva výhradne biskup.

PAVOL ZVARA, KŇAZ

DOBRÁ NOVINA

Selčania sú solidárni s chudobnými v Afrike

KOLEDNÍCI DOBREJ NOVINY PO CELOM SLOVENSKU OHLASOVALI ZVEŠŤ O NARODENÍ PÁNA. POČAS TOHTO UŽ 21. ROČNÍKA KOLEDOVANIA USKUTOČNILI ZBIERKU NA ROZVOJOVÉ PROJEKTY V CHUDOBNÝCH ČASTIACH SVETA

V informačnom letáku dobročinné akcie Dobrá novina pod záštitou Hnutia kresťanských spoločenstiev detí eRko sa píše: „Z výťažku verejnej zbierky podporí Dobrá novina v roku 2016 viaceré rozvojové projekty, ktoré vytvárajú podmienky na dôstojný život detí, mladých ľudí, dospelých, rodín a komunít v krajinách subsaharskej Afriky.“ Nemať prístup k pitnej vode znamená odopierať právo na život, preto v tomto ročníku Dobrej noviny sa upriamila pozornosť najmä na pomoc pri zabezpečení vody v tejto časti sveta.

V Selci pod Považským Inovcom sa deti a mládež už štvrtý rok zúčastnili na koledovaní. Na sviatok sv. Štefana 26. decembra 2015 koledníkov

Koledníci s kňazom Jozefom Petrekom pred Kostolom sv. Bartolomeja v Selci

na čele s pánom farárom Jozefom Petrekom prijalo vyše 50 rodín, ktoré finančne podporili chudobných v rozvojových krajinách. Členovia eRka sa v seleckej farnosti stretávajú už siedmy rok a združujú deti a mládež od štyroch do osemnásť rokov. Väčšinou sú to deti z detského folklórneho súboru Selčanka, ktorý tento rok oslávi 45 rokov svojej činnosti.

Pekným miestnym zvykom je tiež „stretnutie pod jedličkou“, na ktorom deti z materskej a základnej školy ponúkajú vlastnoručne vyrobené ozdoby. Podujatie spríjemňuje aj Jednota dôchodcov Slovenska, ako aj ľudová hudba a vystúpenie detského súboru.

TEXT A SNÍMKA: FRANTIŠEK ŽOVINEC

Pobedimskí koledníci Dobrej noviny

◀ Malí koledníci Dobrej noviny spolu s pánom farárom Lubošom Tvrdým z farnosti sv. Michala, archanjela, vytvorili koncom roka na sviatok Svätej rodiny pevné ohnisko ľudskej spolupatričnosti. Aj napriek tomu, že ulice Pobedima boli zahalené hustou hmlou, rezonujúce čaro Vianočného obdobia umocnené koledami a veršami otváralo domovy, ale najmä srdcia farníkov, ktorým nie je ľahostajná núdza iných. Finančné príspevky z koledovania iste pomôžu na rozvoj projektov v ďalekej Afrike. Kňaz zároveň pozhŕňoval príbytky navštívených rodín.

TEXT A SNÍMKA: JÁN FERANEC

Vo farnosti Kúty

Farnosť v Kútoch sa opätovne zapojila do koledovania Dobrej noviny. V deň koledovania v Kútoch za koledníkov a dobrodincov svätú omšu odslúžil duchovný otec František Moško a túto skupinu modlitbami podporoval aj duchovný otec Alojz Jakubec. Deťom sa podarilo vykoledovať značnú sumu peňazí. Oceniť treba aj sprevádzajúce osoby, medzi ktorými nechýbal aj najstarší koledník, 77-ročný Walter Malík.

MÁRIA HAVLOVÁ

ZAUJÍMAVOSŤ

Strom v Topolčanoch má pekný príbeh

Na cintoríne v mestskej časti Malé Bedzany v Topolčanoch sa nachádza pravdepodobne najstarší „funkčný“ vianočný stromček na Slovensku. Ide o 120-ročný, asi 25 metrov vysoký mohutný smrek. Pod ním je pochovaná Anna Zubatová, rodená Ladicová, ktorá zomrela pred rokom 1900. Michal Zubatý si ju bral z veľkej lásky, bola vraj švárna, ale chudobná. Umrela mladá, asi 25-ročná, zrejme počas epidémie takzvanej španielskej chrípky, a zanechala po sebe dve malé deti. Strom najprv rástol v kvetináči a v rodine Michala a Anny Zubatov-

cov ho každoročne od roku 1895 do roku 1905 vyzdobovali na vianočné sviatky, aby skrášľoval ich príbytok. Päť rokov po Anninej smrti jej manžel Michal presadil strom na jej hrob. Na smreku už niekoľko desiatok rokov, ba aj pred rokom 1989, pravidelne počas adventu a vianočných sviatkov do sviatku Zjavenia Pána svietia farebné žiarovky. Osvetlený strom (na snímke) vidno do širokého okolia, od hlavnej cesty vedúcej do Krušoviec, zo železničnej trate i od Veľkých Bedzian.

TEXT A SNÍMKA: MIROSLAV GULIKA

Z VAŠICH AKTIVÍT

Velkosť obce sa meria veľkosťou skutkov ľudí

VERIACI Z OBCE JASENOVCE V OKRESE VRANOV NAD TOPLOU SA KONCOM ROKA TEŠILI ZO VZÁCNEJ NÁVŠTEVY ARCIBISKUPA CYRILA VASIĽA SJ, SEKRETÁRA KONGREGÁCIE PRE VÝCHODNÉ CIRKVI VO Vatikáne

Gréckokatolícky arcibiskup Cyril Vasiľ prišiel do filiálky Jasenovce vo farnosti Žalobín na pozvanie miestneho kňaza Miroslava Kertisa a predstaviteľov obce. V miestnom Kostole sv. Michala, archanjela, kde sa na hlavnom oltári nachádza obraz *Svätý Michal, archanjel*, namaľovaný rukami jeho už nebohého otca gréckokatolíckeho kňaza Michala Vasiľa st., arcibiskup Cyril slávil liturgiu spolu so svojim bratom kňazom Michalom a s ďalšími kňazmi. V príhovore zdôraznil význam prítomnosti Krista v živote súčasného človeka. Zároveň poznamenal, že hoci obec Jasenovce je malá, má nato, aby bola čoraz väčšia v Božích očiach. Do pamätnej knihy arcibiskup Cyril Vasiľ okrem iného napísal: „Veľkosť obce sa nemeria poč-

Arcibiskup Cyril Vasiľ SJ v spoločnosti veriacich v Jasenovciach

tom obyvateľov, ale veľkosťou dobra, pravdy, lásky a túžby po spravodlivosti, ktoré sa skrývajú v ich veriacich

a ktoré sa prejavujú v ich každodennom živote.“

SIMONA TRECAKOVÁ
SNÍMKA: MARTIN ANTUŠ

V otvorených kostoloch držia modlitbovú stráž

Kostol Sedembolestnej Panny Márie v Habovke bude do Veľkej noci vždy v nedeľu a vo sviatky otvorený až do 16.00. Pán farár Ondrej Polančík súhlasil s otvorením kostola s podmienkou, aby sa v tom čase zabezpečila v kostole takzvaná modlitbová stráž. Ide o prítomnosť veriacich v kosto-

le, najmä členov ružencových spoločností, ktorí sa v čase otvoreného kostola striedajú v trvaní jednej hodiny. Príkladom je aj farnosť Tvrdošín, kde veriaci môžu každý štvrtok v priebehu dňa prísť na celodennú poklonu pred Oltárnu sviatosť, ktorá je vystavená až do večer-

nej svätej omše. Modlitbovú stráž si zabezpečujú tak, že na jednotlivé hodiny sa veriaci dopredu zapisujú. Aj táto aktivita môže inšpirovať ostatné naše farnosti na otvorenie kostolov v čase, keď sa v nich neslávi svätá omša.

MARTIN TEKEL

SAKRÁLNE UMENIE

Vo Varšave otvorili výstavu slovenského rezbára

V Slovenskom inštitúte v hlavnom meste Poľska – Varšave sa koncom decembra 2015 uskutočnila vernisáž výstavy umeleckého rezbára Juraja Mertyša s názvom *Modlitba v dreve ukrytá*. Ide o rezbára, ktorý po štúdiu etnografie na Filozofickej fakulte UK v Bratislave pôsobil v martínskom Slovenskom národnom múzeu, kde našiel žičlivú pôdu na prezentáciu svojej rezbárskej tvorby. Umeleckej práci s drevom sa venuje od konca sedemdesiatych rokov minulého storočia. Tvorba Juraja Mertyša, ktorého k rezbárstvu priviedol jeho otec, osciluje od sakrálnych reliéfnych prác až po vyrezávané detské hračky či ozdoby. Výstava *Modlitba v dreve ukrytá* je prierezom doterajších diel autora so sakrálnou tematikou

TEXT A SNÍMKA: MILAN NOVOTNÝ

V LISTÁRNI KN SA NÁZORY A POSTOJE PISATEĽOV NEMUSIA ZHODOVAŤ SO STANOVISKOM REDAKCIE.

Z POŠTY

Milí čitatelia,

ďakujeme vám za novoročné želania, rovnako aj vám a vašim rodinám želáme Božie požehnanie. Z pošty sme vybrali: Jozef Frtús informoval o prezentácii knihy *Viniča v džungli* o jezuitovi Pavlovi Bajanovi v rodisku tejto osobnosti v Podlužanoch. Knihu upravil a doplnil podľa pôvodnej knihy historika Františka Vnuka *Slovenský misionár v Afrike o. Pavol Bajan SJ*, ktorá vyšla v kanadskom Ontariu v roku 1988. Jezuitský páter Bajan vošiel do povedomia ako prvý hlásateľ Vatikánskeho rozhlasu v slovenčine v rokoch 1948–1950. V roku 1953 odišiel do africkej Zambie na misie a po 25-ročnej náročnej evanjelizačnej činnosti zomrel v roku 1978. Ľuboša Vereba z Košíc zaujal príspevok *Ján Chryzostom Korec – verný svedok doby* (KN 45/2015), lebo on i jeho rodina zažili perzekúcie totalitného režimu. Alžbeta Pešková z obce Stráňavy ocenila básnickú zbierku *Ježiš a ruža. A človek sr.* Bonaventúry Šmidovej OSF. Ľudovít Košík zo Skalice v úvahe zdôraznil, že nemá zmysel experimentovať bez Boha, budme mu preto verní a vážme si morálne authority namiesto hviezd zo sveta kultúry či biznisu. Jozef Blaha vyjadril názor, že ani vyšší počet policajtov na Slovensku nemusí byť optimálnym riešením problémov, pokiaľ sa nezmenia korene zlého správania ľudí.

Odkazy

Čitatelka, ktorá má sestru s Downovým syndrómom, sa spytovala, či aj človek s týmto postihnutím môže vo Svätom roku milosrdenstva získať odpustky. Podľa dogmatika, kňaza Antona Adama ide o dievča, ktoré – podľa opisu pisateľky – je primeraným spôsobom disponované pristupovať k sviatostiam, po splnení obvyklých podmienok môže teda získať odpustky.

–MAJ–

16 | REPORTÁŽ TÝŽDŇA

Svetlo sveta v kláštore Sambata de Sus

NAJVÝZNAMNEJŠIE PÚTNICKÉ MIESTO PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V SEDMOHRADSKU MÁ ZA SEBOU TURBULENTNÚ HISTÓRIU. KLÁŠTOR, KTORÝ SA ZA ČIAS RAKÚSKO-UHORSKA STAL RUINOU, ZAČAL REKONŠTRUOVAŤ MIESTNY METROPOLITA. A TO V ČASE, KEĎ BOLI PRI MOCI KOMUNISTI

TIBOR MACÁK

Rumunské pohorie Fagaraš sa takmer po celej svojej 70-kilometrovej dĺžke vypína do výše dvojtisícmetrovej výšky. Bájne pohorie miestami s divokými skalnými masívmi skrýva nesmierne veľa zákutí, v ktorých má človek dojem akoby sa tam zastavil čas.

Práve na úpätí Fagarašu v jednom z jeho údolí je zasadené priamo do lona hôr najvýznamnejšie pútnické miesto Pravoslávnej cirkvi v Sedmohradsku – kláštor Sambata de Sus.

Pohnutá história

Malebným údolím Fagarašu v južnej Transylvánii sa náhle ozýva naliehavé klopanie na drevený klátik – to mnísi zvolávajú pútnikov i osadenstvo kláštora na spoločnú modlitbu. Kostolík uprostred areálu kláštora Sambata de Sus pritom pôsobí dojmom, akoby ho sem rovno z neba osadili anjeli. V roku 1696 dal na tomto mieste postaviť malú kamennú svätyňu valašský vojvoda Konštantín Brancoveanu. Netrvalo dlho a okolo kostolíka už stál aj kláštorň komplex v štvorcovom tvare s celami pre mníchov.

V oblasti Sedmohradska sa však čoskoro po vybudovaní kláštora rozpútal zápas o náboženskú dominanciu medzi katolíckmi, pravoslávnyimi a kalvínmi. V roku 1700 akceptovala veľká časť rumunského ortodoxného kléru primát pápeža, čím vznikla Gréckokatolícka cirkev, ktorá si však ponechala východný byzantský rítus. A keďže územie patrilo pod viedenský dvor, do života cirkvi výrazne zasiahol syn Márie Terézie, cisár Jozef II., ktorý prikázal patentom, vydaným koncom roka 1782, sekularizáciu katolíckych i pravoslávnych kontemplatívnych rádov, ktoré sa nevenovali sociálnej službe obyvateľstvu. Aj keď cisár na smrteľnej posteli v roku 1790 zrušil všetky proticirkevné nariadenia, ortodoxný kláštor Sambata de Sus ostal opustený.

Tu sa začala písať aj jeho pohnutá história, o ktorej hovorí knihovník kláštora Adrian Nae: „V roku 1785 bol kláštor zničený a dlho ležal v ruinách. Po rozpade rakúsko-uhorskej monarchie sa stalo Sedmohradsko súčasťou rumunského kráľovstva. Pravoslávny patriarcha zo Sibiu dostal pod správu aj územie, kde ležal v ruinách kedysi bájny kláštor. Na podnet kráľovnej Márie začali v roku 1926 ako prvý rekonštruovať kostolík.“ Pre svetovú hospodársku

Starobylý kostolík uprostred komplexu kláštora

krízu sa práce predĺžili a skončili až po druhej svetovej vojne v roku 1946, keď 15. augusta posvätili svätyňu krátko pred zosadením rumunského kráľa Michala I. a nástupom komunistov k moci.

Od samého začiatku bol kostolík základnou bunkou celého areálu kláštora a časom sa stal cieľom pútnikov. Jeho tajomné prítomie osvetľujú plamene dlhých horiacich sviec, ktoré vytvárajú na ikonách priam magické tvary. Do toho celého preniká vôňa kadidla – to je atmosféra, ktorá sa zapisuje hlboko do duše prítomného. A je jedno či veriaceho alebo ateistu, ktorý sa sem zatúla v davoch turistov.

Rekonštrukcia poza chrbát režimu

Adrian Nae pokračuje: „Keď sa komunisti dostali k moci, kňazi a mnísi museli pracovať na kanáli spájajúcom Dunaj a Čierne more. Mnohí z nich na nútených prácach zahynuli. Komunisti taktiež zakázali budovanie nových kláštorov.“

V roku 1965 bol zvolený na čelo komunistickej strany Nicolae Ceausescu. Sedmohradský metropolita Antonie Plămădeală nabral odvahy a vybral sa za ním so žiadosťou vybudovať na mieste kláštora múzeum. Mali v ňom byť umiestnené staré ikony, knihy a obrazy. Na stavbu dostal povolenie, v skutočnosti to však bolo múzeum iba na papieri. „Metropolita Pravoslávnej cirkvi Plămădeală tu totiž podľa pôvodných plánov rekonštruoval celý kláštor, postavil ďalší kostol, vybudoval knižnicu a celý pre mníchov. V projekte, ktorý predkladal na schválenie, však boli priestory pomenované ako výstavné siene, reštaurátorské ateliéry či kancelárie pre administratívu. Mnísi, ktorí na rekonštrukcii pracovali, bývali asi kilometer od kláštora v starých domoch, aby nevzbudili pozornosť tajnej služby.“

Diktátor Ceausescu pri udelení povolenia na zriadenie múzea však mal aj celkom iste iný motív – po nástupe k moci totiž začal raziť nacionalistický kurz a kým rumunskému pra-

vosláviu dával relatívne pokoj, gréckokatolícki, rímskokatolícki i protestantskí veriaci boli tvrdo prenasledovaní.

Rozkvet po páde režimu

Po páde komunizmu začala celkom slobodne pôsobiť aj Rumunská pravoslávna cirkev. Adrian Nae spomína: „Veľa mladých mužov sa opäť začalo hlásiť do kláštora. Bol to čas rozkvetu, lebo v Sambata de Sus bolo vyše 70 mníchov, ktorí rozbehli pastoračnú a sociálnu činnosť medzi ľuďmi. A tí začali v hojnom počte opäť navštevovať kláštor, ktorého rekonštrukciu dokončili v roku 1993. Veriaci ho pritom z veľkej časti podporujú svojimi milodarmi. Máme tu však aj vlastný hospodársky dvor so zvieratami, malé jazero s rybami a záhradu. Každodenné jedlo si pritom dorábame z vlastných produktov.“ Chýrne sú aj tamojšími mníchmi na skle maľované ikony a mnohé z nich sú vystavené v priestoroch kláštora.

Hlavným sviatkom tohto pútnického miesta je 15. august – sviatok Nanebovzatia Panny Márie. Práve v tento deň v roku 1714 Turci popraviť jeho zakladateľa, valašského vojvodu Konštantína Brancoveana.

Miesto pre ekumenický dialóg

V súvislosti s úlohou Rumunskej pravoslávnej cirkvi v súčasnosti Adrian Nae pripomína: „Najdôležitejšia časť jej aktivít je popri pastoračnej činnosti filantropia. Úloha cirkvi je pritom kompletne odlišná od úlohy štátu. Stará sa o duchovnú stránku, súdržnosť medzi obyvateľmi a má z veľkej časti na starosti aj charitu, pomoc ľuďom v núdzi a mnohým opusteným deťom. Aj preto je Pravoslávna cirkev v Rumunsku najdôveryhodnejšou inštitúciou.“ A keďže Sambata de Sus navštevujú aj veriaci iných vierovyznaní, vzhľadom na históriu práve tu je namieste aj otázka o budovaní vzťahov s inými konfesiami v rámci ekumenického dialógu.

Adrian Nae uzatvoril náš rozhovor takto: „Ekumenické hnutie je dobré, lebo spája ľudí dohromady. Jedným z príkazov Ježiša bolo, aby sme sa navzájom milovali. Ekuména nám nastavuje zrkadlo, v ktorom sa každý z nás vidí v skutočnom svetle a pomáha robiť dobro.“

Robiť dobro – to je výzva pre každého z nás a mnísi z pravoslávneho kláštora pod horami rumunského Fagarašu si stále veľmi dobre pamätajú, ako to bolo s konaním tohto dobra aj v čase neslobody.

Azda aj za nich túto situáciu veľmi dobre vystihujú slová piesne amerického speváka Lennyho Kravitzu v jeho hite *Dream* (Sen): „Môžeš mi vziať slobodu, ale moja duša bude naďalej voľná. Môžeš mi vziať zrak, ale to neznamená, že prestanem vidieť. To, čo žije v mojom vnútri, si nájde cestu k bytiu. Nikto nemôže vziať ten sen z tvojho srdca...“

SNÍMKY: AUTOR

Interiér starého kostolíka

Ikona Panny Márie v kláštornom kostole

Christos Pantokrator na strope vstupnej brány do kláštora

Atmosféra kostolíka návštevníkov naplno pohltí.

Kláštor sa nachádza v údolí pohoria Fagaraš.

18 | MLADÝM

TROŠKA DO ROŽKA

Natalia

Nemecký kráľ Henrich III., ktorý vládal v jedenástom storočí, si uvedomil, že je nespokojný so štýlom svojho života. Navštívil teda miestny kláštor a vyhľadal opáta. Prišiel za ním s prosbou, aby mu dovolil vstúpiť do ich kontemplatívnej rehole. Opät sa ho vo všetkej úcte pýtal, či rozumie, čo by to znamenalo. On, ako kráľ celej ríše, sa bude musieť podriaďovať a poslúchať. Henrich však sľúbil, že od tejto chvíle bude rešpektovať všetky jeho príkazy. A tak mu múdry rehoľník nariadil vrátiť sa späť na trón a verne slúžiť na mieste, ktoré mu Pán určil. Určite to pre neho bolo šokujúce a možno ho to trochu aj nahnevalo, no po dlhšom premýšľaní pochopil, že opät mal pravdu.

Aj my často čelíme pokušeniu utiecť od ťažkých vecí, namiesto toho, aby sme im čelili. Práve vtedy nás Boh povoláva byť vernými. Musíme si uvedomiť, že ak nás on postaví na nejaké miesto, do nejakej situácie, očakáva, že sa na nás môže spoľahnúť. Na každého jedného z nás. Nezáleží na tom, na akom sme mieste alebo aké máme postavenie. Jeden britský spisovateľ hovorí, že „vernosť je zasvätenie v montérkach“. Svätý Pavol nás zasa povzbudzuje k neúnavnému konaniu dobra, pretože ak nechabneme, budeme v pracom čase ťaž.

Vyprosujeme si teda, aby sme dokázali svedomito plniť naše každodenné povinnosti, ktorými nás Pán povoláva byť mu verní.

NATALIA

PRIDAJ SA K NÁM. NAŠE KONTO NA FACEBOOKU SA VOLÁ MLADÝM KN.

ČO STE (NE)VEDELI

Padajúci sneh absorbuje zvuk, čím znižuje okolitý šum nad krajinou. Spôsobuje to vzduch zachytený medzi snehovými vločkami, ktorý tlmí vibrácie. Preto je počas padania snehu vonku vždy tichšie.

Kn

ILUSTRÁČNÁ SNÍMKA: ISIFA/SHUTTERSTOCK

NA POTULKÁCH CENTRAMI PRE MLADÝCH

Komunita Sant' Egidio – byť svetielkom pre núdzných

ČLENOVIA KOMUNITY SANT' EGIDIO PRICHÁDZAJÚ ZA ĽUĎMI Z ULICE S PRIPRAVENÝM JEDLOM I PRIATELSTVOM

Dialóg pomáha vytvoriť spoločenstvo, ktoré ľudia na ulici často ocenia väčšími ako materiálnu pomoc.

Do Bratislavy prichádzajú mnohí mladí za prácou a štúdiom. Popri všetkých povinnostiach sa snažia užívať si život, ktorý ponúka hlavné mesto. Niektorí radi navštívia obľúbený podnik, iní si zasa doprajú kultúrny zážitok v podobe koncertu či divadelného predstavenia. Nájdu sa však aj takí, ktorí svoj voľný čas obetujú službe druhým.

Mladí z Komunity Sant' Egidio trávajú voľné chvíle tým, že sa stretávajú s ľuďmi na ulici.

Stretnutie s ľuďmi z ulice

Komunita Sant' Egidio má zastúpenie po celom svete. Na Slovensku pôsobí od roku 2008 v Bratislave. Cieľom komunity je prostredníctvom služby chudobným naplniť evanjeliové poslanstvo a nasledovať Kristove slová: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ Mladí, ktorí do komunity prichádzajú, chcú ľuďom v núdzi ukázať, že napriek ich ťažkému osudu existuje niekto, kto má o nich záujem. Komunita má 20 – 30 stálych členov, medzi ktorými sú študenti i pracujúci, ktorí sa ku komunite pridali v jej začiatkoch, keď ešte boli študentmi.

Rozhodol som sa stráviť jeden večer s bratislavskou komunitou, ktorá prichádza za desiatkami núdzných v uliciach hlavného mesta. Členovia z bratislavskej Komunity Sant' Egidio sa stretávajú pravidelne každú stredu počas školského roka. Svoje stretnutie začínajú prípravou jedla a ďalších potrieb pre ľudí na ulici. Nasleduje spoločná modlitba. Tá je centrom a najdôležitejším miestom, na ktoré sa orientuje život komunity.

Po modlitbe sa mladí rozdelia do skupín, ktoré idú s pripraveným jedlom do mesta. Ich cesty vedú na hlavnú stanicu, do cen-

Za ľuďmi na ulici prichádzajú mladí s jedlom i dobrým slovom.

tra mesta či na Námestie SNP. Na týchto miestach sa stretávajú s ľuďmi, ktorých chudoba dostala na ulicu. Sú medzi nimi dôchodcovia, ľudia v produktívnom veku, ale i mladí, ktorí sú rovesníkmi dobrovoľníkov.

Spoločenstvo viac ako jedlo

„Nie je to iba o dávaní jedla. Chceme byť niekým, kto ich vypočuje, aby sa cítili, že nie sú na svete sami,“ hovorí jeden z dobrovoľníkov. Jeho slová sa potvrdzujú po príchode na hlavnú stanicu. Staršia pani, ktorá sa pridružila k skupinke zhromaždených bezdomovcov, privítala dobrovoľníkov s veľkou radosťou. „Neprišla som za vami kvôli jedlu, ale kvôli vám,“ povedala s úprimným úsmevom na tvári. Následne sa zverila so svojimi problémami. Už len samotné vypočutie jej ťažkého osudu bolo pre ňu povzbudzujúce. Videla, že niekto sa o ňu zaujíma a nenecháva ju s jej problémami osamote.

Práve cez dialóg sa vytvára spoločenstvo, ktoré mnohým chýba. Členovia komunity sa tak stávajú akýmsi svetielkom pre ľudí, ktorí potrebujú povzbudiť. Tí, ak vidia úprimný záujem o svoju situáciu, zdôveria sa s tým, čo ich momentálne trápi i s tým, čo ich dostalo na ulicu. Často je za tým alkohol, gamblerstvo, strata zamestnania, ale i zlá atmosféra v rodine.

Do Bratislavy za prácou

Službu komunity na ulici som spočiatku sledoval obďaleč. Podľa ich zásady, že nikoho nechcú nechať samého, ma pozvali do kľbka, kde diskutovali s bezdomovcami. Tí pôsobili kamarátsky a nájst s nimi spoločnú reč netrvalo dlho.

Medzi zhromaždenými pred hlavnou stanicou boli viacerí, ktorí prišli do Bratislavy za prácou. Cestujú po Slovensku a hľadajú, kde nájdu lepší zárobok na rôznych brigádach. Dobrovoľníci potvrdili, že väčšina ľudí, ktorých na ulici stretávajú, nie sú Bratislavčania. Pán z Nových Zámok v dobrej nálade hovoril o zážitkoch z ubytovní pre bezdomovcov. Postážoval sa na niektoré stravovne, kde sa im viackrát stalo, že v polievke našli plesnivé párky či im ponúkli pokazené jogurty. Zároveň však

pochválil iné zariadenia, kde ľuďom v núdzi pripravujú chutné jedlo a vítajú ich v príjemnej atmosfére.

Služba bez predsudkov

Okrem prijatia sa mladí stretávajú aj s odmietnutím pomoci. Väčšina ľudí ich pomoc víta, niektorí však nemajú o ňu záujem. Podľa dobrovoľníkov sú to ľudia, ktorí si nechcú alebo sa boja priznať, že sú bezdomovcami.

Na otázku, či nemajú voči ľuďom na ulici predsudky, odpovedajú, že do komunity prichádzajú s úmyslom pomôcť a predsudky v tom prípade nemajú svoje miesto. Spočiatku si však na životný štýl ľudí na ulici musia zvyknúť.

Okrem každotýždňovej pomoci pre nich pripravujú aj vianočné posedenia a rôzne stretnutia. Svoju službu však nezameriavajú iba na bezdomovcov. Navštevujú aj starých a chorých, ktorým chcú taktiež dodať trocha povzbudenia a oslobodiť ich od samoty. Okrem toho sa Komunita Sant' Egidio snaží o rozvoj mierového a medzináboženského dialógu napríklad kontaktom s moslimskou komunitou na Slovensku.

Najväčšou chudobou je samota

Mladí z bratislavskej Komunity Sant' Egidio prichádzajú za chudobnými nielen s pripraveným jedlom, ale taktiež s dobrým slovom a priateľstvom. Pretože najväčšou chudobou ľudí bez domova nie je materiálny nedostatok, ale samota. A na túto potrebu sa snažia odpovedať svojou prítomnosťou. Ak žijete v Bratislave a chcete odpovedať rovnakým spôsobom, môžete sa pridať ku komunite. Nájdete spoločenstvo príjemných ľudí, ktorí sa snažia odovzdať trocha dobrá tým, ktorým chýba.

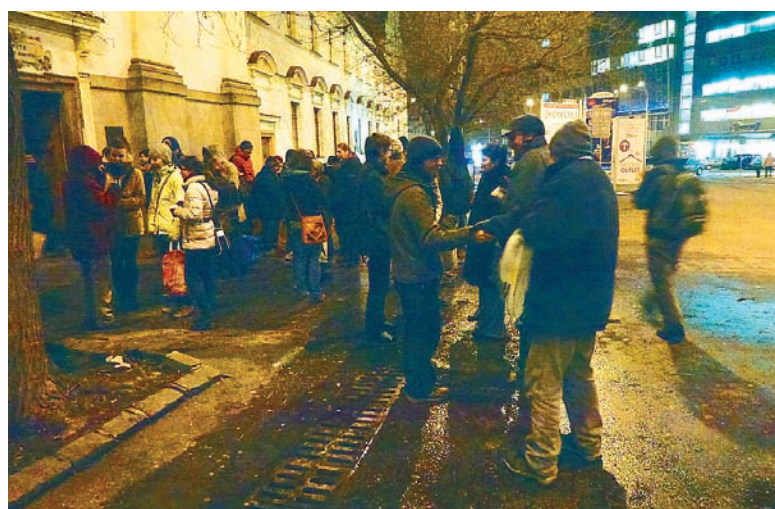
Viac o aktivitách Komunity Sant' Egidio si môžete prečítať na stránke www.santegidio.sk. Nájdete tam aj praktický leták o službách ľuďom bez domova v Bratislave. Obsahuje informácie o miestach, kde sa môžu ľudia v núdzi najesť, prespať, ošetriť či umyť. Leták si môžete vytlačiť a odovzdať ho tomu, kto potrebuje pomoc.

PRIpravil: JÁN LAUKO

SNÍMKY: ARCHÍV KOMUNITY SANT' EGIDIO

Mladí sa stretávajú s ľuďmi z ulice, aby ich vypočuli a oslobodili od samoty.

Členovia bratislavskej komunity chodia za ľuďmi na ulici každý týždeň.

Bratislavská komunita v posledných rokoch pripravuje pre chudobných vianočné posedenie.

O KOMUNITE

Komunita Sant' Egidio vznikla v roku 1968 z iniciatívy vtedy devätnásť-ročného Andreu Riccardiho. Ten začal tak, že zhromaždil skupinu gymnazistov ako bol on sám, aby spoločne načúvali evanjeliu a žili podľa neho. Prvá kresťanská komunita opísaná v *Skutkoch apoštolov* a život Františka z Assisi boli prvými opornými bodmi komunity. V súčasnosti je komunita rozšírená v 73 krajinách sveta a má viac ako 60-tisíc členov.

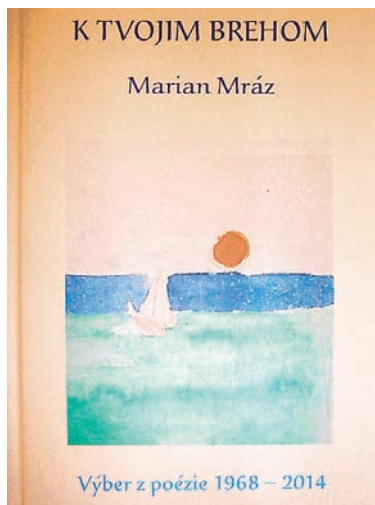
Marian Mráz a jeho nazbierané výpovede zo života

Celkom potichu vyšla známemu jezuitovi, vysokoškolskému pedagógovi, filozofovi MARIANOVI MRÁZOVI zbierka jeho poetických výpovedí o živote, večnosti, o tom, čo nás presahuje. Má názov *K tvojim brehom*. Pozoruhodné je, že ide o výber z jeho tvorby z rokov 1968 – 2014. Vedeli ste, že zložil báseň aj upálenému Janovi Palachovi alebo že v tvorbe ho ovplyvnil veľký český básnik Vladimír Holan, s ktorým sa osobne poznal?

ANDREA ELIÁŠOVÁ

K nihu Mariana Mráza SJ dotvárajú ilustrácie Vlada Báthoryho, ktoré pôsobia decentne a umocňujú zážitok z čítania a meditovania knižky. O „spojenectve“ so spomínaným výtvarníkom Marian Mráz hovorí: „Vlado Báthory patrí k veľkým talentom svojej generácie (* 1955, žije vo Vrútkach, pôsobí v Martine – pozn. aut.). Malé možnosti sebarealizácie a potreba chleba pre rodinu mu v minulosti nedovolili uskutočniť svoje vízie. Väčšina vybraných ilustrácií by zrejme nikdy nebola publikovaná a ostala by skrytá v ateliéri. Oslovuje ma jeho hľadanie i vernosť vlastnému výtvarnému prejavu.“

Marian Mráz už v časoch okupácie Československa reagoval na tento akt práve cez poéziu; v knižke to dokumentujú básne *Na lúke mojich snov*, *Bojím sa noci*, *Volanie do tmy*, *Osamelosť*. Výber básní od roku 1968 až po rok 2014 umožňuje čitateľovi nahliadnúť do vývoja autorovej poézie, dozrievania výpovedí, ozvien jeho duše. Dozvedáme sa, že jeho vnútorný svet je bohatý a že Marian Mráz zostáva vnímavým na to, čo sa okolo neho deje. Jeho verše nepôsobia prvoplánovo, netúži sa vyjadrovať k všetkému a všetkým, ale len k tomu, čo najsilnejšie rezonuje v jeho duši.

Marian Mráz

Dôvera

*V každom plote sú dvere
i múry majú svoje okná
všetko je o dôvere
pre vstup je nevyhnutná
(2010)*

Viera, jazyk, zmysel pre humor a optimizmus

Marian Mráz pochádza z Čárov na Záhorí. Medzi jeho predkov patrí Michal Antonides Mráz (1602 – 1660), absolvent Pázmanea vo Viedni, či Imrich Mráz, jeden z prvých členov Matice slovenskej, ale i Štefan Mráz, účastník stretnutia Jána Hollého so štúrovcami v Čachticiach. A čo si odniesol do života práve z rodného Záhoria, ktoré dalo Slovensku mnohých talentovaných majstrov pera? „Záhorie mi dalo identitu potvrdenú originálnym jazykom, vieru mojich predkov, zmysel pre humor a životný optimizmus,“ vyznáva sa. Základnú školu ukončil v Šaštíne, maturoval v Senici, jeho ďalšie životné kroky smerovali na štúdium medicíny na Karlovu univerzitu do Prahy. Už ako študent založil v roku 1967 spolu s Rafaelom Čermákom a Vojtechom Čelkom študentský klub Matice slovenskej.

Po štúdiách pracoval ako lekár v Čechách (Ústí nad Labem) a od roku 1975 na Slovensku (Žilina, Martin). „Medicína je poslaním i povolaním. Jej štúdium a praktické vykonávanie si vyžadujú veľa ná-

mahy i odriekania. Vybral som si ju skôr preto, lebo som bol zvedavý a chcel som viac poznať človeka v celej jeho šírke, aj biologickej, aby som bol kompetentný mu aj pomôcť. A na moju lekársku prax si spomínam ako na viac-menej propedeutiku teológie, čiže ako na postupné objavovanie pravdy o poslednom ciele človeka – a medicína ma utvrdila v tom, že ním nemôže byť smrť. Medicína je teda determinovaná smrteľnosťou človeka, teológia však ide aj za túto hranicu a ponúka neporovnateľne viac možností, viac nádeje, ba aj istotu smrteľnosti.“ A prečo v roku 1981 vstúpil do Spoločnosti Ježišovej a tajne študoval filozofiu a teológiu? „Sv. Ignác (zakladateľ jezuitskej rehole – pozn. aut.) učí slabého a hriešneho človeka voliť si to lepšie – magis a tým mu ponúka možnosť byť bližšie k Bohu i ľuďom,“ tvrdí.

Stretnutia s Holanom i Póltavskou

Za kňaza ho vysvätil kardinál Ján Chryzostom Korec v roku 1990 v Nitre. V rokoch 1991 – 1993 absolvoval postgraduálne štúdiá vo Varšave, habilitoval sa na Trnavskej univerzite, kde dodnes pôsobí ako vysokoškolský pedagóg. Prednáša antropológiu a maritálne vedy v Trnave, Bratislave i v Poľsku. Vedecky sa zaoberá najmä štúdiom vzťahov a vedou o odlišnosti.

Prvé básnické vyznania uverejňoval už v študentskom časopise na senickom gymnáziu. Nemyslí si však, že básnici sú svedomím národa: „Básnik má, podľa mňa, iné poslanie: vtesnať do ľudských pojmov a slov niečo, čo nás prevyšuje, čo nedokážeme pomenovať či vysloviť, hoci to patrí k podstate ľudskej skúsenosti. Poézia je vlastne objavovaním veľkosti človeka na samom dne našich pochybností.“ Treba spomenúť, že jeho vzťah k poézii značne ovplyvnil český básnik Vladimír Holan. „Holan ku koncu svojho života priam zviditeľňoval biblického Jób. Jeho poézia bola drámou, vzbúrou, odmietaním i prijatím a nakoniec prilnutím k Bohu. Poéziu Vladimíra Holana som

objavil už ako študent a je zaujímavé, že hneď som ju stotožnil s hudbou Gustava Mahlera. K Holanovi ako človeku ma priviedli až moji kolegovia Dr. Vonásek a Dr. Kment, ktorí ho liečili, ale veľmi mi ho priblížil aj biskup Karel Otčenášek, s ktorým bol dlhé roky v kontakte.“

Marian Mráz patril k spolupracovníkom biskupa Otčenáška; po návraťe na Slovensko sa zapojil do aktivít okolo Silvestra Krčméryho a Vladimíra Jukla. Nadviazal aj kontakty s Poľskom, Wandou Póltavskou, kardinálom Karolom Wojtyłom. „Pani doktorka Póltavska, jej rodina a byt predstavovali v časoch totality pre slovenských katolíckych disidentov možnosť priameho kontaktu s kardinálom Wojtyłom. Pre mňa sa Wanda Póltavska stala aj inšpirátorkou v oblasti štúdia a sprostredkovania vtedajších najnovších poznatkov o rodine a zodpovednom rodičovstve. Umožnila nám kontakt s doktorom Billingsom a viacerými svetovými odborníkmi, čo viedlo k prolifke aktivít počas totality (Vrútky, Dolný Kubín) a neskôr k založeniu hnutia *Donum vitae*. Je to žena martyria i aktívnej a pritom radostnej evangelizácie,“ hovorí Marian Mráz, ktorý dnes žije v Trnave a vo Vrútkach.

V jeho zbierke *K tvojim brehom* nájdeme aj konštatovanie, že chce trochu poodkryť vnútorný svet človeka, filozofa a teológa, ako ho prežíva v perspektíve lásky k Bohu i k ľuďom. Na otázku, či sa cíti byť viac filozofom, kňazom, lekárom alebo učiteľom, odpovedá: „Život má svoje limity a každé povolanie, ktorému sa človek venuje, v ňom ostáva, hoci ho už aktívne nevykonáva, podstatné je, aby vždy ostal človekom.“

Len vtedy

*Nepišem listy len kvôli odpovedi,
ani básne nemám liekom na samotu,
popýtam zo svojho snenia, keď ma smáďi,
zaspievam si, hoci sem-tam strácam
nôtu,
básním od radosti či smútku – len vtedy
(2014)*

SNÍMKY: ARCHÍV A AUTORKA

ROZHOVOR

Najväčšou chorobou dneška je strata viery v Boha

Minulý rok do farnosti Poprad zavítala známa česká teologička a psychoterapeutka KATEŘINA LACHMANOVÁ. Vo svojej prednáške sa venovala prekážkam odpustenia, ktoré človeka veľakrát väznia a bránia mu ísť ďalej v duchovnom živote. Porozprávali sme sa s ňou nielen o jej práci, ale pootvorila nám dvere aj do svojho súkromia.

LENKA HORÁKOVÁ

■ Kedy ste si uvedomili, že Pán vás volá na cestu duchovnej pomoci ľuďom?

Túžba robiť niečo užitočné pre druhých ľudí bola so mnou asi od detstva, ale konkrétna podoba sa vyvíjala dlho. Chcela som pracovať s postihnutými, ale za totality ma nevzali ani na špeciálnu pedagogiku, nieto ešte na psychológiu. Neskôr som bývala a slúžila niekoľko rokov v medzinárodnej evanjelizačnej škole na Malte a popritom zvažovala život v klauzúre alebo v Komunitě blahoslavenstiev. Práca v pastoračnom stredisku v Prahe aj v charismatickej obnove ma priviedli do kontaktu s mnohými ľuďmi v Cirkvi, uvedomila som si však, ako málo im môžem ponúknuť, keď sa do pomáhania ľuďom vrhám príliš amatérsky. Preto som sa vydala ešte do Ríma na postgraduálne štúdiá spirituálnej teológie a neskôr psychológie a psychoterapie. Od roku 2005 až do minuloročnej jari som sa venovala najviac psychoterapii a poradenstvu pre ľudí v Cirkvi.

■ Ste veriaca a z tejto pozície riešite aj problémy ľudí, ktorí za vás prichádzajú. Viete si bez toho predstaviť svoju prácu?

Už nie, pretože i moje štúdium na Gregoriánskej univerzite bolo postavené na kresťanských hodnotách. Ale nechcela by som tým povedať, že veriaci psychoterapeut alebo psychológ je vždy lepší ako neveriaci, pretože pri niektorých problémoch je oveľa dôležitejšie, aby bol dobrým odborníkom. Samozrejme, keď má psychoterapia slúžiť napríklad ľuďom zasväteného života, bude mu dosť chýbať pohľad do jeho duchovného života a hodnôt.

■ Dnes pribúda ľudí, ktorí prežívajú depresie či iné duševné poruchy. Prečo je to podľa vás tak?

Ani neviem, či je toto tvrdenie pravdivé, či nie je len nárast výsky-

Kateřina Lachmanová

tu porúch skôr indikátorom rozvinutejšej starostlivosti o ľudí so psychickými problémami. V niektorých oblastiach je dodnes návšteva psychológa či psychiatra tabu, takže človek s depresiou sa „lieči“ alkoholom, ale nie je evidovaný ako depresívny pacient. Inokedy sa to nazaj s užívaním psychofarmák až počas dospievania, ale i v neskoršom veku. Napriek tomu by som si netrúfala tvrdiť, že by to v minulosti bolo v rodinách oveľa krajšie a jednoduchšie. Je síce pravda, že sa tak často nerozpadávali, ale niekedy deti vyrastali vo veľmi ťažkej atmosfére, a to aj v kresťanských rodinách.

■ Zdá sa, že v minulosti mali ľudia k sebe bližšie. Dnes sú medziľudské vzťahy veľmi neosobné a chladné. Myslíte si, že aj to prispieva k mnohým duševným poruchám?

Dobré medziľudské vzťahy majú, samozrejme, na náš duševný stav veľký vplyv. Ale opäť – ja som v minulosti nežila, takže nemôžem tvrdiť, či si ľudia naozaj boli bližší ako dnes. Určite sú rozdiely medzi dedinami, malými a veľkými mestami, kde sú ľudské kontakty trochu ťažšie, ale

nie vždy platí, že vzťahy na dedine sú ideálne. Ja pochádzam z malého mesta a teraz už dlhodobo žijem vo veľkomeste. Vzťahy v paneláku nie sú „nič moc“, s väčšinou ľudí v tom istom vchode sa ani po desiatich rokoch nepoznáme, ale v zamestnaní máme vzťahy výborné, radi sa vidíme, trávime spolu i voľný čas, delíme sa o životné radosti i bolesti.

■ Vyhľadávajú aj kňazi či rehoľníci pomoc psychoterapeutov?

Počas 10 rokov mojej psychoterapeutickej praxe tvorili asi polovicu mojich klientov, v Ríme dokonca drvivú väčšinu. Ale zdá sa, že u rehoľníkov to veľmi závisí od celkovej atmosféry komunity: z niektorých komunit prišlo postupne i viac ľudí, často i niekto z predstavených, kým z iných spoločenstiev za celé roky nikto – niekedy i v dôsledku toho, že predstavení psychologickú pomoc z princípu znevažovali alebo mali obavy, že ľuďom bude nabúravať hodnoty povolania.

■ Čo pokladáte za najväčšie „choroby“ súčasnosti?

Veľkú rozbitosť, pohľtenosť dojmami, obrazmi a útržkovitými informáciami, ktoré sa nám nedarí zaradiť do zmysluplného celku. Taktiež preťaženie zlými správami, pretože médiá im dávajú z princípu prednosť pred neutrálnymi či dobrými, spôsobuje to však časom otupenosť, neschopnosť súcitiť s trpiacimi alebo i úzkosť a pocit, že sa celý svet zbláznil. Mladí ľudia mávajú problém „zakoreniť“ sa a vydať sa nejakým smerom, mnohí len skúšajú nové veci, vzťahy, rôzne práce, povolania. Na nás starších zase pozorujem stále ťažobu mentality komunistického režimu: nedôvera, skepsu, pocit, že nič nemá cenu a že je zbytočné sa o niečo snažiť; pasivitu, strach púšťať sa do nových vecí, ale i skryté nepriateľstvo voči autoritám, voči akémukoľvek vonkajšiemu systému – a pritom tendenciu zvalovať na ne všetku zodpovednosť za veci, ktoré nejdú a nefungujú. Najväčšou

„chorobou“ dneška je však strata viery v Boha, pričom vyprázdnené miesto napĺňa kadejaká náhrada: ezoterika, okultizmus, závislosť od všetkého možného i nemožného.

■ V praxi sa stretávate s mnohými problémami ľudí. Neprenášate si ich do svojho osobného života?

Azda nie tak, žeby ma to ničilo alebo žeby som žiaden osobný život už nemala. Isté emočné hranice sú v pomáhajúcich profesiách nutné, tak ako sa musia rešpektovať aj hranice fyzické. Ale nie som schopná za dverami kancelárie na svojich návštevníkov úplne zabudnúť, niekedy si nad niekým lámam hlavu, inokedy niekoho opakovane vkladám modlitbou do rúk toho, ktorý môže oveľa viac ako ja.

■ Čo vám pomáha „dobiť batérie“?

Veľa vecí. Závisí to od toho, z čoho a ako som vyčerpaná. Niekedy si odpočinem iba tým, že môžem v pokoji robiť len jednu prácu. Inokedy mi pomôže pobyt v lese alebo na horách, niekedy potrebujem zájsť na pár dní úplne do ticha, do niektorého kláštora, vypnúť mobil, nebrať si so sebou žiadnu prácu. Tiež ma osvieži priateľské posedenie s ľuďmi, s ktorými je zábava, alebo hra s deťmi, ktoré ma svojou bezprostrednosťou spolaľhivo zbavia komplexu „riaditeľky zeme“, ktorý sám osebe veľmi unavuje a vyšťavuje.

■ Máte okrem písania kníh ešte nejaké hobby?

Písanie kníh ani nie je tak hobby ako skôr práca: keď nejakú dopíšem, mávam toho plné zuby. Dlho mi trvá, kým mám zase znovu odvahu pustiť sa do písania. Mojm koníčkom je skôr čítanie kníh. Rada počúvam hudbu, kedysi som i hrala. Veľmi rada chodím do krásnej prírody alebo pozerám dokumenty z krajín, kam sa pravdepodobne nedostanem. V poslednom čase si ako relax užívam jazdu na kolobežke, ktorú som dostala od brata k narodeninám.

SNÍMKA: ARCHÍV –KL–

Láskavý nový rok (2)

Ahoj, kamaráti!

– Vyskúšali ste si už signál láskavosti, ktorý sme vám prezradili minule? Dobromilka, pripomenieme ho kamarátom?

– Jasné, Svetlúšik. Takto si spojím pršteky oboch rúk do tvaru srdiečka. Znamená to prosbu: „Skúsme sa správať k sebe láskavo, rozprávať sa láskavo.“

– S láskavosťou je všetko krajšie, ☺!

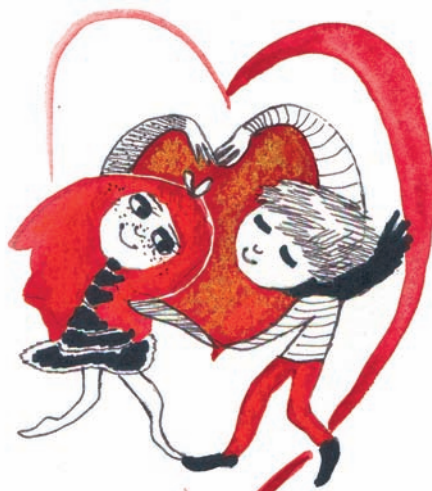
NÁŠ TIP:

Kartičky si podlep tvrďším papierom. Keď ich na vyznačenom mieste spojíš, budeš mať zbierku láskavosti s 12 nápadmi na prejavy láskavosti v rodine, v škole, medzi kamarátmi, vo farnosti...

 Dobromila a Svetlúšik

DETOM@KATOLICKENOVINY.SK

- Pripravuje: MARTINA JOKELOVÁ-ŤUCHOVÁ
- Ilustrácie: LUBA SUCHALOVÁ

LÁSKAVOSŤ V RODINE

Spoločne veselšie

Moja zbierka láskavostí

Vieme sa zabávať

Bezpečne v objatí

OZNAMY

– SVĚTÉ BRÁNY
V ROKU MILOSRDENSTVA

Brány milosrdenstva na získanie daru odpustkov počas mimoriadneho Svätého roku milosrdenstva budú otvorené do novembra 2016. Vybrané chrámy – **Bratislavská arcidiecéza**: Katedrála sv. Martina Bratislava, bazilika Šaštín, bazilika Marianka, Kostol sv. Antona Paduánskeho Báč, františkánsky kostol Bratislava; **Bratislavská eparchia**: katedrálly Chrám Povýšenia Pánovho kríža Bratislava; **Trnavská arcidiecéza**: Katedrála sv. Jána Krstiteľa Trnava, Kostol Narodenia Panny Márie Nové Mesto nad Váhom, Kostol sv. Ondreja, apoštola, Komárno; **Nitrianska diecéza**: Bazilika sv. Emeráma Nitra, Kostol sv. Andreja v Skalke nad Váhom, Kostol sv. Benedikta, opáta, Hronský Beňadik; **Žilinská diecéza**: Katedrála Najsvätejšej Trojice v Žiline, Bazilika Narodenia Panny Márie Rajecká Lesná, Kostol Božieho milosrdenstva Žilina-Hájik, Kostol sv. apoštola Jakuba Staršieho Dubnica nad Váhom, Kostol sv. Mikuláša Višňové, Kostol Panny Márie Matky Cirkvi na vrchu Živčáková; **Banskobystrická diecéza**: Katedrála sv. Františka Xaverského Banská Bystrica, Kostol Panny Márie Nanebovzatej Banská Štiavnica, Kostol Panny Márie Fatimskej Hriňová, prepoštský Kostol Panny Márie Kláštor pod Znievom, Kostol sv. Michala, archanjela, Levice; Kostol sv. Margity Antiochijskej Litava, Kostol Mučenickej smrti sv. Jána Krstiteľa Nitrianske Pravno, Kostol Narodenia Panny Márie Nová Baňa, Kostol Božského Srdca Ježišovho Partizánske, Kostol sv. Bartolomeja, apoštola, Prievidza; Kostol Najsvätejšej Trojice Slovenská Ľupča, Bazilika Návštevy Panny Márie Staré Hory, Kostol Nanebovzatia Panny Márie Šahy, Kostol Božieho milosrdenstva Terany, Kostol Narodenia Panny Márie Veľký Krtíš, Kostol sv. Alžbety Zvolen, Kostol Povýšenia Svätého kríža Žiar nad Hronom; **Spišská diecéza**: Katedrála sv. Martina Spišská Kapitula, Konkatedrála Sedembolestnej Panny Márie Poprad, Bazilika Návštevy Panny Márie Mariánska hora Levoča, Bazilika sv. Jakuba Levoča, Bazilika Povýšenia Svätého kríža Kežmarok,

Svätýňa Božieho milosrdenstva Smižany, Kostol sv. Šimona a Júdu Námestovo, Kostol Všetkých svätých Rabčice, Kostol Nanebovzatia Panny Márie Zákamenné, Kostol sv. Martina Trstená, Kostol Povýšenia Svätého kríža Dolný Kubín, Kostol sv. Ondreja Ružomberok, Kostol sv. Mikuláša Liptovský Mikuláš, Kostol Nanebovzatia Panny Márie Spišská Stará Ves, Kostol sv. Mikuláša Stará Ľubovňa, Kostol Nanebovzatia Panny Márie Spišská Nová Ves, Kostol sv. Jána Krstiteľa Spišské Vlachy, Kostol sv. Michala Spišské Bystré, Kostol Božieho milosrdenstva Itebné; **Košická arcidiecéza**: Katedrála sv. Alžbety Košice, konkatedrála Prešov, bazilika Bardejov, bazilika Vranov nad Topľou, diecézna svätýňa Gaboltov, diecézna svätýňa Obišovce, diecézna svätýňa Stropkov, diecézna svätýňa Veľký Šariš, kostol Malá Vieska, kaplnka Svätá Mária, Kostol Božieho milosrdenstva Košice, Kostol Božieho milosrdenstva Snina, Kostol Božieho milosrdenstva Svinia, Kostol Všetkých svätých Humenné, kostol Lipany, Kostol Narodenia Panny Márie Michalovce, kostol Moldava nad Bodvou, kostol Sabinov, kostol Sorance, kostol Trebišov; **Gréckokatolícka eparchia Košice**: Katedrála Narodenia Presv. Bohorodičky Košice, bazilika Michalovce, Chrám sv. Juraja Slovinky; **Prešovská archieparchia**: Katedrála sv. Jána Krstiteľa v Prešove, Bazilika Zosnutia Presvätej Bohorodičky Lutina, Chrám Neпоškvrneného počatia Presvätej Bohorodičky na vrchu Zvir Litmanová, Chrám Božej Múdrosti Svidník, Chrám sv. apoštolov Petra a Pavla Poprad, Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky Humenné, monastier-sky Chrám bl. hieromučenka Pavla Petra Goidiča v Krásnom Brode; **Rožňavská diecéza**: Katedrála Nanebovzatia Panny Márie v Rožňave, Farský kostol Nanebovzatia Panny Márie v Brezne, premonštrátsky Kostol Narodenia sv. Jána Krstiteľa Jasov, Kostol Návštevy Panny Márie Lučenec, Kostol Božieho milosrdenstva Ľuboreč, Kostol Mučenickej smrti sv. Jána Krstiteľa Rimavská Sobota, Kostol Nanebovzatia Panny Márie Fiľakovo, Kostol Nanebovzatia Panny Márie Gelnica, Kostol sv. Vavrince Revúca; **Ordinariát OS a OZ SR**: Katedrála sv. Šebastiána Bratislava-Krasňany a väzenské kaplnky. –BÜ-

– PRE PODNIKATELOV
A MANAŽÉROV

Združenie kresťanských podnikateľov a manažérov SR pozýva do Katedrály sv. Martina v Bratislave 23. januára o 17.00 na slávnostnú svätú omšu, ktorú bude celebroidvať arcibiskup Stanislav Zvolenský.

ANNA BEHULOVÁ

– DUCHOVNÉ CVIČENIA
S KARMEĽITÁNMI

Bratia bosí karmelitáni pozývajú 19. – 21. februára mladých mužov na duchovné cvičenia o rozoznávaní povolania na tému: *Vystúp na Karmel – Zabojuj o povolanie* do Banskej Bystrice. Kontakt cez e-mail: povolanie.karmel@gmail.com, mobil: 0948/919700.

STANISLAV JALOVIAK OCD

– PRE ROZVEDENÝCH

Saletíni pozývajú 22. – 24. januára do Chrenovca-Brusna na duchovnú obnovu *rozVEDENÍ k BOHU I.* Je určená pre rozvedených, ktorí žijú sami. Prihlasovací formulár nájdete na domsaletini.webnode.sk. Info na rozvedeni@rodinabb.sk, 0917/137333.

MATEJ TRIZULIAK MS

JUBILEÁ KŇAZOV

- Vdp. Mgr. Jaroslav Dulovec, pustovník Božieho milosrdenstva, sa 29. januára dožíva 60 rokov.
- Vdp. Ján Macko, výpomocný duchovný v Raslaviciach, sa 28. januára dožíva 80 rokov.
- Vdp. Mgr. Andrej Mituta CCG, výpomocný duchovný v Zlatých Moravciach, sa 25. januára dožíva 50 rokov.
- Vdp. Mgr. Pavol Nagy, farár v Kameničnej, sa 25. januára dožíva 50 rokov.
- Vdp. ThDr. PaedDr. Jozef Novák, PhD., farár v Krivanoch, sa 25. januára dožíva 50 rokov.

JUBILANTOM ŽELÁME
HOJNOŠŤ BOŽIEHO POŽEHNANIA.
(SPRACOVANÉ PODĽA PODKLADOV Z BÚ)

SPRÁVNE ZNENIE TAJNÍCKY POŠLITE
NAJNESKÓR DO PONDELKA 25. JANUÁRA
NA ADRESU REDAKCIE: P. O. BOX 276,
810 00 BRATISLAVA 1
E-MAIL: TAJNICKA@KATOLICKENOVINY.SK.
TAJNÍČKA OSEMSMEROVKY V KN 48
ZNELA: ADVENT JE ČASOM TÚŽOBNÉHO
OČAKÁVANIA KRISTA.
KNIHY Z KREŠŤANSKÝCH VYDAVATEĽSTIEV
ZÍSKAVAJÚ: PETER AMENA ZO SENICE,
MÁRIA BEŠENEJOVÁ Z KEŽMARKU,
MÁRIA PECHOVÁ Z GBELOV. REDAKCIA

HREBEŇOVKA

V tajničke je ukryté dokončenie myšlienky L. N. Tolstého: **Šťastný je, kto našiel...**

1. stĺpec: brloh (pejor.)
2. stĺpec: bremeno
3. stĺpec: ľahká pórovitá hornina
4. stĺpec: písmeno gréckej abecedy
5. stĺpec: súčasť výbušného motora
6. stĺpec: pokojný harmonický život

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
P		P		P		P		P		P		P	
A		A		A		A		A		A		A	

7. stĺpec: smútočné oznámenie
8. stĺpec: veľký oheň
9. stĺpec: sklenená nádoba
10. stĺpec: žena s veľkými očami
11. stĺpec: impulz
12. stĺpec: obraz v gréckokatolíckych chrámoch
13. stĺpec: francúzsky renesančný sochár
14. stĺpec: výpravná básnická forma

Pomôcka: Pilon STEFAN KUKAN

24 | ČÍTAME SI POČAS ZIMNÝCH VEČEROV

Budúci manželský život s Dostojevským

Hlavnou a nám dvom najdrahšou témou rozhovorov bol, prirodzene, náš budúci manželský život.

Myšlienka, že budem stále pri svojom mužovi, budem sa zúčastňovať na jeho práci, budem mať možnosť starať sa o jeho zdravie a chrániť ho pred dotieravými, rozčuľujúcimi ho ľuďmi sa mi zdala taká vábivá, že mi zavše išlo do plaču pri pomyslení, že sa to všetko nedalo rýchlo uskutočniť. Naša svadba závisela najmä od toho, či sa urovnajú záležitosti s *Ruským vestníkom*. (...) Problém bol iba v tom, či bude mať časopis dosť prostriedkov na preddavok vo výške niekoľko tisíc, bez ktorých sme si nemohli založiť novú domácnosť. (...)

Fiodor Michajlovič sa pravidelne so mnou delil o svoje starosti. Nič predo mnou neskrýval, aby pre mňa nebol veľmi prekvapujúci život plný odriekania, ktorý nás v budúcnosti oboch čakal. Bola som mu veľmi povďačná za úprimnosť a vymýšľala som si všeličo možné, len aby sa zmenšili dlžoby, ktoré Fiodora Michajloviča trápili. Čoskoro som pochopila, že vyplácať dlžoby pri súčasnom stave jeho záležitostí bolo takmer nemožné. Hoci som sa v praktickom živote vyznala málo, nepoznajúc u matky núdzu, no za tie tri mesiace do svadby stihla som si všimnúť zarážajúcu skutočnosť: len čo mal Fiodor Michajlovič peniaze, hneď všetci jeho príbuzní – brat, švagriná, nevlastný syn a synovci – vždy nečakane, ale nahliavo potrebovali peniaze a z tristo, štyristo rubľov, ktoré Fiodor Michajlovič dostal z Moskvy za *Zločin a trest*, nemal na druhý deň viac ako tridsať – štyridsať rubľov, pričom nevyplatil nijaké zmenky, ale iba percentá. (...) Utešovala som sa myšlienkou, že po svadbe vezmem hospodárenie do svojich rúk, budem regulovať vyplácanie príbuzných tak, že každému z nich určím istú celoročnú sumu. Emília Fiodorovna mala dospelých synov, ktorí ju mohli podporovať. Brat Nikolaj Michajlovič bol nadaný architekt a mohol pracovať, keby chcel. Nevlastný syn v svojom veku (21) by sa mal pustiť do nejakej vážnej práce a nespoliehať sa výlučne na prácu chorého, dlžobami zaťaženého otčima.

S rozhorčením som myslela na všetkých tých nič nerobiacich ľuďoch, lebo som videla, že sústavné starosti o peniaze kazili Fiodorovi Michajlovičovi dobrú náladu a zle vplývali na jeho zdravie. Každodenné nepríjemnosti mu veľmi rozrušovali nervy a častejšie sa vyskytovali epileptické záchvaty. Tak to bolo dovtedy, kým som sa v živote Fiodora Michajloviča neobjavila ja. Vtedy sa na čas všetko zmenilo. (...)

Navyše, keďže bol Fiodor Michajlovič zadlžený, musel sám ponúkať svoje diela časopisom a, prirodzene, dostával za ne oveľa menej, ako dostávali zabezpečení spisovatelia, napríklad Turgenev alebo Gončarov. V čase, keď Fiodorovi Michajlovičovi platili za *Zločin a trest* stopäťdesiat rubľov za hárok, Turgenev v tom istom *Ruskom vestníku* dostával za svoje romány päťsto rubľov za hárok.

Najurážlivejšie bolo, že pre dlžoby Fiodor Michajlovič sa musel ponáhľať s písaním. Nemal ani čas, ani možnosť vybrusovať svoje diela, a to ho veľmi trápilo. Kritici často vyčítali Fiodorovi Michajlovičovi nevydarenú formu jeho románov, to, že v jednom románe sa ich spája niekoľko, že udalosti sú nakopené a mnohé zostáva nedokončené. Prísni kritici ani nevedeli, za akých podmienok musí Fiodor Michajlovič písať. Stávalo sa, že prvé tri kapitoly románu už boli uverejnené, štvrtá bola v tlačí, piatu iba poslal poštou, šiesta sa písala, a ostatné neboli ani premyslené. Koľko rás som videla potom úprimné zúfalstvo Fiodora Michajloviča, keď zrazu zistil, že „pokazil myšlienku, na ktorej mu veľmi záležalo“ a že nemá možnosť chybu napraviť.

Trápila som sa kvôli ťažkej materiálnej situácii svojho ženícha a utešovala som sa pritom myšlienkou, že v blízkej budúcnosti, o rok, budem mať možnosť zásadne mu pomôcť, keď v deň dosiahnutia mojej plnoletosti dostanem dom, ktorý mi odkázal otec. (...)

Predajom sa dalo získať vyše desaťtisíc, ktorými som chcela vyplatiť časť dlhov Fiodora Michajloviča. Na môj veľký žiaľ, pred dosiah-

nutím plnoletosti som nič nemohla podniknúť. Moja matka nahovárala Fiodora Michajloviča, aby sa stal mojím poručníkom, ale rozhodne to odmietol.

„Ten dom je určený Ani,“ hovoril, „nech ho aj na jeseň dostane, keď bude mať dvadsaťjeden rokov. Nechcel by som sa miešať do jej finančných záležitostí.“

Fiodor Michajlovič ako ženích sústavné odmietal moju peňažnú pomoc. Vravela som, že keď sa máme radi, tak všetko musíme mať spoločné.

„Prirodzene, tak to aj bude, keď sa zoberieme,“ odvetil, „ale zatiaľ nechcem vziať od teba ani rubel.“

Myslím si, že Fiodor Michajlovič si dobre uvedomoval, aké fantastické sú zavše potreby jeho príbuzných, nemal síl ich odmietnuť, ale nechcel ich uspokojovať mojimi peniazmi. Ani tých dvetisíc, čo sľubovala moja rodina ako veno, sa nechcel dotknúť a nahováral ma, nech si za ne kúpim všetko, čo potrebujem pre svoju domácnosť. S dojatím si spomínam, ako Fiodor Michajlovič prezeral a ukladal do kaziet nože a vidličky, ktoré som práve kúpila, a vždy schvaľoval môj výber. Vedel, že sa od jeho pochvaly rozžiarim, a tešil sa z mojej radosti.

Rád si najmä obzeral moje nové šaty, a keď ich priniesli od krajčírky, nútil ma vyskúšať si ich a ukázať sa mu. Niektoré (napríklad višňovej farby) sa mu tak páčili, že ma prosil, aby som si ich celý večer nechala.

Fiodor Michajlovič ma nútil skúšať si klobúky a zisťoval, že mi mimoriadne svedčia. Vždy sa usilovo povedať mi niečo láskavé a príjemné, a tak ma potešil. Koľko skutočnej dobroty, koľko nežnosti bolo v jeho milujúcom srdci! (...)

Fiodor Michajlovič sa zdržal v Moskve po dvadsať dní a úspešne sa dohodovil s redakciou *Ruského vestníka*. Keď sa Katkov dozvedel, že sa chce Fiodor Michajlovič oženiť, úprimne mu zablahoželal... Dvetisíc rubľov, ktoré žiadal ako zálohu, sľúbil dať na dva-tri razy v priebehu januára. Takto sa naskytovala možnosť vystrojiť svadbu do Veľkého pôstu. (...)

Fiodor Michajlovič našiel pre nás byt na Voznesenskom prospekte v Topolovom dome (teraz číslo 27), priamo oproti kostolu Nanebovstúpenia. Byt bol z dvora a obloky bytu smerovali do Voznesenskej uličky. Byt bol na prvom poschodí a pozostával z piatich veľkých izieb.

Z KNIHY ANNY GRIGORIEVNY DOSTOJEVSKEJ *SPOMIENKY*

BRATISLAVA: EURÓPA, 2009

PRELOŽILA: MÁRIA HULMANOVÁ

ILUSTRÁCIA: ZUZANA KUCIRKOVA

RÁDIO LUMEN

– výber z programov

PONDELOK 18. 1. – 8.30 Pozdravujeme vás, krajanovia. Slováci z Austrálie. **10.30** Čítanie zo SZ. **11.00** Zaostréné. **16.30** Vitaj doma, rodina! **20.00** Študentské šapito. Pút' zalúbených. **21.30** Počúvaj srdcom. **UTOROK 19. 1. – 10.30** Spoločenský komentár. **11.00** Občan. **14.15** Príbytok svetla. **16.30** Duchovný obzor. **20.00** Staré, ale dobré. **STREDA 20. 1. – 10.30** Sonda do života Cirkvi. **11.00** Rozhovor týždňa. Slováč predsedom národnostného výboru v maďarskom parlamente. **16.30** Lupa. **20.00** Fugarôčka moja. **ŠTVRTOK 21. 1. – 8.30** Pozdravujeme vás, krajanovia (R). **10.30** Prehľad kresťanskej tlače. **11.00** S ružencom na perách. **16.30** História a my. **20.00** Gospelparáda. **PIATOK 22. 1. – 10.30** Predstavujeme cirkevných otcov. **16.30** ÚV hovor. **20.00** Mince na dne fontán. **SOBOTA 23. 1. – 6.31** Sonda do života Cirkvi (R). **7.24** Spoločenský komentár (R). **8.30** Lupa (R). **9.30** Kláštory a rehoľný život v stredoveku. **10.00** Viera do vrecka. Matka a dcéra, blízke vzdialené. **11.00** Fugarôčka moja (R). **15.15** Literárna kaviareň. Sv. Terézia z Lisieux očami sestry V. Barátovej. **20.30** Od ucha k duchu. Mesiac s pápežom Františkom. **NEDEĽA 24. 1. – 6.05** Modlitba prvej hodinky v gréckokatolíckom obrade. **10.00** Sv. Ján Pavol II. – pápež rodiny. Encyklika *Evangelium vitae*. **11.00** Vyznania. **12.00** *Anjel Pána*. **13.00** Rozhlasová hra. Hra o sv. Františkovi Saleskom. **14.00** Vitaj doma, rodina! **15.30** Svetlo nádeje. **20.30** Karmel. **22.00** V síle Slova. **22.30** Pohoda s klasikou.

Pravidelné rubriky a relácie:

Po – Pi 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00 Krátke správy a šport. **7.22** Kalendár prírody. **9.15** Srdce Európy. **16.00** Svetielko. **19.30** Vešpery. **Po – Ne 4.50** Deň s modlitbou. **7.14** Počasie s Petrom Jurčovičom. **18.00** Emauzy. Svätá omša. **19.45** Rádio Vatikán. **So – Ne 20.00** Vešpery.

Tel. kontakt: 048/4710810

Bankové spojenie: VÚB Banká Bystrica, č. účtu: SK71 0200 0000 0030 9801 0859, BIC: SUBASKBX – len na finančné dary.

Relácia Piesne na želanie: Úhradu za odvysielanie vášho želania zasielajte poštovou poukážkou typu H na adresu: Rádio Lumen, s. r. o., Kapitulská 2, 974 01 Banká Bystrica.

RTVS – TV

– výber z programov televízie

NEDEĽA 17. 1. – JEDNOTKA 11.00 Slovensko v obrazoch. **11.25** Svet v obrazoch. **14.00** Agatha Christie – Poirot. Film. **DVOJKA 11.35** Orientácie. **16.15** Hokej – Tip-sport liga. **19.50** Slovo. Duchovný príhovor.

PONDELOK 18. 1. – JEDNOTKA 16.25 Šesťdesiat zabijakov divočiny. Dokument. **DVOJKA 13.05** Spišské fragmenty. Dokument.

UTOROK 19. 1. – JEDNOTKA 12.25 Dámsky klub. **DVOJKA 13.00** Chirurg poslednej nádeje. **20.10** Na Metodovom stolci. Dokument o živote J. Ch. Korca.

STREDA 20. 1. – JEDNOTKA 15.30 TV šanca. Vedomostná súťaž. **DVOJKA 15.00** Pút' životom. Dokument.

ŠTVRTOK 21. 1. – JEDNOTKA 17.45 Duel. Vedomostná súťaž. **DVOJKA 10.25** Nádej má farbu belasú. Film.

PIATOK 22. 1. – JEDNOTKA 20.25 Milujem Slovensko. **DVOJKA 12.30** Orientácie. **21.30** Família.

SOBOTA 23. 1. – JEDNOTKA 17.55 Postav dom, zasaď strom. **DVOJKA 12.05** Miliónový chlap. Film.

NEDEĽA 24. 1. – JEDNOTKA 11.00 Slovensko v obrazoch. **11.20** Svet v obrazoch. **DVOJKA 10.00** Ekumenické služby Božie. Priamy prenos. **19.55** Slovo. Duchovný príhovor Mariana Šurába.

RTVS – SRO

– náboženské vysielanie

NEDEĽA 17. 1. – Rádio Regina 17.05 Duchovné horizonty. **17.50** Rádio Vatikán. **Rádio Devín 7.00** Krajina duše. **Rádio Slovensko 9.05** Kresťanská nedela. Rímskokatolícka svätá omša z Katedrály sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici. Celebruje Ján Krajčí.

SOBOTA 23. 1. – Rádio Regina 5.00 Ekuména vo svete. **17.05** Viera v živote.

NEDEĽA 24. 1. – Rádio Regina 17.05 Duchovné horizonty. **17.50** Rádio Vatikán. **Rádio Devín 7.00** Krajina duše. **Rádio Slovensko 9.05** Kresťanská nedela. Evanjelické služby Božie z Trnavy. Káže Rastislav Hargaš.

TV LUX

– programová ponuka

NEDEĽA 17. 1. – 7.00 Ruženec. **8.00** Správy zo Svätej zeme. **8.30** Klbko (P). **8.50** Biblické príbehy (P). **9.05** LUX-áreň. **10.00** Svätá liturgia z Prešova (P). **11.40** Stojí to za to! **12.00** *Anjel Pána* (P). **12.20** Ruženec. **12.55** V Samárii pri studni. **14.15** vKontexte. **14.40** Mój názor (P). **15.00** Hodina milosrdenstva. **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.35** Biblia. Jozef (2/2). Film. **18.30** Klbko. **19.00** Ruženec z Lúrd. **19.30** Katechéza. V srdci Cirkvi byť láskou (P). **20.25** Duchovná poradňa (P). **20.55** Medzi nebom a zemou. M. Hricáková (P). **PONDELOK 18. 1. – 7.00** Svätá omša (P). **7.35** Týždeň s ... (P). **7.40** Ruženec. **8.15** Doma je doma. **9.10** Animované biblické príbehy SZ (P). **10.00** Spravodajský súhrn. **10.20** Mój názor. **10.40** LUX-áreň. **11.30** Saleziánsky magazín. **12.20** Ruženec. **12.55** Duchovná poradňa. **13.25** Hudobné pódium. **14.10** Dómska koruna. **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.00** vKontexte. **16.25** Vatikánsky magazín (P). **17.00** Správy zo Svätej zeme (P). **17.30** Doma je doma (P). **18.30** Animované biblické príbehy SZ. **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.15** Pozvánka (P). **20.25** V Samárii pri studni (P). **21.55** Rwanda. **UTOROK 19. 1. – 7.00** Svätá omša (P). **7.40** Ruženec. **8.15** Rwanda. **10.10** V škole Ducha. **10.40** Fundamenty. **11.40** Katechéza. **12.55** Misia Honduras. **13.25** vKontexte. **14.05** Vatikánsky magazín. **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.00** Medzi nebom a zemou. **16.45** Zlatá niť viery na Britských ostrovoch (P). **17.30** Doma je doma (P). **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.20** vKontexte (P). **20.50** Gréckokatolícky magazín (P). **21.05** Saleziánsky magazín. **21.20** Spojení oceánom. Rado Lesay (P).

STREDA 20. 1. – 7.00 Svätá omša (P). **7.40** Ruženec. **8.15** Doma je doma. **9.10** Animované biblické príbehy SZ (P). **9.50** Generálna audiencia (P). **11.10** Zlatá niť viery na Britských ostrovoch. **11.35** Správy zo Svätej zeme. **12.20** Ruženec. **12.55** Stojí to za to! Manželia Fačkovci (1/2). **13.20** V Samárii pri studni. **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.30** Pút' do Santiaga de Compostela (P). **17.00** Klbko. **17.30** Doma je doma (P). **18.30** Animované biblické príbehy SZ. **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.10** Prehľad katolíckych periódík (P). **20.20** Kresťan v spoločnosti (P). **21.20** Vatikánsky magazín.

ŠTVRTOK 21. 1. – 7.00 Svätá omša (P). **7.40** Ruženec. **9.10** Animované biblické príbehy SZ (P). **9.40** Z prameňa (P).

10.10 vKontexte. **10.40** Pút' do Santiaga de Compostela. **11.10** Medzi nebom a zemou. **12.55** Gréckokatolícky magazín. **13.10** Saleziánsky magazín. **13.30** Kresťan v spoločnosti. **14.25** Stojí to za to! Manželia Fačkovci. **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.25** Vázby. Chipsy a manželstvo (P). **16.55** Pripast' (P). **17.30** Doma je doma (P). **18.30** Animované biblické príbehy SZ. **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.20** Adorácia (P). **21.05** V škole Ducha. **21.35** Mój názor.

PIATOK 22. 1. – 7.00 Svätá omša (P). **8.15** Doma je doma. **9.10** Animované biblické príbehy SZ (P). **10.10** Duchovná poradňa. **10.35** V Samárii pri studni. **12.00** *Anjel Pána*. **12.55** Zlatá niť viery na Britských ostrovoch. **13.25** V škole Ducha. **13.55** Chvály. **15.00** Hodina milosrdenstva (P). **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.45** Katechéza. **17.00** Stojí to za to! Manželia Fačkovci (2/2) (P). **17.30** Bosna a Hercegovina – Veriaci v Krista (P). **20.00** Spravodajský súhrn (P). **20.25** *Effeta* (Lk 1, 1 – 4; 4, 14 – 21) (P). **20.55** Pút' do Santiaga de Compostela. **21.25** LUXáreň.

SOBOTA 23. 1. – 7.00 Ruženec. **8.30** Klbko. **8.50** Biblické príbehy (P). **9.15** Peter medzi nami. Rodina a choroba. **9.50** Bosna a Hercegovina – veriaci v Krista. **11.30** Vázby. Chipsy a manželstvo. **12.55** Generálna audiencia. **14.00** Pripast'. **14.30** Pút' do Santiaga de Compostela. **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.00** Svätá omša z Tappan (P). **17.00** Hudobné pódium (P). **17.45** LUXáreň (P). **18.15** Saleziánsky magazín. **19.00** Ruženec z Lúrd. **19.30** *Effeta* (Lk 1, 1 – 4; 4, 14 – 21). **20.00** Spravodajský súhrn. **20.25** Biblia. Samson a Dalila (1/2). Film (P). **22.20** Zlatá niť viery na Britských ostrovoch.

NEDEĽA 24. 1. – 7.00 Ruženec. **8.00** Správy zo Svätej zeme. **8.30** Klbko – o liturgii (P). **8.50** Biblické príbehy (P). **9.05** LUXáreň. **10.00** Svätá omša z Nimnice (P). **11.40** Stojí to za to! Manželia Fačkovci (2/2). **12.00** *Anjel Pána* (P). **12.20** Ruženec. **12.55** V Samárii pri studni. **14.15** vKontexte. **14.40** Mój názor (P). **15.00** Hodina milosrdenstva. **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.00** V škole Ducha (P). **16.35** Biblia. Samson a Dalila (1/2). Film. **18.30** Klbko. **19.00** Ruženec z Lúrd. **19.30** Katechéza. Nikto nežije sám (P). **20.25** Duchovná poradňa. **20.55** Medzi nebom a zemou. M. Pagáčová (P).

Adresa: TV LUX, s. r. o., Prepoštská 5, 811 01 Bratislava

Tel. číslo: 02/60 20 27 27

Číslo účtu: 2620013784/1100 – len na finančné dary

26 | INZERCIA

RIADKOVÁ INZERCIA

Cena riadkovej inzercie

Za riadkové inzeráty účtujeme pre občanov 0,20 € + 20 % DPH za obyčajné slovo, 0,40 € + 20 % DPH za tučné slovo. Poplatok za uverejnenie ČB fotografie s rozmerom 23 x 27 mm je 4,48 € + 20 % DPH, farebné foto na požiadanie za 100 % príplatok. Fotografie po uverejnení vraciamy. Príplatok za tenký rámik okolo riadkového inzerátu je 1,99 € + 20 % DPH, za tučný alebo dvojitý 3,98 € + 20 % DPH. Pre organizácie a súkromných podnikateľov účtujeme dvojnásobné sadzby a môžu použiť maximálne 250 slov. Pri inzerátoch na značku účtujeme manipulačný poplatok 2,20 € + 20 % DPH. Peniaze neposielajte vopred, za uverejnenie inzerátu zaplatíte poštovou poukázkou, ktorú Vám pošleme, bankovým prevodom alebo v hotovosti.

Ako podať inzerát a odpovedať naň

Ak chcete odpovedať na inzerát, obálku s odpoveďou označte číslom a značkou a pošlite ju na inzertné oddelenie KN. Adresy inzerentov nevydávame. Adresa na poštové zásielky: Katolícke noviny – inzercia, P. O. Box 276, 810 00 Bratislava 1. Váš list odovzdáme inzerentovi neotvorený. Neoznačené ponuky nemôžeme doručiť. Odpovede prijímame do 1 mesiaca od uverejnenia inzerátu. Inzeráty objednávajte poštou, e-mailom, osobne najmenej 3 týždne pred žiadaným termínom uverejnenia. Telefonické objednávky neprijímame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu, skrátenie alebo neprijatie nevhodných inzerátov, ako aj na časový posun uverejnenia z kapacitných dôvodov. Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov. Podrobnejšie informácie o inzercii nájdete na www.katolickenoviny.sk.

BLAHOŽELÁME

■ S titulom na tri slová – naša dobrá mama – sa 17. januára 2016 **Margita Kosturková z Plavča** dožíva krásnych 80. narodenín. Chlebom s dvomi kórkami, s ružencom v ruke spolu s manželom Valentínom vychovala syna Štefana, kňaza, a syna Valentína pre manželku Annu a ich tri deti a vnúča. Drahá mama, babka a prababka, prajeme Ti slnkom prežiarené zdravie, pokoj pohladený vánkom, šťastie z Božej a našej lásky pod ochranným plášťom Panny Márie na mnoho ďalších rokov. Manžel Valentín, syn Štefan, syn Valentín s rodinou. (160039)

■ Dňa 10. 1. 2016 sa dožila požehnaných 85 rokov **Paulína Kundrliková** zo Svinej. Naša drahá mamička, stará a prastará mamička, ďakujeme Ti za Tvoju lásku, starostlivosť a modlitby, ktorými nás denne sprevádzaš. Požehnané roky, zdravie, radosť a ochranu Božej Matky Ti vyprosujú Tvoje deti Konštantín, Mária, Helena a Gabika s rodinami. (160078)

■ Dňa 20. januára 2016 sa naša drahá mama **Irenka Žakovicová z Trenčianskych Bohuslavíc** dožíva vzácnych 85. narodenín. Do ďalších rokov života jej prajeme a vyprosujeme najmä hojnosť Božích milostí a požehnaní, stálu ochranu Panny Márie, dobré zdravie a spokojnosť v kruhu najbližších. Vdačné deti s rodinami. (160081)

■ Dňa 22. 1. 2016 sa dožíva 80 rokov naša mama **Mária Odleváková** z Bobrovca. Keď spoločne s ňou ďakujeme za tieto požehnané roky, chceme jej do ďalších rokov života zo srdca zaželať hlavne zdravie, vyprosiť Božie požehnanie a stálu ochranu Panny Márie. S vďakou deti a ostatná rodina. (160069)

■ Dňa 23. 12. 2015 sa dožil krásnych 80 rokov náš otec a starý otec **Štefan Marušin** z Liptovskej Tepličky. K tomuto jubileu Vám srdečne blahoželáme a vyprosujeme u Pána pevné zdravie, hojnosť jeho milostí, veľa síl a trpezlivosti. Manželka Mária, deti Mária, Ján a Pavol s rodinami. Bozkávajú Vás právnučatá Monika, Barborka a Patrik. (160098)

■ Dňa 1. 1. 2016 sa dožil životného jubilea 70 rokov **Jozef Šefčík** z Vojčíc. Do ďalších rokov Ti prajeme pevné zdravie, hojné Božie požehnanie a stálu ochranu Matky Božej i našej. Mnoho rokov, šťastných rokov, veľa dobrých vecí želáme Ti všetci. Za všetkých s láskou vdačná Margita. (160086)

■ Dňa 14. januára sa **vdp. Pavol Mazúch, dekan dekanátu v Považskej Bystrici**, dožil krásneho životného jubilea 50 rokov. Pri tejto príležitosti mu veľa Božích milostí, ochranu Panny Márie, pomoc Ducha Svätého, veľa zdravia prajú farníci z Považskej Bystrice, filiálky Praznov. (160106)

■ Dňa 11. januára sa krásneho jubilea – 50. narodenín dožil náš duchovný otec **Igor Giboda**. Pre nás je tým, ktorý prináša Pána na oltár, aby nás uzdravoval, očistoval a tešil, a dáva nám ho za pokrm v Eucharistii. Vedie a usmerňuje nás, je láskavý, ale aj prísny. Drahý náš duchovný otec, ďakujeme za Kristovu lásku, ktorú nám odovzdávate, a do ďalších rokov života Vám vyprosujeme veľa Božích milostí, zdravia a ochranu našej patrónky Sedembolestnej Panny Márie. To Vám z celého srdca želá Ružencové bratstvo z filiálky Vyšná Myšľa. (160124)

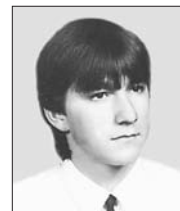
■ Dňa 12. 1. 2016 sa dožil 60 rokov duchovný otec **vdp. Viktor Kraus**. Pri tejto príležitosti Vám vyprosujeme od nebeského Otca pevné zdravie, lásku, pokoj, od Panny Márie ochranu a pomoc. Nech Vás Božia ruka vedie vo Vašej kňazskej službe po ďalšie roky Vášho života. Všetko dobré Vám prajú Vaši bývalí farníci z Lovčice-Trubína. (160107)

■ „Ježiš Kristus je tvárou Otcovho milosrdenstva. Milosrdenstvo je posledný a najvyšší akt, ktorým nám Boh ide v ústrety. Milosrdenstvo je základný zákon, ktorý prebýva v srdci každého človeka, keď s úprimnými očami hľadá na brata“ (Svätý Otec František: *Misericordiae vultus*). Dňa 2. januára 2016 sa dožil krásneho životného jubilea 80 rokov **vdp. Rudolf Chudý**. Pri tejto príležitosti Vám chceme zaželať veľa Božích milostí a popriať všetko najlepšie do ďalších rokov života. Na Vašej duchovnej ceste Vám vyprosujeme pevné zdravie, veľa síl, spokojnosti a trpezlivosti, ktorú vo svojom ťažkom, ale bohumilom povolani potrebujete. Božia láska a starostlivá ochrana Presvätej Bohorodičky nech požehnáva Vaše ďalšie kroky a duchovnú činnosť. Veriaci z farnosti Slažany. (160110)

■ Dňa 11. 1. 2016 sa naša mama, stará a babka **Pavlína Merjadová** z Gbelian dožili krásnych 90 rokov. Pri tejto príležitosti sa im chceme poďakovať za všetko, čo pre nás, svoje deti, s láskou urobili. Tiež ďakujeme Pánu Bohu a Panne Márii za ich ochranu a pomoc a vyprosujeme im veľa Božích milostí a stálu ochranu Božej Matky. Dcéra Jolana, syn Pavol s manželkou, vnuk Pavol s Valikou, vnučka Andrea s Dušanom, vnučka Ivana s Markom, vnuk Peter, pravnučky Ivka s Martinom, Lucka s Janom, Adka, Timka a pravnucci Palko a Adko. K pozdravu sa pripája sestra Žoňa so synom, brat Martin s rodinou. (160138)

■ Dňa 12. januára 2016 sa môj syn **Pavol Daňko** z Oľšaviec dožil 50 rokov života. Pri tejto príležitosti mu pri svätej omši vyprosujeme ešte veľa šťastia, zdravia a Božích milostí. To mu želajú mama, manželka Mária, dcéry Zuzana a Denisa aj ostatná rodina. (160135)

SPOMÍNAME

■ Všetko zmizne, len stopy jej lásky a spomienky na jej dobré srdce nám zostanú. Dňa 5. 1. 2016 uplynulo päť rokov, čo Pán povolal k sebe našu drahú manželku, matku a babku **Helenu Rondošovou, rod. Knížatovú, z Biskupovej**. S láskou, úctou a vďakou na ňu v modlitbách spomínáme. (160059)

■ Odišla tíško, už nie je medzi nami, no v našich srdciach stále žije spomienkami. Dňa 17. januára 2016 uplynul rok, čo nás opustila naša mamička **Anna Nováčková z Popradu**, rodáčka zo Smižian. S láskou, úctou na ňu spomínajú dcéra Stázika, synovia Tonko a Jožko s rodinami. (160002)

■ Dňa 2. 1. 2016 uplynulo 30 rokov, čo si vo veku 73 rokov Pán povolal k sebe nášho otca, svokra, dedka, pradedka **Imricha Urbana Mikláša**. Dňa 20. 1. 2016 si pripomenieme 5 rokov, čo nás opustila naša mama, svokra, babka, prababka **Hedviga Urbanová Miklášová z Trnavy**. S láskou na nich spomínajú synovia Štefan, Marian, nevesty Valéria, Katarína s rodinami. Vy, ktorí ste ich poznali, venujte im tichú modlitbu. (160042)

■ Dňa 12. 1. 2016 by sa naša mamička, babička a prababička **Agneša Murínová** (* 12. 1. 1916, † 6. 11. 1999) dožila 100 rokov. Pri tejto príležitosti na ňu s úctou spomíname a ďakujeme za výchovu, pracovitost' a starostlivosť. V modlitbách na ňu s láskou a vďakou spomínajú deti s rodinami, vnúčatá a právnučatá. (160066)

SPOMÍNAME

■ Áno, raz každý musí odísť tam, odkiaľ už niet cesty späť, raz každý vo svete živých musí svoju lásku zanechať, všetko, čím žil, čo mal rád. Aj naša milovaná mama odišla a my môžeme už len spomínať. Dňa 19. decembra 2015 uplynulo 20 rokov od odchodu do večnosti našej drahej mamy pani **Márie Mikuškovej**, rod. Vavrovej, z Košec. S láskou a úctou na ňu spomínajú deti s rodinami.

(160062)

■ Odišla od nás ako tichý sen, nemala čas povedať: zbohom, už neprídem. Odišla, čas rýchlo letí, a jej obraz zostal v tvárach jej manžela a detí. Dňa 11. 1. 2016 uplynulo 10 rokov,

čo odišla do večnosti naša mama a starká **Zuzana Kokošková** zo Zázrivej. Vy, ktorí ste ju poznali, venujte jej s nami tichú spomienku v modlitbách. Manžel, štyri dcéry s rodinami. Odpočinutie večné daj jej, ó, Pane.

(160068)

■ Dňa 15. 1. 2016 uplynulo 5 rokov, čo nás opustil manžel a tatinko **Radko Gabriš**. Smútok a ticho dolieha na náš dom, veľmi nám chýba tatinko v ňom. Všade okolo chýba

jeho hlas, mal rád život, my jeho a on nás. Čas plynie a nevráti to najdrahšie, čo vzal, zostali len pekné spomienky a v ubolených srdciach nevýslovný žiaľ. S krutou chorobou prehral boj, v našich srdciach však žije stále s nami. Ďakujeme, že tu s nami bol. Posielame mu našu lásku. Spomínajú manželka Eva, synovia Jožko, Petko a celá rodina.

(160070)

■ Dňa 15. 1. 2016 uplynulo 18 rokov, čo nás opustila naša milovaná manželka, matka a starká **Margita Laciková** z Partizánskeho. Všetci, čo ste ju poznali, venujte jej tichú

modlitbu za spásu jej duše. Smútiaci manžel, syn s rodinou, dcéra s manželom a ostatná rodina.

(160073)

■ Život nevráti, čo nám vzal, zostala len bolesť a v srdci žiaľ. Tíško žil, rýchlo odišiel, skromný vo svojom živote, veľký vo svojej добрote. Dňa 13. 1. 2016 sme si pripomenuli 1. výročie

smrti nášho milovaného manžela, otca a deda **Cyrila Filo**. Čas plynie, ale smútok v srdciach ostáva. S láskou na neho spomínajú manželka, deti a ostatná rodina. Odpočinutie večné daj mu, Pane.

(160097)

■ Dni plynú a smútok v srdci stále zostáva. Dňa 9. 1. 2016 uplynulo 10 rokov, čo nás predišla do večnosti **MUDr. Ľudka Čekovská**. Ďakujeme všetkým,

ktorí nezabúdajú a venujú jej tichú spomienku vo svojich modlitbách. S láskou na ňu spomínajú rodičia a sestra s rodinou.

(160089)

■ Skromná vo svojom živote, veľká vo svojej viere a добрote, taká bola naša drahá mama, babka a prababka **Anna Zgalinovičová** zo Slovenského Grobu. Po celý život Pannu Máriu uctievala a v najťažších chvíľach svojho života sa k nej utiekala. Popri veľkej rodine sa obetavo o Kaplnku Sedembolestnej Panny Márie starala a mnohé pútnické miesta navštevovala. Dňa 4. januára 2016 uplynul rok, čo nás opustila, no všetko to dobré a nesmierna viera, čo nám s láskou dávala, ostáva v nás a naplní zmyslom naše životy. Odišla do večnosti a my s vďakou spomíname na jej láskavosť, starostlivosť, dobrotu a pracovitosť. V tomto roku si zároveň pripomíname 36. výročie úmrtia nášho otca, dedka a pradedka **Mateja Zgalinoviča**. Vy, ktorí ste ich poznali, venujte im vo svojich modlitbách tichú spomienku. S úctou a láskou na nich spomína šesť detí s rodinami.

(160085)

■ Dňa 14. januára 2016 uplynulo 10 rokov od smrti nášho drahého otecka **Martina Dzura** zo Šuňavy. S láskou a v modlitbách na neho spomínajú dcéry s rodinami, vnúčatá a pravnúčatá.

(160112)

■ Aj keď odišli a niet ich medzi nami, v našich srdciach žijú stále s nami. 6. 1. 2016 uplynulo 40 rokov, čo nás opustila naša drahá **Helena Malá**, rod. Holečková, z Čiernych Kláčian. Taktiež si 23. 12. 2016 pripomenieme nedožité 90 rokov nášho drahého **Štefana Malého**. S láskou a vďakou na nich spomína dcéra Marta s rodinou.

(160120)

LEPORELÁ PRE DETI

BIBLIA PRE DROBČEKOV

Pre deti od 0 do 3 rokov

Malé kufrikové leporelo s rúčkou pre najmenšie deti ponúka biblické príbehy v skrátenej forme. Sprevádzajú ich veselé ilustrácie. V ponuke je verzia pre chlapcov i dievčatá.

16 s., **5,50 €** / členovia SSV **4,68 €**

NOVINKA

Sally Ann Wrightová
Paola Bertoliniová Grudinová
MOJA PRVÁ BIBLIA

Pre deti od 0 do 3 rokov

Kufrikové leporelo s veselými farebnými ilustráciami a kratučkými biblickými príbehmi je pre dieťa prvým krokom v spoznávaní Svätého písma. Knižka má praktickú rúčku a je zhotovená z pevného, odolného kartónu.

30 s., **6,90 €** / členovia SSV **5,87 €**-15% PRE ČLENOV
SPOLKU SV. VOJTECHA

Knižkupectvá Spolku svätého Vojtecha: Banská Bystrica, Bardejov, Bratislava, Čadca, Košice, Malacky, Michalovce, Nitra, Partizánske, Prešov, Prievidza, Púchov, Rožňava, Ružomberok, Snina, Spišská Nová Ves, Šaštín, Topoľčany, Trenčín, Trnava, Tvrdošín, Žilina

Objednávky: ☎ 033/590 77 18; @objednavky@ssv.sk; www.ssv.sk; eVojtech.sk

■ Dňa 2. 1. 2016 sme si pripomenuli 20. výročie náhleho odchodu do večnosti manžela, otca a starého otca **Dušana Skokana**. Odišiel tíško, niet ho medzi nami, no v srdciach tých, čo

ho mali radi, žije spomienkami. S úctou a vďakou si na neho spomína smútiaca rodina.

(160077)

■ Pri svätej omši 28. 12. 2015 sme si pripomenuli nedožité 110. výročie narodenia **Mons. Dr. Viliama Mitošinku**. Farníci z Kuklova.

(160164)

■ Dňa 14. 1. 2016 sme si pri svätej omši pripomenuli 44. výročie smrti nášho drahého otecka **Ing. PhMr. Eduarda Hollaya**, rodáka z Nitrianskeho Pravna, lekárnik z Močenka a Bošian. Ďakujeme všetkým, ktorí s úctou a vďakou nezabudli na neho a jeho službu bližným, a prosíme o tiché zamyslenie a modlitbu. Synovia, nevesty, vnuci, vnučky a pravnúčka Hanka. Ďakujeme.

(160136)

ZĽAVA 1 €

pri nákupe nad 5 €
v predajniach
Spolku sv. Vojtecha

Platí od 12. januára
do 26. januára 2016

Neplatí na zľavnený tovar.
Zľavy nie je možné kumulovať.

2 002016 001024

ZĽAVA 2 €

pri nákupe nad 10 €
v predajniach
Spolku sv. Vojtecha

Platí od 12. januára
do 26. januára 2016

Neplatí na zľavnený tovar.
Zľavy nie je možné kumulovať.

2 002016 002021

28 | INZERCIA

SPOMÍNANIE

■ Dňa 21. januára si pripomenieme 1. výročie odchodu do večnosti mojej drahej manželky **Rozálie Hanakovičovej z Martina**. V modlitbách a pri svätých omšiach si na ňu spomínajú manžel Štefan, synovia Jozef, Štefan a dcéra Terézia s rodinami, v ktorých je deväť vnúčat a jedenásť pravnúčat. Prosíme o modlitbovú spomienku aj Vás, ktorí ste ju poznali. (160137)

■ Dňa 17. januára 2016 si pri svätej omši pripomenieme 15. výročie smrti nášho manžela, otca a dedka **Juraja Cenckera** z Vyšnej Sitnice. Odišiel od nás do večnosti náhle, stále nám chýba každý deň. S láskou si na neho v modlitbách spomínajú: manželka Anna so synom Jurajom, synovia František, Jozef, Marek s rodinami a dcéry Valéria, Erika a Anička s rodinami. (160134)

■ Ťažko je vysloviť, čo v srdciach cítíme po rokoch bolesti, čo k hrobu chodíme. Dňa 8. 1. 2016 sme si pripomenuli 16. výročie smrti nášho milovaného syna, brata **Ing. Petra Jankoviča z Koniarovca**. Spomínajú naňho rodičia a sestry. (160087)

■ Dňa 13. januára sme si pripomenuli 25. výročie odchodu do večnosti milovaného manžela, otca a dedka **Eduarda Pleváka** z Bolešova. S úctou a láskou na neho v modlitbách spomínajú manželka a deti s rodinami. (160103)

■ Dňa 18. 1. 2016 uplynú deväť rokov, čo odišla do večnosti naša dobrá **Boženka Rybánska**. V modlitbách prosíme nebeského Otca, aby ju odmenil za všetko dobré, čo počas svojho života pre svojich blízkych vykonala. Odpočinutie večné daj jej, Pane, a svetlo večné nech jej svieti. Nech odpočíva v pokoji. (160082)

■ Odišiel ticho, niet ho medzi nami, no v našich srdciach žije stále spomienkami. Dňa 22. 1. 2016 si pri svätej omši pripomenieme 10. výročie úmrtia nášho otca, manžela a dedka **Jána Špačka** z Chropova. S úctou a láskou naňho spomínajú manželka Anna, synovia Peter a Juraj s rodinami. (160102)

■ Oznamujeme všetkým priateľom a známym, že 6. decembra 2015 nás vo veku nedožitých 90 rokov po krátkej ťažkej chorobe opustil náš milovaný manžel, otec, dedko a pradedko **Vladimír Ivanovič**. Česť jeho pamiatke. (160075)

■ Dňa 22. januára 2016 uplynú i dlhých 10 rokov, čo sa zatvorili oči nášho drahého manžela a otca **Františka Urbánka** z Bánoviec nad Bebravou. Odišiel náhle, nečakane, my ho však stále v srdciach máme. Tá rana v srdci stále bolí a zabudnúť nám nedovolí. Smútiaca rodina. (160080)

■ Dňa 25. decembra 2015 uplynulo 30 rokov od úmrtia našej drahej **Ing. Mariety Kozákovéj**, rod. Krakovskej. Prosíme o tichú spomienku a modlitbu. Odpočinutie večné daj jej, Pane. Smútiaca rodina. (160132)

ĎAKUJEME

■ Odišla ticho, niet jej medzi nami, ale v našich srdciach žije stále s nami. Dňa 22. novembra 2015 nás vo veku 89 rokov opustila naša drahá mamička, babička, prababička, sestra **Ervínka Landrišičová** z Bolerázu. Ďakujeme za dôstojný obrad rozlúčky kňazovi, organistovi z Bolerázu, prítomnej rodine a všetkým, ktorí sa prišli s ňou rozlúčiť. Ďakujeme aj za kvetinové dary. V modlitbách na ňu s láskou a vďakou spomínajú dcéra Anna s manželom, dcéra Veronika s manželom, syn Juraj s manželkou, vnučka, vnuci, pravnúčky, pravnuci, sestra Anka a krstné deti. (152602)

■ „Pravá láska dozrieva v modlitbe“ (sv. Ján Pavol II.). Dňa 22. 10. 2015, v deň liturgickej spomienky na sv. Jána Pavla II., sme sa naposledy rozlúčili s **vdp. farárom Lubomírom**

Slobodom pri slávení svätej omše v Dubovciach pri Skalici. Odišiel človek – kňaz, ktorý na duchovné povolanie čakal 25 rokov. Poznali sme ho ako človeka, ktorý bol oddaný celým srdcom Bohu a Cirkvi. Jeho veľké pastoračné zanievanie sa prejavilo v nezištnej láske a pomoci človeku. Navždy zostane v našich srdciach ako verný kňaz, ktorý zveladoval dobro Cirkvi duchovné i hmotné. Poďakovanie patrí J. E. Mons. Jánovi Sokolovi, emeritnému arcibiskupovi, za dôstojné odsľúženie svätej omše a pohrebných obradov, tiež za srdečnú návštevu a otcovské stretnutie dva dni pred odchodom do domu Otca. Ďakujeme Mons. Jozefovi Halkovi, pomocnému biskupovi, za slová povzbudení. Poďakovanie patrí neterke Vladke Slobodovej, ktorá mu starostlivo viedla domácnosť 21 rokov. Ďakujeme pani doktorke MUDr. Albíne Schmiesterovej za dlhoročnú zdravotnú starostlivosť. Ďakujeme všetkým, ktorí mu prejavili úctu a vďaku, z farnosti Dolné Dubové, Starý Tekov, Hontianske Trstany, Kaplna, Štefanov, Radošovce a z blízkeho i vzdialeného okolia. Ďakujeme desiatkam kňazov, rehoľným sestram z Kongregácie milosrdných sestier Svätého kríža zideným v hojnom počte z Trnavy, Cerovej i Bojkovej, bohoslavcom, krojovným, družičkám, dychovke, hasičom, spevokolom z Kaplny a z Duboviec, tiež miestnym Dubovčanom za milé prijatie a pomoc v rodnom kraji, mnohým i nemenovaným, ktorí mu pomohli niesť kríž v ťažkej chorobe a boli ochotní vždy pomôcť. Ďakujeme za odsľúžené svätej omše, modlitby, vence a kvetinové dary. V modlitbách zostávajú najbližší smútiaci, ktorým veľmi chýba. (160067)

■ S hlbokým žiaľom v srdci oznamujeme, že nás 27. 11. 2015 opustil náš milovaný syn, manžel, otec, svokor, starý otec **Ján Priwitzer**. Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme vdp. dekanovi Jánovi Flajžkovi, všetkým kňazom, ktorí sa zúčastnili, a všetkým príbuzným, z námym, priateľom a za kvetinové dary. Smútiaca rodina. (160076)

KÚPA

■ Kúpim pozemok alebo starý rodinný dom v Malackách, Svätom Jure, Grinave, Stupave, Marianke, Záhrskej Bystrici. Kontakt: Peter, mobil: 0908 109 602. (152541)

■ Odkúpime, oceníme staré veci z pozostalostí, hodiny, umelecké predmety, nábytok, porcelán, chalupárske veci. Tel.: 02/4445 0614, mobil: 0903 668 559. (160057)

■ Kúpim starý motocykel Jawa, Čezeta alebo aj inej značky, aj v zlom stave alebo nekompletný. Dobré zaplatím. Mobil: 0903 506 693. (160001)

■ STAROŽITNOSTI, POZOSTALOSTI! SERIOZNOŠŤ, HOTOVOSŤ. Mobil: 0948 475 576. (160026)

■ Kúpim novší 1- alebo 2-izbový byt v Bratislave-Ružinovce alebo Novom Meste, do 100 000 €, nie prízemie, nie RK. Mobil: 0904 137 810. (160091)

PREDAJ

■ Predám mikrovlnnú rúru – novú, nepoužívanú, s piatimi funkciami. Cena dohodou. Tel.: 038/5424 682. (152522)

■ Veľkoplošné www.extrasiline-odpuzdovace.sk hľadavcov, krtkov od 6,99 €, PROSPEKT ZDARMA. Tel.: 041/5661 666. (160003)

■ Predám pasce na potkany a kuny. Pošlem na dobierku. Mobil: 0902 108 016. (160010)

■ Predám vrbovku. Prospieva pri problémoch s prostatou. Mobil: 0944 346 705. (160011)

■ Naš mediálny trh obohatil nový časopis **RODNÉ SLOVENSKO** s kresťanskou, historickou a kultúrnou tematikou. Objednať si ho môžete na e-mail: rodne.slovensko@azet.sk, mobil: 0918 524 547 alebo zakúpiť vo vybraných novinových stánkoch v krajských mestách. (160021)

■ Plastové okná, dvere Salamander, výnimočná kvalita a cena. Ponúkame nový produkt: interiérové dvere, kuchynské linky, vstavané skrine, podlahy, schody a nábytok na mieru. Výhodné úvodné ceny a vysoká kvalita. Mobil: 0903 825 789, www.ddtrade.sk, e-mail: info@ddtrade.sk. (160035)

■ Ponúkam propolisovo-smrekovú masť výbornú na natieranie a masírovanie krížov, chrčba, pomáha hojiť rany, vredy, zápaly, preležaniny, liečiť reumu, kĺby, krčové žily, hemoroidy a kožné ochorenia. 80 ml po 4 €. Ján Jančo, Korunovo 3, 036 01 Martin. Tel.: 043/4287 503. (160043)

■ Predám kvalitné a pekné pianino. Mobil: 0907 334 650. (160051)

ROZLIČNÉ

■ **Umelecká maľba kostolov**, oltárov, sôch, obrazov, pozlacovanie, reštaurovanie. Výroba nového liturgického zariadenia. Mobil: 0903 228 376, 0905 234 902, 0911 130 949, 0905 272 706, www.umar.sk. (160031)

■ **Maľovanie interiérov kostolov**, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, obrazov, sôch a zlatenia. Oprava a ladenie organov. Zlava z ceny. Tel.: 035/6593 139, mobil: 0905 389 162, www.reart.eu. (160040)

Katolícke noviny

plošná inzercia – 02/43630113, riadková inzercia – 02/43630061

Milí členovia Spolku svätého Vojtecha a priaznivci dobrých kníh,
ďakujeme za vašu podporu v roku 2015.

Aj vďaka vášmu záujmu sme vydali hŕbu kníh.

Spolok svätého Vojtecha – čítanie s pridanou hodnotou
www.ssv.sk, eVojtech.sk

30 | INZERCIA

ROZLIČNÉ

■ **www.rovnosaty.sk** na prvé sväté prijímanie – **zapožičanie**. Mobil: 0903 889 876. (160004)

■ Lacno ubytujem vo Vysokých Tatrách. Tel.: 052/7752 421, mobil: 0907 288 723. (160027)

■ Vyšívam košieľky na krst. Mobil: 0902 717 517. (160028)

■ **DLHY? FINANČNÉ PROBLÉMY a NÁROKY VYRIEŠI MEDIÁTOR**. Mobil: 0905 638 627. (160029)

■ Prepis/skenovanie 8 a 16 mm filmov a diapozitívov na DVD. Mobil: 0905 248 118, www.videogama.sk. (160032)

■ Chcete rýchlo, bezpečne predať byt, dom? Využite kompletné služby kresťanského realitného makléra. BA, okolie, mobil: 0948 975 800, e-mail: peter.dobias@remax-slovakia.sk. (160033)

■ Údržba a servis plastových okien, žalúzie, siete. BA a okolie. Mobil: 0905 705 617, e-mail: info@ddtrade.sk. (160034)

■ Vyrábame oltárne plachty a všetky liturgické odevy a doplnky. PARTA, Záhradná 3A, 962 12 Detva. Mobil: 0915 821 874, www.parta.sk. (160037)

■ **Rekonštrukcie striech kostolov a veží**. Nové strechy. Vypracovanie projektov dokumentácie. Mobil: 0905 437 209, e-mail: svestav@stonline.sk, www.svestav.sk. (160045)

■ Do zavedenej očnej optiky v Bratislave prijímam pracovníka s minimálne 5-ročnou praxou v odbore. Vzdelanie v optike vítané. E-mail: optika.effat-ha@seznam.cz. (160063)

■ **Katedra náboženských štúdií FF UKF v Nitre** ponúka v akademickom roku 2016/2017 vysokoškolské štúdium v dvoch študijných programoch: **NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA** (učiteľstvo) v kombinácii s ďalším predmetom (učiteľský študijný program) – bakalárske a magisterské denné štúdium. UPLATNENIE: učiteľ na základných a stredných školách. **RELIGIÓZNE ŠTÚDIÁ** – nový bakalársky program na katedre, bez prijímacích pohovorov, denné aj externé štúdium. Ide o kombináciu troch študijných programov: religionistika, masmediálna komunikácia a žurnalistika. UPLATNENIE: v redakciách, médiách, vydavateľstvách, treťom sektore. Pridanou hodnotou je špecializácia na oblasť religiozity a aktuálnych vzťahov medzi náboženstvami. Štúdium na Katedre náboženských štúdií je aj pod gesciou Nitrianskeho biskupstva. Prihlášky na štúdium do konca marca 2016. Viac na www.knabs.ff.ukf.sk. (160095)

■ Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Spišské Podhradie vyhlasuje výberové konanie na miesto riaditeľa Cirkevného gymnázia Štefana Mišika v Spišskej Novej Vsi, Cirkevnej materskej školy v Spišskej Novej Vsi a ZŠ s MŠ Rudolfa Dilonga v Trstenej. Požiadavky na uchádzačov, kritériá výberu, zoznam požadovaných do-

ŠPECIALIZUJEME SA NA PÚTNICKÉ ZÁJAZDY UŽ 25 ROKOV

Uvádacie ceny zájazdov sú konečné

KRAKOV
Nedeľa Božieho milosrdenstva
2. 4. – 4. 4. 2016

€ 60

KRAKOV, Svetové dni mládeže
(individuálna doprava)
25. 7. – 1. 8. 2016

€ 95

SVÄTÁ ZEM
18. 2. – 25. 2. 2016
30. 5. – 6. 6. 2016 sprevádza PaedDr. Michal Pitoniak
3. 5. – 10. 5. 2016 – Mons.ThLic. Marián Gavenda, PhD.

€ 670

SVÄTÁ ZEM + PETRA
2. 3. – 9. 3. 2016

€ 700

RÍM
2. 5. – 5. 5. 2016

€ 440

ASSISI – RÍM – S. G. ROTONDO
29. 2. – 6. 3. 2016

€ 340

RÍM
1. 5. – 5. 5. 2016

€ 220

Velkonočný RÍM
24. 3. – 28. 3. 2016

€ 220

FATIMA
16. 5. – 20. 5. 2016

€ 590

BARCELONA – LURDY – ANDORRA
13. 6. – 17. 6. 2016

€ 450

MEDŽUGORIE
19. 6. – 25. 6. 2016

€ 195

FATIMA – LURDY
18. 10. – 26. 10. 2016

€ 740

MEXIKO
7. 4. – 18. 4. 2016

€ 1690

BRAZÍLIA
8. 12. – 16. 12. 2016

€ 2400

ŠPECIALNY ZÁJAZD – DUCHOVNÁ OBNOVA V SVÄTEJ ZEMI POD VEDENÍM EXORCISTU JOZEFA MARETTU
(sprevádza I.Lic. Mgr. Miroslav Labač) 25. 4. – 2. 5. 2016

€ 670

www.awertour.sk

Trnavská cesta 50, Bratislava
Dominikánske nám. 13, Košice

+421 911 285 240 / 911 226 045

02 / 52 929 22

ck@awertour.sk

www.facebook.com/awertour

kladov, dátum a miesto podania prihlášky do výberového konania sú uverejnené vo vyhlásení výberového konania, ktoré je k dispozícii na internetovej stránke www.kapitula.sk/dsu, v škole a na farskom úrade v sídle školy. Bližšie informácie záujemcom poskytneme aj na tel.: 053/4194 176. (160149)

■ **Ponúkam prácu** maliarom – natieračom, živnostníkom, dlhodobo. Volat' medzi 19.00 a 20.00 h na tel.: 035/6593 139. (160133)

ZOZNÁMENIA

■ Som slobodný 46-ročný, hľadám si slobodnú ženu, slobodnú mamičku alebo vdovu vo veku 38 – 44 rokov, rímskokatolíčku alebo gréckokatolíčku. Môže mať deti vo veku 5 – 9 rokov. SV, SK, PO, SL, LC, DT, ZV. Značka: Totus tuus. (151582)

■ 45-ročná romantička, láskou sklamaná, hľadá úprimného, seriózneho katolíka, nefajčiara, nealkoholika. Značka: Žilina + úprimný vzťah. (160022)

■ Slobodný katolík 31/185/85, informatik, sklamaný v láske, hľadá prirodzene inteligentnú a veriacu dievča s dobrým srdiečkom, ktoré má zmysel pre usporiadaný rodinný život. Verím, že existuješ, hľadám ťa už dlho. Najradšej z Oravy a blízkeho okolia. Mobil: 0907 209 419. Značka: Pokoj v duši a láska v srdci. (160084)

■ 58/173/BA s usporiadaným životom, bez záväzkov, hľadá partnerku na ďalší spoločný život. Značka: Spoločne. (160100)

PRISPELI NA SSV

MIESTNE SKUPINY:

MS 1579 Žilina-Bánová, 15 €; MS 1043 Nitrica, 20 €; MS 169 Cífer, 50 €; MS 1167 Olešná pri Čadci, 15 €; MS 528 Chrastné, 10 €; MS 455 Hôrky, 10 €; MS 755 Liptovská Sielnica, 70 €; MS 1455 Skalité, 10 €; MS 1955, Visolaje, 50 €; MS 1573 Súlov, 30 €; MS 454 Hôrka pri Poprade, 20 €; MS 1805 Zborov nad Bystricou, 20 €; MS 956 Mikušovce, 15 €; MS 92 Bohunice, 35 €; MS 603 Kaľša, 35 €; MS 636 Klukna-

va, 340 €; MS 185 Igram, 64 €; MS 320 Dulov, 30 €; MS 1548 Staré, 57 €; MS 533 Chtelnica, 180 €; MS 1714 Trnava, 15 €; MS 94 Kaplna, 52 €; MS 1 Abrahám, 31 €; MS 1491 Slivník, 25 €; MS 1163 Prejta, 30 €; MS 363 Bojničky, 35 €; MS 478 Hričovské Podhradie, 15 €; MS 283 Bziny, 15 €; MS 1263 Porúbka, 15 €; MS 782 Horné Lefantovce, 20 €; MS 1392 Ruské Pekľany, 20 €; MS 1467 Skalité, 10 €; MS 1472 Sklabiná, 26 €; MS 1508 Smolník, 22 €; MS 167 Diviaky nad Nitricou, 25 €; MS 229 Demänová, 30 €; MS 299 Dražovce, 20 €; MS 78 Biňovce, 25 €; MS 1205 Plavecký Štvrtok, 35 €; MS 794 Lesné, 20 €; MS 1587 Svinná, 40 €; MS 654 Kokošovce, 10 €; MS 273 Dolné Orešany, 45 €; MS 1975 Vrbov, 60 €; MS 1089 Ondavské Matiašovce, 25 €; MS 1754 Turcovce, 10 €; MS 1454 Skalité, 20 €; MS 1962 Vlková, 20 €; MS 1612 Šebeštanová, 45 €; MS 942 Medzibrodie nad Oravou, 21,50 €; MS 1277 Považské Podhradie, 10 €; MS 1288 Prázňovce, 53 €; MS 1194 Peťovka, 15 €; MS 1597 Šalková, 20 €; MS 1770 Ulanka, 10 €; MS 314 Dúbrava, 15 €; MS 963 Milpoš, 12 €; MS 572 Jánovce, 20 €; MS 715 Radatice-Meratice, 61 €; MS 1206 Plavnica, 14 €; MS 388 Haniska, 45 €; MS 1702 Trenčín-Kubrá, 97 €; MS 1475 Skrabské,

30 €; MS 911 Vinodol, 20 €; MS 1512 Sládkovičovo, 70 €; MS 890 Madunice, 10 €; MS 1278 Považský Chlmec, 26 €; MS 1234 Olešná pri Čadci, 20 €; MS 678 Kostolany pod Tribečom, 25 €; MS 857 Lovce, 10 €; MS 976 Mojš, 105 €; MS 1539 Stankovany, 15 €; MS 1473 Sklabiná, 40 €; MS 869 Malé Ripňany, 10 €; MS 1471 Sklabiná, 22 €; MS 1449 Skalité, 40 €; MS 1570 Stará Lehota, 10 €; MS 1460 Skalité 15 €; MS 867 Komárany, 15 €; MS 1308 Puské, 42 €; MS 632 Klčov, 15 €; MS 440 Helcmanovce, 15 €; MS 1040 Malý Cetín, 60 €; MS 332 Dulova Ves, 17 €; MS 1373 Pečeňany 35 €; MS 396 Hnilec, 20 €; MS 72 Čelovce, 72 €; MS 696 Košice, 10 €; MS 731 Križovany, 25 €; MS 722 Krásno nad Kysucou, 20 €; MS 1722 Modranka, 40 €; MS 1523 Spišská Belá, 17 €; MS 387 Hliník nad Hronom, 10 €; MS 38 Bátovce, 14 €; MS 713 Krakovany, 20 €; MS 988 Most pri Bratislave, 30 €; MS 974 Modrová, 20 €; MS 1300 Priečhod, 65 €; MS 460 Hrabovec, 35 €; MS 1463 Pečeňany, 15 €; MS 474 Hrboltová, 40 €; MS 258 Dolná Krupá, 155 €; MS 839 Liptovský Mikuláš, 20 €; MS 1606 Šarišské Sokolovce, 15 €; MS 1181 Pažiť, 40 €; MS 408 Hontianske Nemce, 50 €; MS 717 Krásna Hôrka, 10 €.

CK AWERTRAVEL, s.r.o.,

Hviezdoslavova 1469/61, 905 01 Senica, www.awertravel.sk

SVÄTÁ ZEM / JORDÁNSKO – IZRAEL
12-dňový pútnický zájazd
Termín: 31. 3. – 11. 4. 2016
Cena: 730 € + 250 USD

SVÄTÁ ZEM
Termíny:
26. 2. – 5. 3. 2016 Cena: 665 €
6. 4. – 13. 4. 2016 Cena: 650 €

MADEIRA, PERLA ATLANTIKU
Termín: 3. 3. – 8. 3. 2016
Cena: 638 €

PÚTNICKÉ POJSKO – SVÄTÝ ROK MILOSRDENSTVA
Termín: 11. 3. – 13. 3. 2016
Cena: 125 €

RÍM – VEĽKÁ NOC – SVÄTÝ ROK MILOSRDENSTVA
lux bus
Termín: 23. 3. – 28. 3. 2016
Cena: 175 €

RÍM – SVÄTÝ ROK MILOSRDENSTVA A PO STOPÁCH SV. FRANTIŠKA A SV. KLÁRY
lietadlo – lux bus
Termín: 8. 4. – 12. 4. 2016
Cena: 335 €

PADOVA – RÍM – VEĽKÁ NOC
lux bus
Termín: 26. 3. – 31. 3. 2016
Cena: 175 €

Bližšie informácie: tel.: 034/651 3896, fax: 034/651 2995
e-mail: awertravel@awertravel.sk

Za jazykovú úpravu plošných inzerátov zodpovedá inzerent.

CKTAR – TOUR

Ing. Štefánia Gazdová
900 68 Plavecký Štvrtok 330
www.cktartour.sk,
cktartour@gmail.com
0905429045,
0908069643,034/7793327

Zľava: 5 % pri úhrade
zájazdu do 28. 2. 2016

Miesta nástupov po trase:
Poprad – BL

Duchovná obnova v Krakove

18. 2. – 21. 2. 2016 135 €

Nedeľa Božieho milosrdenstva – Krakov

1. 4. – 3. 4. 2016 105 €

Pút' s Rádiom Lumen do Krakova

6. 5. – 8. 5. 2016 98 €

Rím – Neapol – Cascia

8. 5. – 13. 5. 2016 285 €

Turzovka – Litmanová – Levoča

17. 6. – 19. 6. 2016 95 €

Mariazell

18. 6. 2016 23 €

Medžugorie a 4 dni pobyt pri mori

23. 7. – 1. 8. 2016 350 €

Praha – Stará Boleslav – Plzeň

3. 8. – 7. 8. 2016 220 €

Zemplín – Šariš – Tokaj – Jasov (Košice – Prešov – Michalovce)

3. 8. – 7. 8. 2016 225 €

Fatima – Lurdy (bus)

18. 8. – 27. 8./28. 8. 2016 585 €

Rím a pobyt pri mori

27. 8. – 1. 9. 2016 258 €

Košice – Prešov

15. 9. – 17. 9. 2016 155 €

Po stopách sv. Faustíny a zakončenie milostivého roku v Krakove

15. 11. – 21. 11. 2016 265 €

PRISPELI NA SSV**MIESTNE SKUPINY:**

MS 952 Michal nad Žitavou, 87 €; MS 513 Chmelnica, 15 €; MS 1369 Rišňovce, 133 €; MS 1212 Podhájska, 50 €; MS 1721 Trnavá Hora, 25 €; MS 1047 Nižná, 10 €; MS 1942 Veselé, 40 €; MS 1883 Vaniškovce, 20 €; MS 1683 Trebatice, 50 €; MS 1693 Trenčianske Stankovce, 50 €; MS 747 Kuchín, 10 €; MS 101 Borovce, 25 €; MS 557

Letecké púte 2016

exkluzívne **SENECA** Tours

Všetky ceny sú konečné a sú vrátane aktuálnych letiskových, bezpečnostných, palivových a ďalších poplatkov platných v termíne uverejnenia inzerátu.

Izrael a Mŕtve more	Medžugorie	Rím v mimoriadnom Sv. roku milosrdenstva	Lurdy
16. 3. – 23. 3. 750 €	13. 5. – 16. 5. 475 €	27. 5. – 30. 5. 645 €	27. 5. – 29. 5. 550 €
Fatima a Santiaga de Compostela	Pút' do Efezu	Po stopách sv. Pátra Pia	Assisi - Cascia a Rím
4. 6. – 8. 6. 695 €	10. 6. – 13. 6. 605 €	20. 5. – 23. 5. 615 €	17. 6. – 20. 6. 675 €

BRATISLAVA > 02/5249 4946, 02/2086 3211 BŘEZNO > 048/6116 729 DETVA > 045/5459 696
KOŠICE > 055/2863 210, 055/2863 213 LEVICE > 036/6345 296 LUČENEC > 047/4331 395
MARTIN > 043/4223 788 NOVÉ MESTO n/V > 032/7715 122 NOVÉ ZÁMKY > 035/6403 090
POPRAD > 052/7723 740 SENECA > 02/4592 3063 SPIŠSKÁ NOVÁ VEĽ > 053/4297 340
STARÁ LUBOVNA > 052/4326 620 TREBIŠOV > 056/6685 710 alebo v pobočkách CK TIP travel,
Tatratour a Koala Tours • Zľavy pre kolektívy > 02/5262 2101

www.seneca.sk

Jablonové, 15 €; MS 1376 Rosina, 180 €; MS 1331 Radošina, 15 €; MS 1267 Potvorice, 55 €; MS 649 Kočovce, 13 €; MS 1505 Smolenice, 30 €; MS 1666 Tesáre, 10 €; MS 702 Košolná, 10 €; MS 1098 Malé Vozokany, 35 €; MS 522 Choča, 15 €; MS 535 Malé Chyndice, 12 €; MS 661 Komárov, 25 €; MS 462 Hrabovka, 52 €; MS 1188 Petrova Lehota, 48 €; MS 677 Kostolná-Záriečie, 25 €; MS 1012 Nededza, 10 €; MS 2511 Andač, 20 €; MS 769 Ladce, 100 €; MS 1534 Spišský Hrhov, 140 €; MS 1458 Skalité, 10 €; MS 1666 Tesárske Mlyňany, 10 €; MS 1450 Skalité 20 €; MS 1922 Veľké Ripňany, 25 €; MS 956 Mikušovce, 15 €; MS 854 Lopušné Pažite, 20 €; MS 510 Chlebnice, 10 €; MS 467 Hradište pri Partizánskom, 10 €; MS 1325 Radatice,

10 €; MS 743 Kunerad, 22 €; MS 1279 Povina, 25 €; MS 607 Kamenná Poruba, 15 €; MS 1292 Predmier, 10 €; MS 966 Mlynica, 12 €; MS 741 Kuchyňa, 27 €; MS 1687 Trenčianska Závada, 25 €; MS 1470 Skároš, 52 €; MS 1949 Viničné pri Pezinku, 80 €; MS 428 Horné Obdokovce, 30 €; MS 666 Kónská, 21 €; MS 1226 Podskalie, 10 €.

JEDNOTLIVCI:

J. Záhora, Dolný Kubín, 10 €; Š. Miklová, Drahovce, 100 €; Ing. A. Pikulík, Bojnice, 40 €; A. Brunnerová, Bratislava, 22 €; L. Průžincová, Bratislava, 13 €; B. Kohútová, Liptovský Ondrej, 13 €; L. Taliga, Bratislava, 10 €; J. Jakubjaková, Novot', 50 €.

PRISPIEVATELOM ĎAKUJEME

PRIPRAVUJEME

Alexander Alagovič
Bernalákovec
s biskupskou berlou

Pavol Strauss
Citáty o milosti a milosrdenstve

Za krásami Západnej Papuy
Veľká výzva pre cestovateľov

Katolícke noviny vychádzajú každý utorok s dátumom nasledujúcej nedele. Redakcia si vyhradzuje právo na výber príspevkov a fotografií; právo krátiť a redakčne upravovať príspevky bez konzultácie s autorom a právo príspevkov neuverejniť. Neobjednané rukopisy nevraciam.

Šéfredaktor: Marian Šuráb
Zástupkyňa šéfredaktora:
Linda Vasilová, tel. 02/59306944
Sekretariát: tel. 02/59306911,
fax: 02/59306955

Vedúca vydania:
Zuzana Artimová, tel. 02/59306913

Redaktori:
Ján Lauko, tel. 02/59306924
Eva Majdová, tel. 02/59306918
Marta Majerčáková, tel. 02/59306914
Jana Martinková, tel. 02/59306921
Anna Pospíšilová, tel. 02/59306929
Jazyková redakcia: tel. 02/59306928
Adresa redakcie na osobný kontakt:
Kapitulská ul. 5, Bratislava,
na poštové zásielky:
Redakcia Katolícke noviny, P. O. Box 276,
810 00 Bratislava 1,
e-mail: posta@katolickenoviny.sk,
zdomova@katolickenoviny.sk,
zosveta@katolickenoviny.sk,
listaren@katolickenoviny.sk,
oznamy@katolickenoviny.sk,
mladym@katolickenoviny.sk,
detom@katolickenoviny.sk,
misie@katolickenoviny.sk.
Webová stránka: www.katolickenoviny.sk

Distribúcia, marketing, inzercia:
Adresa na poštové zásielky:
P. O. Box 276, 810 00 Bratislava 1
Adresa distribúcie na osobný kontakt:
Kapitulská ul. 5, Bratislava
Objednávky: tel.: 02/43642194,
e-mail: distribucia@katolickenoviny.sk
Adresa inzercie na osobný kontakt:
Kapitulská ul. 5, Bratislava (9.00 – 16.00)
Plošná inzercia: tel.: 02/43630113
e-mail: plosna@katolickenoviny.sk
Riadková inzercia: tel.: 02/43630061,
e-mail: riadkova@katolickenoviny.sk
Marketing: tel.: 02/43630114,
e-mail: marketing@katolickenoviny.sk
Pre novinové stánky Mediaprint-Kapa, a. s.
Člen ABC SR, titul prešiel auditom predného nákladu, výsledky sú zverejnené na www.abc.sk.

Vydavateľ: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Radlinského 5, 917 01 Trnava. IČO: 31434541. ISSN: 0139-8512. Evidenčné číslo: EV 116/08
Cirkevné schválenie: Arcibiskupský úrad Trnava, 21. 2. 1992 pod č. 674/92
Tlač: Versus, a. s.
Cena 0,50 €

LETO 2016

TOP rodinná dovolenka
s animáciami Klubu LETO
a so skvelými zľavami

**GARANCIA ZMENY TERMÍNU
A DESTINÁCIE POKRAČUJE**

aktuálne zľavy nájdete na www.hydrotour.sk

FASCINUJÚCI OMÁN

výhodné uvádzacie ceny
priame lety z Bratislavy
nádherné pláže

HIT SEZÓNY 2016

www.hydrotour.sk | Infolinka: +421 (2) 3263 0033

Kliniku bl. Zdenky v Iraku otvorili pre utečencov

V JUBILEJNOM ROKU BL. ZDENKY SCHELINGOVEJ NACHÁDZAME ZARIADENIA, KTORÉ NESÚ MENO TEJTO KRÍŽOVEJ SESTRY. V IRACKOM MESTE ERBIL, V JEHO OKRAJOVEJ ŠTVRTI OZAL, JE KLINIKA BL. ZDENKY, V KTOREJ ORDINUJE SLOVENSKÁ LEKÁRKA ZUZANA DUDOVÁ (29)

Klinika bl. Zdenky v Erbile poskytuje pomoc obetiam Islamského štátu. Arcibiskup Jusif Tomas Mirkis povedal, že tam sa bojuje za navrátenie územia (mesta Mosul a Pláne Ninive) i proti nastoleniu ideológie podobnej nacizmu.

Dve „naše“ kliniky na Blízkom východe sú v irackých mestách Erbil a Dohuk. Naše preto, lebo na otvorení týchto zdravotníckych zariadení prostredníctvom projektu *Step-in* má zásluhu Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety so sídlom v Bratislave. V rámci svojej humanitárnej misie v Dohuku otvorila Mobilnú kliniku bl. Jerzyho Popiełuszka (pomenovaná podľa poľského kňa-

za – mučeníka z čias komunizmu), kde v súčasnosti pôsobí logista a manažér Przemek Ulman. A v Erbile spravuje aj Kliniku bl. Zdenky, ktorú po odbornej stránke vedie lekárka Zuzana Dudová. Ako pre *KN* povedala, patrónov oboch kliník si zvolili viac než symbolicky, lebo novodobí blahoslavení Zdenka a Jerzy sú mučeníkmi. Zomreli pre odvahu vzdorovať totalitnému režimu. Viera a sloboda im boli drahé. Pre tieto hod-

noty mnohí ľudia v súčasnosti zanechávajú domovy a stávajú sa z nich utečenci.

Bližšie k utečencom

Vysoká škola s charizmou sv. Alžbety – najmä zásluhou profesora Vladimíra Krčméryho – dosiaľ uskutočnila vyše sto rozvojových a humanitárnych projektov v 25 krajinách sveta. Klinika bl. Zdenky v irackom Erbile je však z pohľadu utečencov strategická. Otvorili ju v marci 2015. Prečo práve tam a kto tvorí tím zamestnancov, lekárka Zuzana Dudová pre *KN* povedala: „*Ozal city* v Erbile na prvý pohľad nepripomína, že je tu utečenecký tábor, de facto ním však je. Žije tu vyše 10-tisíc ľudí, ktorí bývajú v prenajatých domoch. Prenájom hradí Cirkev, v jednom dome sa však tlačí aj päť rodín a v priemere rodina má sedem členov. *Ozal city* je v okrajovej časti Erbilu, odkiaľ si dopravu do mesta utečenci nemôžu dovoliť, preto sme tu zriadili kliniku.“

Klinika a pacienti

Objekt erbilskej Kliniky bl. Zdenky tvoria dve ambulancie, novootvorená laboratórna miestnosť, čakáreň, recepcia a lekáreň. Slovenská lekárka tu denne vyšetří 30 – 50 pacientov z radov kresťanov, jezídov či moslimov. Jej „spádovú oblasť“ tvorí vlastne celý utečenecký tábor. S akými zdravotnými či inými ťažkosťami sa irackí a sýrski utečenci na ňu obracujú a ako ich vníma v ich ťažkom položení, Zuzana Dudová odpovedala: „Na kliniku v Erbile prichádzajú pacienti strednej a vyššej spoločenskej vrstvy, ktorá pred útekom mala dobrú zdravotnú starostlivosť. Mnohí k nám prichádzajú s chronickými ochoreniami, akými sú hypertenzia, cukrovka, ischemická choroba srdca. Mali by užívať lieky, ktoré si v tejto ťažkej situácii nemôžu dovoliť kúpiť. Veľkú skupinu pacientov tvoria pacienti s ochoreniami, ktoré sa šíria v preplnených priestoroch, ako sú infekcie dýchacích ciest, parazitárne ochorenia či gastrointestinálne infekcie.“ S psychickými problémami sa stretávajú najmä na Klinike bl. Jerzy Popiełuszka, ktorá je bližšie k utečencom bývajúcim v stanovom tábore.

Ako pomôcť

Viac info na www.step-in-project.org, stepin.iraq@gmail.com, možnosť podpory na účet 2650455401/1100 Tatra banka, SK 201100000002650455401 TATRSKBX, VS 14121986, do poznámky uviesť IRAK.

MARTA MAJERČÁKOVÁ
SNÍMKY: ARCHÍV –ZD–

ZAUJÍMAVOSTI

- Po ťažkostiach spojených s otvorením Kliniky bl. Zdenky v Erbile a Kliniky bl. Jerzyho Popiełuszka v Dohuku si lekárka Zuzana Dudová (na snímke) myslela, že ju v Iraku už nič neprekvapí. Problémom bolo aj organizovať poradie pacientov, lebo vraj dedkovia naháňali logistu s papučami v ruke, len aby ho donútili čím skôr ich zaradiť do poradovníka na vyšetrenie.
- Spočiatku do ordinácie prichádzali pacienti iba vo veku 10, 30 alebo 50 rokov. Lekárka prišla na to, že vek bol pre nich iba abstraktný pojem.
- Jedným z pacientov je 6-ročný chlapec, ktorý utrpel úraz hlavy počas úteku jezídov. Jeho rodičia nemali 40 dolárov na poskytnutie prvej pomoci svojmu dieťaťu.
- Na jezidskej svadbe v utečeneckom tábore našej lekárke na znak úcty naservirovali na tanier koziu hlavu, ☺. Išlo o neveselú svadbu, bez hudby, lebo jezidi sú kruto poznačení minulosťou.